

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
(EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE PLANLAMASI)

İLKOKUL YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE İLİŞKİN TUTUM VE DÜŞÜNCELERİNİN İNCELENMESİ

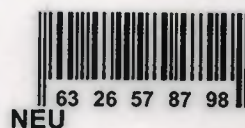
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra Fatıma Üzümoğlu

Danışman: Yard. Doç. Dr. Engin Baysen

Lefkoşa

Şubat, 2011

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından, Eğitim Yönetimi Denetimi Ekonomisi Planlaması
Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Cem Birol (imza)

Üye :(imza).....

Üye: Yard. Doç. Dr. Engin Baysen (Danışman) (imza)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2011

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Lisansüstü eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliğinin ilgili hükümlerince, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Yönetimi Denetimi Ekonomisi Planlaması Anabilim Dalı için öngörülen bu araştırma, ilköğretim kurumlarındaki okul yöneticileri ve öğretmenlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum ve düşüncelerini belirlemeye dönük olarak yapılmıştır.

KKTC sınırları içerisinde bulunan “Lefkoşa” ilçesine bağlı ilkokullarda, 2010-2011 öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenleri araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmaya alınan yöneticilere ve öğretmenlere kişisel bilgi formu ve anket uygulayarak beden eğitimi dersine yönelik görüşleri belirlenmiştir.

Bu araştırmanın yapılmasında tüm bilgilerini, zamanını, fikirlerini ve yardımlarını esirgemeyen değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Engin Baysen’e sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca bu araştırmanın gerçekleşmesinde emeklerini ve desteklerini her zaman yanımda hissettiren aileme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

İLKOKUL YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCE VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Üzümoğlu, Kübra Fatıma

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi, Planlaması Anabilim Dalı

Tez Danışman: Yard. Doç. Dr. Engin Baysen

Şubat 2011, 216 sayfa

Bu araştırmada ilkokul okul yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimi sağlık ve spor dersine ilişkin tutum ve düşünceleri taranmıştır. Bu çalışma yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Genel tarama modeli niteliğinde olan araştırmanın çalışma grubunun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) sınırları içerisinde bulunan Lefkoşa ilçesine bağlı ilkokullarında 2010 – 2011 öğretim yılında görev yapan 39 okul yöneticisi ve 211 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma grubuna kişisel bilgi formu ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla anket uygulanmıştır. Değişkenler gruplandırılıp aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur. Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir. İki grubun arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t – testi, üç ve daha fazla değişken arasında fark olup olmadığı belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farkın anlamlı çıktığı durumlar için LSD testi uygulanmıştır. Nitel araştırmayla zenginleştirmek istenip 19 öğretmen ve 6 yönetici toplam 25 kişiyle mülakat yapılarak görüşler alınmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi sağlık ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Yöneticilerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul / program, yöneticilikte geçirilen hizmet süresi değişkenlerine göre anlamlı fark elde edilmemiş fakat hizmet yılı değişkenlerine göre tutumları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul / program, öğretmenlikte geçirilen hizmet süresi ve hizmet yılı değişkenlerine göre anlamlı fark elde edilmemiştir. Bunların dışında 13 sorudan oluşan ve çalışmanın nitel boyutunu

oluşturan sorulara verilen cevaplar ışığında sınıflandırmalar yapılmıştır. Araştırmanın bulgularından yola çıkarak sonuçlar oluşturulmuş ve sonuçlara bağlı kalınarak öneriler getirilmiştir.

ABSTRACT

EXECUTIVE AND PHYSICAL EDUCATION COURSE FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS 'ATTITUDES OF THOUGHT AND ANALYSIS

Üzümoğlu, Kübra Fatıma

MA, Educational Administration, Audit, Economics, Planning Department

Supervisor: Assistant Engin Baysen

February 2011, 216 pages

This study aims to examine the perceptions of school administrators and teachers on the physical education health and sport lesson. A population sample with the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) within the boundaries of the "Nicosia" district due to primary schools, 2010-2011 school year serving 39 school principals and 211 teachers was chosen. A personal information form and a questionnaire to find their views about the programs was used. Standard deviation, frequency and percentage tables variables of the group studied were created. The data obtained were analyzed by SPSS program. In order to find the significant differences (if there is) between the administrators and teachers attitudes were determined using t-test (in the condition of 2 groups) and ANOVA (in the condition of more than 2 groups) were utilised. The study by Qualitative research was using a enriated induring interviews with 19 teachers and 6 administrators. As a result of this research and study, it is found out that the attitude of the teachers and the management towards physical education health and sport lesson are not significantly different. There is no difference according to the managers' gender, age, graduated school / programe but working period variable is found to be effective in administrators' attitudes towards physical education health and sport lesson. There is also no difference found out according to teachers' gender, age, graduation or program type, profession and working period. In addition to this, there are some classifications made using qualitative analysis consisting of 13 questions. Proposals from the findings of quanitative and qualitative research were made.

İÇİNDEKİLER

JURİ ÜYELERİNİN İMZASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	15
1.3. Alt Problemler.....	15
1.4. Araştırmanın Amacı.....	18
1.5. Araştırmanın Önemi.....	18
1.6. Araştırmanın Sayıltıları.....	20
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	20
1.8. Tanımlar ve Kısaltmalar.....	21

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim	24
2.2. Beden Eğitimi, Spor ve Oyun	30
2.2.1. Beden Eğitimi	30
2.2.1.1. Beden Eğitiminin Tarihçesi	36
2.2.1.2. Beden Eğitiminin Amaçları	38
2.2.1.2.1. Beden Eğitiminin Genel Amaçları	41
2.2.1.2.2. Beden Eğitiminin Özel Amaçları	43
2.2.1.2.3. İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Özel Amaçları	45
2.2.1.3. Beden Eğitiminin Gerekliliği	45
2.2.1.3.1. Beden Eğitimi İlköğretim Programlarının Gerekliliğine İlişkin Bazı Önemli Noktalar.....	47
2.2.1.3.2. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Gelişim Özellikleri, İlgisi ve İhtiyaçları.....	48
2.2.1.3.2.1. İlköğretim Okul Çocuklarına Uygun Çeşit ve Sürede Fiziksel Aktivite.....	52
2.2.1.3.3. Gerekli olan Beden Eğitimi Süresi.....	53
2.2.1.4. Beden Eğitiminin Önemi.....	55
2.2.1.5. Beden Eğitiminin Okul Programlarındaki Yeri.....	58
2.2.1.5.1. İlköğretim ve Beden Eğitimi.....	62
2.2.1.5.2. Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin bilgileri bilmelerinin gerekliliği.....	64
2.2.1.5.2.1. Beden Eğitiminin Çocuk Gelişimine Bazı Önemli Katkıları ve Öğretmenlerin Dikkat Etmesi Gerekenler.....	65

2.2.1.5.2.2. Öğretmenlerin beden eğitiminin öğrenilmesine ilişkin bilmeleri gerekli bazı özellikler.....	66
2.2.1.5.2.3. Öğretmenlerin biliş, öğrenme ve egzersizi bilmelerinin gerekli kılan Dört Neden.....	66
2.2.1.5.2.4. Yetişkinlerin beden eğitimine ilişkin görevleri ve dikkat edilmesi gereken Hususlar.....	67
2.2.1.6. Beden eğitiminin faydaları.....	71
2.2.2. Spor.....	74
2.2.2.1. Spor ve Eğitim İlişkisi.....	83
2.2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Fark.....	84
2.2.3. Oyun.....	86
2.2.4. Çocuk, Oyun ve Spor.....	88
2.3. Eğitim Yönetimi.....	90
2.3.1. Yönetim.....	90
2.3.1.1. Yönetim Kültürü ile Yönetim Arasındaki İlişki.....	91
2.3.1.2. Yönetim ve Performans.....	91
2.3.1.3. Etkili Organizasyon Tanımı.....	91
2.3.2. Yönetim, Yöneticilik ve Motivasyon.....	91
2.3.2.1. Yöneticinin İhtiyaçlar Hiyerarşisinde Yer Alan ve Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Önemli Özellikler.....	93
2.3.2.2. Etkili Bir Yöneticide Olması Gereken Bazı Önemli Özellikler.....	94
2.3.2.3. Okul ve Eğitim Yöneticisinin Özellikleri.....	95
2.3.2.3.1. Okul Yöneticisinin Dikkat Etmesi Gereken Üç Kural.....	97
2.3.2.4. Liderlik Tanımları.....	97
2.3.2.4.1. Eğitimde Liderlik.....	98
2.3.2.4.1.1. Okul Liderliği.....	99
2.3.2.4.1.2. Öğretmen Liderliği.....	100

2.3.2.4.1.2.1. Beden Eğitimi Öğretmeni ve Liderlik.....	103
2.3.3.Eğitim Yönetiminin Tanımları.....	104
2.3.4. Eğitim Yönetimi ve Beden Eğitimi.....	106

BÖLÜM III İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	109
3.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	111

BÖLÜM IV YÖNTEM

4.2 Araştırmanın Modeli.....	113
4.2 Araştırmanın Evreni.....	113
4.3. Araştırmanın Örneklemi.....	114
4.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	114
4.5. Verilerin Analizi.....	115
4.5.1. Nicel Verilerin Analizi.....	115
4.5.2. Nitel Verilerin Analizi.....	115

BÖLÜM V BULGULAR.....124

BÖLÜM VI SONUÇ - YORUM

6.1. Nicel Bulgulardan Elde Edilen Sonuç ve Yorum.....	167
6.2. Nitel Bulgulardan Elde Edilen Sonuç ve Yorum.....	168

BÖLÜM VII ÖNERİLER

7.1. Nicel bulgular değerlendirmesinden ortaya çıkan öneriler176

7.2. Nitel bulgular değerlendirmesinden ortaya çıkan öneriler177

KAYNAKÇA.....181

EKLER.....193

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Gerekli Olan Beden Eğitimi Süresi	53
Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Farklar.....	85
Tablo 3. Kullanılan Derecelendirme Ölçeği.....	116
Tablo. 4 İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyet Dağılımı.....	116
Tablo. 5 İlkokul Yöneticilerinin Yaş Aralığı Dağılımı	116
Tablo. 6 İlkokul Yöneticilerinin Mezun Oldukları Okul / Program Dağılımı	117
Tablo. 7 Yöneticilikte Geçirilen Hizmet Süresi Dağılımı	117
Tablo. 8 İlkokul Yöneticilerinin Bulundukları Okuldaki Hizmet Süresi Dağılımı.....	118
Tablo. 9 İlkokul Yöneticilerinin Halen Uğraştıkları Spor Aktivitesi Dağılımı	118
Tablo. 10 İlkokul Yöneticilerinin Ailelerinde Sporla Profesyonel Olarak Kişi Sayısı Dağılımı.....	119
Tablo. 11 İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımı	119
Tablo. 12 İlkokul Öğretmenlerin Yaş Aralığı Dağılımı	120
Tablo. 13 İlkokul Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul / Program Dağılımı	120
Tablo. 14 Öğretmenlikte Geçirilen Hizmet Süresi Dağılımı	121

Tablo. 15 İlkokul Öğretmenlerinin Bulundukları Okuldaki Hizmet Süresi Dağılımı.....	121
---	-----

Tablo. 16 İlkokul Öğretmenlerinin Halen Uğraştıkları Spor Aktivitesi Dağılımı...122	122
---	-----

Tablo. 17 İlkokul Öğretmenlerinin Ailelerinde Sporla Profesyonel Olarak İlgilenen Kişi Sayısı Dağılımı.....	123
---	-----

Tablo. 18 İlkokul Yöneticilerinin Beden Eğitime ilişkin verdikleri cevapların dağılımı.....	125
---	-----

Tablo. 19 İlkokul Öğretmenlerin Beden Eğitime ilişkin verdikleri cevapların dağılımı	135
--	-----

Tablo 20. İlkokul Yönetici ve öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren t- testi sonucu	147
--	-----

Tablo 21. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren t- testi sonucu	147
--	-----

Tablo 22. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	148
--	-----

Tablo 23. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında yöneticilerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	148
--	-----

Tablo 24. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında yöneticilerin yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	149
---	-----

Tablo 25. Farkın kaynağını bulmak üzere yapılan LSD testi sonucu	149
Tablo 26. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında yöneticilerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	150
Tablo 27. İlkokullarda görev yapan Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren t- testi sonucu	150
Tablo 28. İlkokullarda görev yapan Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	151
Tablo 29. İlkokullarda görev yapan Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	151
Tablo 30. İlkokullarda görev yapan Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	152
Tablo 31. İlkokullarda görev yapan Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA testi sonucu	153

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Alanlarına Göre Spor Kavramı.....	2
Şekil 2. Maslow'un İhtiyaçlar Piramidi	92

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın konusunu oluşturan problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi ile alt problemler belirtilmiş; sayıtlıları ve sınırlılıkları açıklanmış, araştırmada geçen terimler tanımlanarak, araştırmada kullanılan kısaltmalar açıklanmıştır.

1.1 Problem Durumu

Sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru insan gücüdür. Sağlıklı bir toplum yetiştirebilmenin yolu ise, gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spor çalışmalarına yaklaşımları, eğitim bütünlüğü içerisinde milyonlarca öğrenciyi bünyesinde barındıran okullarımızdır. Okullarda öğretim, milyonlarca öğrencinin beden eğitimi ve spor etkinlikleri yoluyla zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişimleri sağlanarak, üretken, nitelikli bir toplum için eğitilmeleri günümüz eğitim anlayışının vazgeçilmez ilkelerinden biridir. Özellikle en hareketli dönemini yaşayan ve enerji ile dolu olan okul gençliğinin, boş zamanlarını faydalı geçirecek, enerjilerini olumlu yönde kullanacak, stresini giderecek, kötü alışkanlıklardan korunup bilgi, beceri ve yeteneklerini arttıracak en önemli etkinliklerin başında okul içi ve okul dışında katılabilecekleri sportif etkinlikler gelmektedir (Dalkıran, 2004, s: 3).

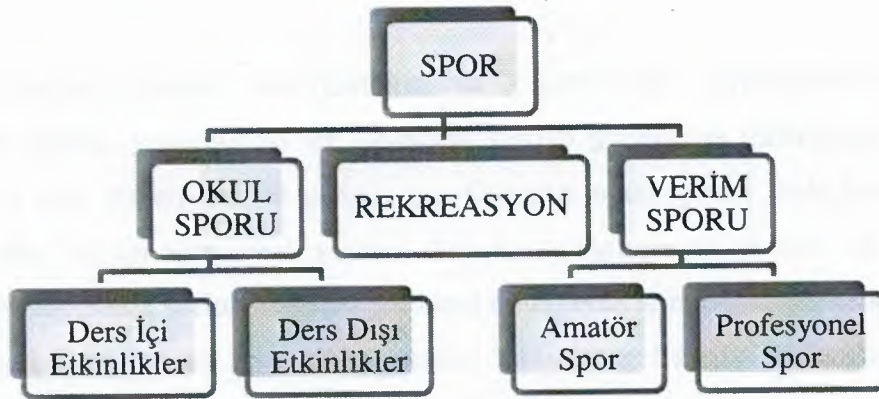
Beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı tüm kişiliğin gelişmesidir. Genel eğitimi tamamlar ve ayrılmaz bir parçasıdır. Sağlıklı, güçlü ve mutlu olma, dengeli kişilik, toplumsallaşma, kültürleşme ve vatandaşlık eğitimidir. Bir başka tanıma göre “Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. Bedensel etkinlikler, kişinin bedenlen sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasını amaçlar” (Harmandar, 2004, s: 6).

Beden Eğitimi ve Spor, fiziksel aktivitelere dayalı bir eğitim biçimi olmakla birlikte aynı zamanda hareket, davranış, tutum yoluyla insanın bütününe hitap eden ve onun genel eğitim-öğretimi ile ilgili olan bir alandır (Can ve ark., 2005).

Beden eğitimi, bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimin sağlanmasıdır. Rekor kıрма veya şampiyon olma amacını gütmmez.

“Beden eğitimi; oyun, jimnastik ve spor gibi bütün etkinlikleri içeren genel bir kavram olup, bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimi gerçekleştirmesidir”.

Beden eğitimi, spor eğitiminin bir parçası olup; okul eğitim programlarında ders saatleri içerisinde ele alınan çalışmaların tümünü kapsamaktadır. Günümüz felsefesinde spor eğitiminin daha geniş bir anlamı vardır. Spor kavramı alanlara göre; okul sporu, rekreasyon ve verim sporu olarak ele alınır (Şekil 1).

Şekil 1. Alanlara Göre Spor Kavramı

Devlet Planlama Teşkilatı'nın Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda beden eğitimi; “insanın bütünü oluşturan fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tümüdür” diye tanımlamıştır.

Beden Eğitimi ve Sporun Eğitimin Bütünlüğü İçindeki Yeri ve Önemi

Dünyadaki bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spor yaklaşımları, eğiti bütünlüğü içersinde, sağlıklı bir toplum yetiştirmektedir (Boztepe, 1994).

Eğitim bütünlüğü içinde bireyi ve toplumu eğitimde beden eğitimi ve spor araç olarak kullanılırken amaç olarak da yapılmaktadır. Beden eğitimi ve spor, öz varlığımız olan bedensel ve ruhsal sağlığımızı doğrudan etkiler. Zihinsel olarak daha uyanık, disiplinli ve bilinçli olmamızı sağlar. Bedensel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, iş verimi daha yüksek, becerikli, yaratıcı ve üretken olmamıza yardım eder. Toplumsal olarak kurallara ve yasalara uyan, yandaşına ve karşıtına saygı duyan, güzeli doğruyu alkışlayan, başarısızlığı araştıran, bilinçli bir toplum oluşturur.

Beden eğitimi ve spor çocuğun; hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, mücadele etme ve takdir edilme, başka çocuklarla oynama ihtiyaçlarını da karşılar.

Çocuğun içindeki saldırganlığın ve geçimsizliğin törpülenmesi ya da yetişkinin günlük yaşamındaki tek düzeliğin verdiği gerginliğin giderilmesi, beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile gerçekleşir. Çocuğun oyun içinde, oyun kurallarına göre hareket etmeyi öğrenmesi, yasaları daha kolay tanımasına ve daha uyumlu bir kişi olarak toplumda yerini almasına yardımcı olur. Oyun içinde takım arkadaşlarıyla birlikte ortaklaşa başarı için savaş verilir, taktikler geliştirilir, önlemler alınır. Kendine, takımına, taraftarına ve temsil ettiği kesimi zararlı olabilecek davranışları göstermekten kaçınarak özdenetimle disipline olur. Sporda sağladığı üstün başarı, kişiliği ve oyun zekâsıyla arkadaşlarına sağladığı üstünlük, onun zamanla liderlik özelliğini de ortaya çıkarır.

Çocuklar okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle, bu her biri değişik yeteneğe, ilgi ve ihtiyaçlara sahiptir. Üst düzeyde gelişimini sağlayabilmek için öğretmen, öğrencilerinin gelişim özelliklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilmelidir. Öğrencilerini daha iyi anlamada ve uygun etkinlikler düzenlemede öğretmene yardımcı olur.

Eğitim konusunda ilk filozoflardan sayılan Eflatun eğitimi tanımlarken, “insanda beden ve ruh güzelliğini gerçekleştirmektir” demektedir. Eflatun, insanda bedensel yapı ile zihinsel, duygusal yapı arasındaki uyuma, bunun için taşıdığı önemi vurgulamıştır.

Antik çağın ünlü düşünürü Platon’un “zihinsel eğitim ve bedensel yetilerini en güzel şekilde bağlayan ve onları en ölçülü şekilde ruhun hizmetine sokan tam eğitilmiş ve uyum sağlamış insandır” görüşü bugünde etkinliğini ve geçerliliğini korumaktadır.

Beden eğitimi ve spor, insanı bedensel ve ruhsal eğitimine doğrudan olumlu etkilerde bulunurken, kişinin bu eylem içinde kendini tanımasına ve tanıtmasına, toplum yaşamında yerini almasına yardımcı olur (Harmandar, 2004, s: 90 - 91).

Beden eğitimi, spor ve oyun insan gelişiminin hemen hemen her boyutunda önemli rol oynayan bir eğitim aracıdır. Bireyin çocukluk, erinlik, ergenlik ve yetişkinlik gelişim dönemlerinin hepsinde farklı boyut ve oranlarda etkileyen konumundaki beden eğitimi, spor ve oyun bu işlevini yerine getirebilmesi için gelişim psikolojisini dikkate almak zorundadır. Fiziksel, psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim özelliklerini dikkate alan, buna göre planlanan ve uygulanan beden eğitimi, spor ve oyun etkinlikleri, öğretim amaçlarında da ifadesini bulan “sağlıklı insan” yetiştirme konusundaki hedef ve amaçlara ulaşmada daha etkin rol oynayacaktır (Topkaya, 2004, s: 11).

Büyüme ve bedensel gelişmenin en hızlı olduğu ilk ve orta öğretim dönemleri, eğitim bakımından çok fazla önem taşıdığı gibi fizyolojik gelişme devrelerini de etkilemekte ve öğrencilerin hem bedensel gelişiminde hem de sosyal yaşantısında çok önemli süreçler olarak karşımıza çıkar (Boztepe, 1994, s: 15).

Beden eğitimi ve sportif faaliyetlerin yoğun olarak yaşandığı okullarımız, “Yaşama savaşımdan yılmayan mutlu çocuklar, sağlam, güçlü gençler, enerji ve sağlıklarını ileri yaşlara kadar sürdüren verimli orta yaşlılar, nihayet başkalarına muhtaç olmayan ihtiyarlardan meydana gelen sağlıklı bir toplum” gerçekleştiren kurumlardır (Keten, 1993, s: 34).

Kısaca beden eğitimi, spor ve oyunun yararlı bir eğitim aracı olabilmesi, onun nasıl olması gerektiği ile ilgilidir. Bunun cevabı ise, insan gelişimi aşamalarına göre değişen ve dönüşen bir beden eğitimi, spor ve oyun öğretimi anlayışıdır (Topkaya, 1994).

Gelişen teknolojinin, hızlı kentleşmenin ve diğer hayat şartlarının bireylere getirdiği bunalım ve baskıları azaltmak, bunların insan üzerindeki olumsuz fizik ve moral etkilerini hafifletmek, dolayısıyla sağlıklı bir toplum oluşturmak için, beden eğitimi ve spor faaliyetlerini insan hayatında vazgeçilmez bir alışkanlık haline getirmek gerekmektedir. Bu alışkanlığın verileceği en uygun yaş grubunu da ilköğretim aşamasındaki öğrenciler oluşturmaktadır (Arslan, 2008).

Gelişim düzeylerinin göz ardı edildiği, birçok çocuğun fiziksel ve psikomotor hedeflere aynı oranda ulaşılmasının beklendiği, bunun sonucu yüzlerce, binlerce çocuğun beden eğitimi ve spor etkinliklerinden uzaklaştığı, birçoğunun sağlık sorunları yaşadığı bir öğretim yaklaşımı ile karşı karşıyayız.

Oysa beden eğitimi ve spor etkinlikleri herkesin kendince başarılı olabileceği, zevk alabileceği bir anlayışla planlanmalıdır. Daha da önemlisi bu etkinlikler, yaşamın bir parçası haline getirilebilecek ilgi, istek, tutum ve alışkanlık oluşturmayı amaçlamalıdır. Doğal olarak hedeflerin birçoğu da bu amaca yönelik olmalıdır (Topkaya, 2004, s:12).

Günümüzde beden eğitimi ve spor; yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insana, fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple henüz çocukluk ve gençlik devresinde olan çeşitli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar kazanma çağını yaşayan her kademedeki okul öğrencilerinin çağımızın eğitim anlayışına uygun bir şekilde kendi kapasite ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmeleri önemle ele alınmalıdır (MEB, 1996).

Her alanda sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi ailenin ve eğitimcilerin temel amacı olduğundan bu desteğin verilebileceği ilk yerin aile ve okul olduğu açıktır.

Okullarda verilen eğitim çocuğun sadece bilişsel, sosyal ya da duygusal alanını hedeflememeli, bunun yanı sıra belki de bunların temeli olan bedensel ve psikomotor alana da özellikle dikkat edilmelidir. Beden eğitimi derslerinde verilen eğitim ve oynatılan oyunlar bu alanda gelişmenin en büyük destekçisidir.

Beden eğitimi; bütün eğitimdeki gelişimin bir tamamlayıcı parçası olarak, bu yararın sağlanacağı göz önüne alınarak seçilmiş fiziksel aktiviteler aracılığı ile insan performansının gelişiminin amaç edinildiği alanın tümüdür. Beden eğitimi ve spor insanlık tarihinin başlangıcından bu yana süregelen insanlığa faydalı faaliyetlerdir denilebilir. Beden eğitimi ve spor insanlık tarihi ile doğmuş ve ilerlemesine çeşitli özellikler göstererek devam etmiştir (Erkal, 1982, s: 5).

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin genel eğitim ve öğretimdeki yeri ve önemi ülkemizde teorik olarak anlaşılmış olup Anayasamızın 59'uncu maddesinde "Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur" şeklinde ifadesini bulmuştur (MEGSB, 1988).

İlköğretim okulları, beden eğitimi dersi yoluyla çocukların yeteneklerinin geliştirildiği önemli bir aşamadır. 6-12 yaşları arasındaki çocukların çeşitli oyunlarla hareketli bir yaşam içerisinde eğitilmeleri, onların davranışlarının canlı, sağlıkları gelişmiş ve bedensel becerilerinin de göz alıcı bir düzeyde gelişmesine yardımcı olur. Modern pedagoji ve psikolojide, çevreden gelen her türlü uyarıcıların çocuk ruhunda izler bıraktığı belirlenmiştir. Çocukların sinir sistemi, duyu organları, solunum sistemleri, kan dolaşımı ve kas hareketliliği gibi önemli yaşam fonksiyonları, oyun ve hareketle yüksek düzeyde uyanık tutulur ve geliştirilir. Zengin bir öğrenme çevresi oluşturan oyun sırasında çocuklar, etraftaki fiziksel ortamla ilişkiler içinde şekil, derinlik ve uzaklık gibi değerleri bilinçli bir şekilde öğrenir ve vücut dayanıklılığı gelişir (Koç, 2008, s: 26).

Beden eğitimi çocuklar için aktif olmanın değerini, takım oyununun kazandırdıklarını ve erdemli olmanın önemini öğrenmeleri için ideal bir yerdir. Çocuklar beden eğitimi dersinde öğrendiği birçok becerileri yaşamın diğer yönlerine

de uygulayabilirler: öz-disiplin, hedef belirleme, kendine saygı ve güven ve takım çalışması (Kalish, 1998).

Çocuklar ilkokul döneminde eğitimleri ile birlikte motor hareket kabiliyetlerini de arttırmayı öğrenmelidirler. Bugün genellikle yarışma sporlarına çok erken yaşlarda başlama eğilimi vardır. Çocuğun zevk almak, eğlenmek için yaptığı sporun yerini stresli, ne pahasına olursa olsun kazanma azmi ile yapılan ve büyükler tarafından organize edilen yarışmalar almaktadır. Hâlbuki çocuklarda fiziksel aktivitenin, sporun amacı, onlarda kardiovasküler dayanıklılığı, nöromusküler koordinasyonu, kas kuvvetini, esnekliği geliştirme olmalıdır (Akgün, 1989, s: 56). Bu özellikler, okul öncesi ve ilkokul dönemi çocuklarda oyun şekilleri altında pedagojik yaklaşımla yapılan uygulamalarla kazandırılmalıdır (Mengütay, 1999, s: 25).

Beden eğitimi olma ilkelerini aynı zamanda çocukların egzersiz, beslenme ve sağlıklı öğrenmeleri için çok uygun bir yer olabilir. Çocukların faal bir sporcu olmasa bile bunları aldırmaııp fitness eğitiminden yararlanmaya çalışılmalıdır. İyi bir fitness - beden eğitimi sporcu olanlara da, sporcu olmayanlara da yaşam boyu faal olmanın yararlarını öğretir.

Birçok konuda çocukların ne öğrendiğini tam olarak söyleyebilmek zordur. Matematik, fen ve tarih çocuğun günlük yaşamını gözle görülür şekilde etkilemez ama beden eğitimi etkiler. Birçok okulda beden eğitimi öğretmeni çocuklara sağlıklı yaşam ve aktivite sevgisini aşılar ve pratik bilgiler verir. Beden eğitimi geliştirici ve eğlenceli olmalıdır. Çocukların fitnessa hayat boyu bakışı, okuldaki beden eğitimi dersleri ile ilgilidir. Eğer eğlenirse ve gelişme gösterirse, büyüdüğü zaman da faal olma ihtimali yüksektir (Kalish, 1998).

Fiziksel egzersizlerin, çocuklarda gelişime etkisi uzun yıllardan beri araştırma konusu olmuştur. Genellikle bu araştırmalar düzenli fiziksel egzersizlerin çocuklarda hem fizik, hem de fonksiyonel kapasiteyi arttırdığı kanıtlanmıştır (Akgün, 1989, s: 58).

Çocuğun buluş çağı öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı spor etkinlikleri, sağlıklı bir fizik yapının gelişmesini sağlarken; geç yaşlarda fizik yapının bozulmasını geciktirmede önemli bir rol oynamaktadır (Açıkada, 1990, s: 45).

Devletin spor politikası aynı zamanda yatırım, yaygın ve örgün eğitimin gelişmesinde de önemli rol oynamaktadır. Aktif yaşam tarzının toplumda benimsenmesinde kitle iletişim araçlarının ve eğitimin rolü şüphesiz çok büyüktür. Toplumun içki, sigara, beslenme, temizlik, sağlık konularında bilinçlendirilmesi, devletin başlıca görevidir. Yerel yönetimlerin sağlıklı yaşam kalitesini artırmada yatırım ve yatırım hizmetlerini sunması gerekir.

Gelişmiş toplumlarda yerel yönetimlerin bu konuda büyük çabalar sarf ettiğini görmek mümkündür. Amerika ve Avustralya'daki yere yönetim yapıları en belirgin örneklerdendir. Bu Ülkelerdeki düzenli spor yapma alışkanlıklarına baktığımızda % 40'lardan daha yukarı olduğunu görürüz. Adı geçe ülkelerdeki kitle iletişim araçlarını rolüne ve "aile, okul ve yönetici" üçgenine bakınca ulusal bir spor varlığını hemen görürüz (Zorba, 2006, s:17).

Amerika Birleşik Devletleri ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) beden eğitimi ders saati tavsiyesi haftada beş gün olmak şartı ile günde en az yarım saatten (30 dakika) oluşmaktadır. Ancak, ülkemizde ilköğretimin birinci kademesinde beden eğitimi dersinin sadece haftada iki ders saati olduğu düşünüldüğünde bu derslerin öğrencilerin ihtiyacı olan fiziksel aktiviteleri karşılamada çok yetersiz kalacağını söylemek mümkündür. Aktif yaşamın faydaları bilinmesine rağmen, Türkiye'de yetişkinlerimizin ve çocuklarımızın fiziksel aktivite oranları gün geçtikçe düşmekte ve şişmanlık (Obezite) seviyeleri artmaktadır. Beden eğitimi dersleri bu aşamada bir kurtarıcı rol üstlenebilir. Bu derslerin temel amaçlarından biri öğrencilerin okul sonrası yaşantılarında da spor yapma alışkanlığını sağlayacak etkinliklere yer vermesi olmalıdır. Bunu başarmak için, beden eğitimi ve sınıf öğretmenleri fiziksel aktivitelerin sağlık üzerinde olan olumlu etkisini derslerinde, özellikle anlatmalı ve fiziksel etkinlikleri öğrencilerin hoş vakit geçirebilecekleri oyunlar şeklinde sunmalıdırlar (Ağbuğa, B., Arslan, Ş., 2010, s: 12).

Birleşik Devletler, Hastalık ve İnsan Servisleri Bölümü (1996)'ne göre düzenli fiziksel etkinlik; genel erken ölüm, kalp hastalıkları sonucu ölüm, şeker hastalığı, yüksek tansiyon, bazı kanser türleri ve yüksek kolesterol gibi sağlık problemlerinin seviyesini düşürebilmekte ya da önleyebilmektedir (NASPE, 2005).

Günümüz beden eğitimi dersleri ve spor etkinlikleri her çocuğu kucaklayan, herkese açık ve her çocuğun kendini gerçekleştirebileceği bir öğretim alanı olmaktan uzaktır. Bunun hümanist bir anlayışla yeniden ele alınması gerekir. Bunun içinse, öğretim programından daha çok, sözü edilen anlayışla yetişmiş beden eğitimci ve spor eğitmenlerine ihtiyaç vardır (Topkaya, 2004, s: 1).

Okul ve Sağlık (Sınıf Öğretmeni ve Beden Eğitimi Dersi)

Çocukların yaşam tarzının bütün bileşenlerinde sağlıklı seçim yapılması gibi, beden eğitimi de bir okulun her şeyinin ve müfredatının bir parçası olmalıdır. Sınıf öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmenleri fitness mesajının her cephede verilmesini sağlamak için işbirliği yapmalıdırlar (Kalish, 1998).

Beden eğitimi dersinin amacı, sadece kısa vadede elde edilecek atletik kazanımlar için değil, aynı zamanda aktif bir yaşam tarzı için gerekli esaslara yönelik fiziksel uygunluğu geliştirmek ve çeşitli motor becerileri, sportif bilgiyi ve diğer birçok yeteneği öğretmek olmalıdır (Shepard 2000, Sallis ve McKenzie 1991).

Yapılan birçok çalışmada (Green ve ark 2005, Taras 2005, Penney ve Jess 2004, Sallis ve ark 2000), çocukluk dönemindeki fiziksel etkinliğe katılım seviyesinin, yetişkinlik döneminde de fiziksel etkinliğe devam etme davranışını önemli oranda etkilediği belirtilmiştir. Bu nedenle fiziksel etkinliğin yaşam boyu sağlığa ilişkin yararlarını anlamak için çocukluk döneminde önemli fırsatların elde edilebileceği söylenebilir.

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında beden eğitimi ve yeteneklerinin geliştirilmesi önemli bir aşamadır. 3 -11 yaşları arasında çocukların çeşitli oyuncaklar ve oyunlarla hareketli bir yaşam içinde eğitilmeleri, onların davranışlarının canlı, sağlıklarının üstün ve bedensel becerilerinin de göz alıcı bir düzeyde geliştirilmesine yardımcı olur. Modern pedagoji ve psikolojide, cevreden gelen her türlü uyarımların çocuk ruhu ve gelişiminde derin etkiler bıraktığı saptanmıştır. Çocukların sinir sistemi, duyu organları, solunum sistemleri, kan dolaşımı ve kas hareketliliği gibi önemli yaşam fonksiyonları, oyun ve hareketle yüksek düzeyde uyanık tutulur ve gelişir. Zengin bir çevre yaratan oyun sırasında

çocuklar, etraftaki fiziksel ortamla ilişkiler içinde şekil, derinlik ve uzaklık gibi değerleri bilinçli bir şekilde kazanırlar, vücudun işlekliliği ve dayanıklılığı gelişir (Koç, 2006).

Araştırmalar (Guan ve ark 2005, Datar ve Sturm 2004, Levin ve ark 2001), okullardaki hareket programlarının, çocukların fiziksel etkinlik ve fiziksel uygunluk düzeyinin artırılması için önemli bir araç olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Sınıf öğretmenleri fitnessla ilgili faaliyetlerde kullanılabilecek teneffüsleri ve diğer boş zamanları kontrol edebilirler. Ayrıca fitness konularını diğer ders konuları ile birleştirebilirler. Örneğin, beslenme ve vücut kompozisyonu sağlık ve fen derslerinde ele alabilirler; mesafe, zaman ve kalori ölçümleri matematik dersinde çalışabilirler; hayatta egzersizin rolü ile ilgili bir araştırma veya kompozisyon dil derslerinde işlemek için iyi bir konu olabilir.

Fen ve matematiğin etkinliği zihni çalıştırması gibi, iyi bir beden eğitimi öğrencilerin vücutlarını geliştirmelerini ve kullanmayı öğrenmelerini sağlar (Kalish, 1998, s: 138 -146).

Geçmişte birçok okul yöneticisi ve öğretmen, öğrenci akademik başarısını ön planda tutmakta ve spor yapmanın bu başarıyı elde etme yolunda önemli bir engel olduğunu düşünmekteydi. Oysaki, öğrenci akademik başarısı ile fiziksel etkinlik ve spora katılım arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışmada (Castelli ve ark 2007, Oh ve ark 2003, Oja ve Jurimae 2002, Field ve ark 2001, Dexter 1999, Caterino ve Polack 1999, Knight ve Rizzuto 1993) anlamlı pozitif ilişkiler bulunmuş, çok az sayıda araştırmada (74, 30) ise bu ilişki zayıf olarak bulunmuş ya da bulunamamıştır. Dexter (1999), teorik spor bilgisi edinme yeteneğinin akademik performansa yansıtılabilecek diğer alan bilgilerini edinme yeteneği ile yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir. Araştırmacıya göre, teorik spor bilgisinin, spor performansını etkileyen önemli bir faktör olduğu düşünülürse, akademik performansla spor performansı arasında da anlamlı bir ilişkinin var olduğu söylenebilir.

Coe ve ark (2006), beden eğitimi dersleri aracılığıyla öğrencilerin fiziksel etkinlik düzeyini artırmanın; yoğunlaşmanın ve dikkatin artması sonucu diğer derslerdeki sıkıcılığı da azaltacağını vurgulamaktadırlar. Dahası araştırmacılar, etkinlikler sonucu kendine güveni artan öğrencinin, akademik performansta önemli olan sınıf içi davranışlarının da olumlu yönde gelişeceğini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi programlarının bir başka amacı da spor oryantasyonudur. Spor, gelişmekte olan çocuklar için sadece sağlık ve vücut gelişmesi için değil, mental sağlığa bağlı olarak iyi bir şahsiyetin gelişmesi için de gereklidir. Bugün genellikle sporun, çocukların her yönden gelişmesinde büyük rol oynadığı bilinmektedir. Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma, zamanla çocuklarda yardımlaşma, beraber çalışma, ekibin diğer elemanlarına ve oyunun düzeyine saygı duyma duygularını geliştirir. Ekip çalışması, zamanla çocuğa böyle bir alanda nasıl hareket edeceğini, gerek kendi hareketlerini gerekse heyecanını nasıl kontrol edeceğini öğretir. Ekip halinde yapılan spor sayesinde insanlar ve gruplar arasındaki sosyal ilişki ve bağların kuvvetlendiği sosyal mesafelerin kısaldığı görüldüğü gibi, gelecekte toplumda sorumluluklar yüklenecek yetişkinlerin; iyi alışkanlıklar edilmesinde gerek bireyler arası gerek toplumlar arası iyi ilişkileri kurulmasında ve devam ettirilmesinde aynı zamanda barış içinde mutlu yaşamada, çocuklukta başlayan spor faaliyetlerinin büyük bir önemi vardır (Koç, 2006).

Çocuklarda Spor ve Önemi

Astrand'ın dediği gibi, insan organizması hareket için yaratılmış ve düzeni ona göre kurulmuştur. Uygarlık ilerledikçe gerek ulaşım imkânlarının artması gerekse işçilikten tasarruf sağlayan çok sayıda alet ve cihazın ortaya çıkması, bedensel faaliyetlerin çoğunu modern yaşamda azaltmıştır. Bu durum insanları her geçen gün hareketsizliğe yöneltmiştir. Bu da insanlarda zamanla birtakım hastalıklar olarak kendini göstermeye neden olmuştur. Spor, bu tür hastalıklarla da bir tedavi aracı olarak kullanılmaktadır. Amerika New York hastanesi hekimlerinden Dr. L. Linn, sporun bir yaşam tarzı içinde düzenli olarak yapılmasının insan sağlığına olan etkisinin vitaminlerin insanlar üzerindeki etkisine eşdeğer olduğunu ileri sürer. Konu

ile ilgili uzmanlar sporu, insanın sağlık durumunu iyileştiren ve devamını yardım eden fiziksel aktiviteler topluluğu olarak tanımlarlar (Koç, 2006).

Beden eğitimi ve spordan bir insanın bütünsel anlamda eğitimi ve öğretilimi anlaşılmaktadır. Beden eğitimi ve sporun eğitim aracı harekettir. Aslında bu alanda hangi kavram kullanılırsa kullanılsın örneğin, spor, jimnastik, badminton, oyun, yarışma, antrenman, atletizm vb. yine ortak olan kavram harekettir. Hareket olmadan spor, oyun, jimnastik gerçekleştirilemez. Hareket insan ve hayvanda en eski bir fenomendir. İnsanın hareketi, esasen hayvan ile insanı ayıran bir elementtir. İnsanın hareketi, beden ve ruhu, mekân ve zamanı, kuvvet ve formu, bilinç ve bilinçsizliği ve bireyin kendi değer yargılarını birleştirerek bir anlam ifade etmektedir. Sportif bir harekete ruh ya da sadece beden katılmaz. Özellikle insan tümüyle hareket eder. Elementar hareketler içinde kuvvetli hareket formları sadece spor içinde vuku bulmaktadır. Bu tür hareketler insanı sağlıklı kılar, aktif hale getirir ve neşeli yapar. Günlük optimal harekete alışma insanda olumlu duygulara yol açar. Bu şekilde beden eğitimi ve spor, tüm hareketler yoluyla insanın eğitimini hedefler. Bu çalışmadaki temel amaç; olgunlaşan insanın tüm hayat evrelerinde ya da tüm yaş basamaklarında harekete katılmadaki sevinç ve neşeye sahip olabilme olarak ifade edilmektedir. Harekete sevinçli ve istekli katılım özellikle ilkokul evresi çocuklarda önemli yer tutmaktadır. Beden eğitimi ve spor hareket yoluyla yapılan bir eğitimidir. Ancak her bireyin kendisinin hareket etmesi, eğitim açısından değer ifade etmez. Bir hareketin anlam ifade edebilmesi için o hareketin görünebilir, hissedilebilir, kabul edilebilir ve yaşanabilir olması gerekmektedir. PASCHEN (1973)'a göre elementar hareketlerin anlamlı olması için bünyesinde yarışmayı oyunu ve dansı bulundurması gerektiği ifade edilmiştir. Çocuk, beden eğitimi denildiğinde bu üç kavramı algılamalıdır. Uygulanan egzersiz biçimi içinde yarışma ve sportif egzersiz biçimi, jimnastik ve dans ve oyun türü egzersiz biçimlerinin bulunması gerekmektedir (Kale, 2003, s: 3).

Günümüz toplumlarının geleceğini, sağlam bir yapıya kavuşturmalarında, insana yapmış oldukları yatırımlarla ölçülmektedir. Gelişmiş toplumlarda yaşamın sağlıklı bir şekilde sürdürülmesinde spor bir yaşam felsefesi halini alabilmektedir. Özellikle toplumların temelden başlayarak eğitime ağırlık vermeleri geleceğe umutla

bakmalarına neden olacaktır. Çocuğun dengeli ve sağlıklı gelişimi içersinde sporun önemli bir yeri vardır. Çocuğun buluş öncesi ve sonrasında düzenli olarak yapmış olduğu spor etkinlikleri, sağlıklı bir fizik yapının gelişmesini sağlarken; geç yaşlarda fizik yapının bozulmasını geciktirmede önemli bir rol oynamaktadır (Açıkada, 1990, s: 211).

Spor, yalnızca sağlık ve gelişme için değil, aynı zamanda şahsiyet gelişimleriyle mental sağlıkları açısından da önemlidir. Spor yapan çocuklar kişisel deneyimlerini, yaratıcılıklarını geliştirir ve sorumluluk duygusu kazanırlar. Yardımlaşma ve işbirliği yapma, arkadaşlarına ve oyun kurallarına saygı gösterme gibi sosyal davranışları da kazanarak olumlu bir benlik gelişimi sağlarlar.

Aslında çocuğun spor yapmasındaki esas amaç; onlardaki kardiovasküler dayanıklılığı artırma, sinir – kas koordinasyonunu, kuvveti, esnekliği geliştirmek olmalıdır. Bu özellik, okul öncesi ve ilkökul dönemi çocuklarda oyun şekilleri altında pedagojik yaklaşımla yapılan uygulamalarla kazandırılmalıdır.

Günümüzde yarışma sporlarına çok erken yaşlarda başlandığı bilinen bir gerçektir. Çocukların zevk ve eğlence ile yapmaları gereken spor uygulamalarının yerine genellikle aşırı yüklenmeli, stresli, ne olursa olsun kazanma arzusu ile yaptırılan ve büyükler tarafından organize edilen ve antrenörlerin yarışması şekline dönüşmüştür. Avrupa konseyi, çocukların spora başlatılması konusunda, eğer çocuğun üzerinde akut ya da kronik zararlar bırakmayacağından emin olunmuyorsa o spor dalına başlanmasının tavsiye edilmeyeceği görüşünü ileri sürmektedir.

İnsanların yetişkinlik çağında spora karşı tutumları fizyolojik fonksiyonu geliştirecek özellikte ve emniyetli bir şekilde yapılan spor aktiviteleri ile olmaktadır.

Bazılarına göre iyi alışkanlıkların yerleştirilmesi daha geç yaşlarda biraz daha zor olmaktadır.

Sporun üzerine eğilinmesi gereken bir konu oluşu dünya ülkeleri tarafından da ele alınmıştır. UNESCO, Avrupa Konseyi gibi kuruluşlar bu konuyla ilgilenmek zorunda kalmışlardır.

Amerika'da, devlet başkanlığına bağlı olarak bu amaçla bir konsey kurulmuştur. (Presidents And Country On Physical Fitness Sports). Bu konsey, sporda başarılı öğrencilere burslar, ödüller vererek çocukları ve gençleri spora teşvik etmektedir.

Fransa'da, bir kanunla okullarda beden eğitimi derslerinin artırılması yoluna gidilmiştir. Japonya'da ise ikinci dünya harbinden sonra Amerikalıların etkisi ile ilköğretimden üniversiteye kadar beden eğitimi ve spor yönünden köklü yasal bir değişiklik yapılmıştır (Koç, 2006, s: 11, 208- 209).

Toplumların geleceğinin çocuklar olduğu düşünülürse bedensel, zihinsel ve psikomotor yönden gelişmiş ve üretken bir niteliğe kavuşmalarının sağlanmasında beden eğitiminin rolünün büyük olacağı muhakkaktır.

Erkal (1986) çağdaş anlayışa uygun olarak okullarımızdaki eğitim öğretim; zihinsel eğitimin yanı sıra fiziksel ve ruhsal eğitim biçimi olarak düşünülürse; bireye hem statü sağlamakta, gerekli bilgi ve yeteneklerle donatmakta, hem de sosyal çevrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine destek sağlamakta sağlıklı ve düzenli bir toplumun oluşmasına yardımcı olmaktadır (Gültekin, 1991, s: 8).

1.2 Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, “İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Beden Eğitimi, Sağlık ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Düşünceleri Nedir?” olarak seçilmiştir.

K.K.T.C Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Dairesi’ne bağlı İlkokullarda eğitim ve öğretim veren okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin beden eğitimi, sağlık ve spor dersine dair tutum ve düşüncelerinin ne olduğunun belirlenmesi, bu çalışmada problem olarak belirlenmiştir.

1.3 Alt Problemler

Bu çalışmada, “İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerin Beden Eğitimi, Sağlık ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Düşünceleri Nedir?” problem cümlesine cevap bulmak üzere aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlkokul yöneticilerinin BESS’e ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. İlkokul öğretmenlerinin BESS’e ilişkin tutumları ne düzeydedir?
3. İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS’e ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. İlkokul yöneticilerinin BESS’e ilişkin tutumları;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Yaşlarına,
 - c) Mezun oldukları okul / programa,
 - d) Mesleki kıdemlerine,
 - e) Yöneticilikte geçirilen hizmet sürelerine göre bir farklılık göstermekte midir?

5. Öğretmenlerin BESS'e ilişkin tutumları;

- a) Cinsiyetlerine,
- b) Yaşlarına,
- c) Mezun oldukları okul / programa,
- d) Mesleki kıdemlerine,
- e) Öğretmenlikte geçirilen hizmet sürelerine göre bir farklılık göstermekte midir?

6. İlkokul yönetici ve öğretmenlerin BESS'e ilişkin düşünceleri nedir?

Bu sorunun cevabını bulmak amacıyla aşağıda verilen sorular hazırlanmıştır.

- a) Okulunuzda okul takımı var mı? Hangi branş? Takım çıkarılırken kim karar veriyor? Öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenin ya da sizin (yönetici) önerdiğiniz branş mı seçiliyor? Takım talebini kim yapıyor siz mi beden eğitimi öğretmeni mi öğrenciler mi aileler mi?
- b) Beden eğitimi dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz? Sahayı düzenliyor musunuz? Bozuk olan yerler varsa, kırık, eksik malzeme varsa neler yapıyorsunuz?
- c) Beden eğitimi öğretmeninden fikir, görüş, öneri alıyor musunuz? BESS öğretmeni takım çıkarabilir miyiz dediğinde ne yaparsınız?
- d) Beden eğitimi dersine bakanlığın yaklaşımı nasıl? Gerekli malzemeleri sağlıyor, karşılıyor mu? Okul aile birliği bu konuda neler yapıyor? Gerekli malzemelerin parası okuldan mı çıkıyor?
- e) Beden eğitimine ilişkin problemleriniz nelerdir?
- f) Varsa beden eğitimine ilişkin problem / ler nasıl çözüyorsunuz?
- g) Varsa problem / ler beden eğitimi öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi?

- h) Beden eğitimi programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz?
- i) Beden eğitimi öğretmenlerinden beklentileriniz ne? beden eğitimi öğretmeni sizce bu beklentilerinizi karşılayabiliyor mu?
- j) Okulunuz da belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebiliyor musunuz ya da bu konuda federasyonla iletişim probleminiz var mı? federasyonlara kolay ulaşabiliyor musunuz ya da çok mu prosedür var?
- k) Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı? Varsa bunlar neler? Sizce yeterli mi, faydalı mı?
- l) Sizce profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu? Ya da sistemden kaynaklanan bir sorundan dolayı o başarılı öğrenciyi kaybediyor muyuz?
- m) Peki, spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı K.K.T.C'de bulunan ilkokullarda görevli yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi sağlık ve spor dersine ilişkin tutumlarının düzeyleri, farklı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ve beden eğitimi sağlık ve spor dersine ilişkin düşüncelerini belirlemektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğin de eğitimidir. Öğrencinin gelişim özellikleri göz önünde tutularak; onların fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışlar kazanmış fertler olarak yetiştirilmesi için en önemli araçtır (Harmandar, 2004, s: 90).

Gelecekte, toplumda sorumluluklar yüklenecek yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde, gerek bireyler arası gerek toplumlar arası iyi ilişkilerin kurulmasında ve devam ettirilmesinde çocukluktan başlayan sporun büyük bir önemi vardır. Çocukların okulun ilk yıllarından itibaren sportif faaliyetlere yönlendirilmesi ve iyi bir alışkanlığın yerleştirilmesinde spor, büyük önem taşır (Koç, 2006, s: 209).

Bugün okullardaki beden eğitimi dersi, bireyin okul öncesi eğitiminden başlayarak yaşam boyu sürecek spor yapma alışkanlığının kazandırılması, sağlık için sporun önemini kavrama, hareket becerilerini öğrenme, fiziksel uygunluğun geliştirilmesi, sporun ve toplum ahlakının özüne bağlı kalan ve sahip çıkan bireylerin topluma kazandırılmasını amaçlamaktadır (Özşaker, 2005, s: 103).

Çocuklar için beden eğitimi ve spor, büyüme gelişmelerinin hızlı olduğu ilköğretimin ilk yılları içerisinde ve ergenlik çağı içerisinde büyük önem taşır.

Büyüme ve gelişme dönemleri içerisinde çocuklarda en belirgin olarak görülen özellik hareket yoluyla öğrenmeye yönelik çabalarının yüksek olabilmesidir. Bu dönemler içerisinde öğretmenin çocuğun hareket etme ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak veya biyolojik etmenlerden dolayı ortaya çıkmış olan enerjisini verimli bir şekilde kullanmasına imkân sağlayacak etkinlikleri planlamasının gerekli olduğu bilinmektedir (Kolukısa, 1995, s: 5).

Beden eğitimi öğretmenleri dışında okul yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları, beden eğitimi dersinin uygun ortam, şart ve disiplin içerisinde yürütmeyi önemseyip yaşam boyu sürdürülecek alışkanlık haline gelmesi ve sağlıklı nesiller yetiştirilmesi açısından önemli yere sahip oldukları düşüncesinden yola çıkarak, bu araştırma ilkökul yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutum ve düşüncelerini ortaya çıkarmaktır.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

- Veri toplama aracına uygundur.
- Anket uygulamasına, yöneticiler ve öğretmenler içtenlikle cevaplar vermişlerdir.
- Araştırma konusunda, uzman görüşleri ve literatür taraması, araştırmanın geçerliliği açısından yeterlidir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma, K.K.T.C Lefkoşa bölgesinde bulunan ilkokullarda görev yapan yöneticiler ve öğretmenler ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, kullanılan veri toplama aracı ve bulguları ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, K.K.T.C'de 2010- 2011 yılında görev yapan ilkokul yöneticileri ve öğretmenlerinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
- Bu araştırma 39 tane ilkokul yöneticisi ile sınırlıdır.
- Bu araştırma 211 tane ilkokul öğretmeni ile sınırlıdır
- Bu araştırmanın nicel kısmı için tutum ölçeği ile sınırlıdır.
- Bu araştırmanın görüşleri ortaya çıkaran nitel kısmı mülakat soruları ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar ve Kısaltmalar

Fiziksel aktivite: Kasların kasılması sonucunda oluşan vücut hareketleridir. Bu süreçte enerji harcanması artar. Genel anlamda fiziksel aktivite egzersiz, spor, dan ve eğlence aktivitelerini kapsar.

Beden eğitimi öğretmenleri çocukların gün boyu hareketsiz oturmalarına neden olacak programların çocuklarda yaratabileceği sorunları ortadan kaldıracabilecek hareketleri sağlayan fiziksel aktiviteleri programlarına mutlaka dâhil etmelidirler Pangrazi, 2004, s:175).

Fiziksel uygunluk: Kişinin fiziksel aktiviteler yapabilmesi için bulundurması veya başarması gereken özelliklerin tümüdür.

Diğer bir tanım ise; birtakım fiziksel aktivitelere katılabilinmesi için sağlık problemlerinin olmaması ve gerekli enerjinin bulunması halini ifade eden sağlık durumudur (Pangrazi, 2004, s: 231).

Okul yöneticisi: Bu çalışmada ilkokullarda görev yapan müdür ve müdür yardımcılarıdır.

Sedenter: Hareketsiz yaşantı (<http://www.yeminlisozluk.com>).

Pilates: Pilates metodunun zihnin kaslar üzerindeki kullanımını desteklediği için Contrology (Kontrol bilimi) olarak adlandı. Pilates, bedenin dengeli tutulmasına yardımcı olan ve omurgayı desteklemekte önemli işlevi olan temel kaslar üzerine yoğunlaşan bir egzersiz programıdır. Nefes egzersizi teknikleri de yer almaktadır. Pilates'de her bir egzersizin çok kez tekrarı yerine daha az sayıda, tam, kontrol ve belirli bir biçim içinde uygulanması tercih edilir.

Pilates uygulayıcıları eğitimlerinde, güç ve esneklik inşa edebilmek için kendi vücut ağırlıklarını kullanmaktadırlar. Bunu yüksek düzeyde kardiovasküler egzersiz üzerine yoğunlaşmadan gerçekleştirmeyi hedeflerler. Günümüzde Pilates pek çok

fizyoterapist tarafından rehabilitasyon sürecinin bir parçası olarak kullanılmaktadır (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Pilates>).

Profesyonel Sporcu: geçimini bağlı bulunduğu kulüpten aldığı belirli bir ücretle sağlayan (sporcu) (Savaş, 1997, s: 270).

Psikomotor Öğrenme: Psikomotor öğrenmeler, belirli fiziksel hareketlerin belli bir sıraya göre doğru, hızlı ve otomatik olarak yapılması sonucunda ortaya çıkan davranışları içerir (<http://www.egitimaileforum.com>).

Kısaltmalar

K.K.T.C : (TRNC) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Turkish Republic of Northern Cyprus)

M.E. B: Milli Eğitim Bakanlığı

B.E.S.S: Beden Eğitimi, Sağlık ve Spor. Anlam karmaşasına yol açmamak için anket, mülakatlarda ve gerekli görüldüğü yerlerde BESS dersi için Beden Eğitimi dersi kavramı kullanılmıştır.

UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)

AAPHER : American Alliance Health Physical Educ Recreation (Amerika Sağlık, Beden Eğitimi ve Rekreasyon Birliği).

USDHHS: United States Department of Health and Human Services (Amerika Birleşik Devletleri Sağlık ve İnsani Hizmetler Bölümü).

WHO: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü).

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

NASPE: National Association for Sport And Physical Education (Amerikan Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği).

Vb: ve benzeri

Bknz: Bakınız.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim, kişiye istendik davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanabilir sözgelişi kişiye okuma-yazmayı, toplama, çıkarma, çarpma, böle, dört işlemle problem çözmeyi, arkadaşın,annesini, babasını, doğayı, insanları, vatanını, ulusunu sevmeyi vb gibi ona öğretilir. Bunlar istendik davranışlar oldukları için yapılan bu işe eğitim denilebilir. Kişi bu tür davranışları sonradan öğrenir. Bunu karşısı olarak yalan söyleme, hırsızlık yapma, kötü söz söyleme, trafik kurallarına uymadan araç kullanma, kaza yapma, araç gereci bozma, büyüklerine saygı gösterme, küçükleri dövme, korkutma, onlara zarar verme, doğayı kirletme, yıkma vb davranışları da kişi yaşamda öğrenebilir. Bunlar istendik davranışlar olmadıkları için eğitimin kapsamı içine alınamazlar. Çünkü eğitim istendik davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanmıştır.

Eğitim okulda, evde, bir devlet dairesinde, fabrikada, işyerinde, tarlada vb yer ve kurumlarla yapılabilir. Eğitimin yapıldığı örgün kuruma okul denebilir. Eğitimi üst bir sistem olarak ele alırsak, okul onun en alt sistemidir. Bir okul sistemi, yönetici, hizmetli, öğretmen, öğrenci, veli, yetişek (müfredat programı: kişiye kazandırılacak hedef ve davranışları, içerik, eğitim ve sınama durumlarını kapsayan lirik yapı), araç – gereç, hizmet binaları, ölçme değerlendirme rehberlik, mali hizmetler, yasa ve yönetmeliklerden oluşabilir. Eğitim ve okul açık bir sistem olmalıdır; çünkü açık sistemler kendilerini geliştirip yenileyebilirler. Eğer eğitim ve okul yarı açık, ya da kapalı sistem olursa, belli bir süre sonra işlevini yitirebilir, giderek yıkılıp ortadan kalkabilir (Sönmez, 2004, s: 20).

Eğitim, en genel anlamıyla insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde

kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde okullar, eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur, eğitim yalnız okullarda yapılmaz. Günlük hayattaki eğitim – okul bitişikliği eğitim denince “ okul “ u anımsatır.

Oysa okul dışında da gençleri ve yetişkinleri bir mesleğe hazırlamak ve onların hayata uyumlarını kolaylaştırmak için açılmış kısa süreli eğitim veren kurumlar vardır. Ayrıca eğitim ailede, işyerinde, asker ocağında, camide ve insanların oluşturdukları çeşitli gruplar içinde de yer alır. En geniş anlamı ile eğitim “ kültürleme “ sürecinin bir parçasıdır (Fidan ve Erden, 2001, s: 12).

Eğitim, insanın bugünkü ve gelecekteki yaşamına bir müdahaledir. İnsan düşünce ve davranışlarında amaçlı olarak istenilen yönde bir değişiklik gerçekleştirme sürecidir. İnsanın ve toplumun yararı ve yarını düşünülerek uyumun ve üretkenliğin artırılmasına yönelik düşünce ve davranış değişikliğini yaratma çabasıdır.

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda insanların düşüncelerinde, tutum ve davranışlarında ve yaşamlarında belirli iyileştirme geliştirmeler sağlaya yarayan sistematik bir süreçtir. Bu süreçten geçen insanın kazandığı yeni bilgi, beceri ve tutum onun birey olma ve ait olma farkındalığını artırır, kişiliğini geliştirir ve daha değerli kılar.

Eğitim, insanın içinde yaşadığı bireysel, organizasyonel ve sosyal alanları bütünleştirir. İnsanın mevcut performansı ile arzulanan performansı arasındaki farkı kapatmasına yardımcı olur. Sahip oldukları ile sahip olmak istedikleri arasındaki farkı azaltmasını ve kişisel bütünlüğe ulaşmasını kolaylaştırır.

Eğitim, insanın değerler sistemini ve inançlarını etkileyerek hayata bakışının belirler. Hayatı daha iyi anlamasını ve onu daha üretken çabalarla daha güvenli ve huzurlu kılmasını sağlar. İnsanın zamanını daha anlamlı ve verimli yaşamasını kolaylaştırır. Eğitim; bilerek düşünmeye, yaratıcılığa, kişinin içinde bulunduğu kalıpları kırmasına, sınırlarının dışına çıkmasına, dünyaya daha esnek ve daha geniş bir açıyla bakmasına olanak sağlar (Barutçugil, 2002, s: 18 – 19).

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak itendi değişme meydana getirme sürecidir. Bireylerin davranışlarında meydana getirilen bu değişimlerin bütün toplumu etkilemesi kaçınılmaz bir olgudur. Günümüzde, çeşitli alanlarda ün yapmış bilim adamlarıyla siyasal liderlerin ve yöneticilerin eğitim yoluyla toplumların bir değişme üreci içine sokulacağına inanmış olmalarının bir nedeni de budur (Kaya, 1984, s: 11).

Eğitim, günlük yaşantımızda çok sık kullandığımız sözcüklerden biridir. Hemen hemen hepimiz eğitimin ne olduğu, nasıl olması gerektiği konusunda düşünmüş ve fikir üretmişizdir. Ancak çoğumuz eğitim kavramının ne kadar geniş bir anlam içerdiğinin farkında değildir.

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur. Örneğin, okuma yazma bilmeyen bir çocuk, okuma yazma eğitiminden sonra kitap, dergi okuyabilir ve okuması gözlenebilir.

Bireyde davranış değişikliği kendi yaşantıları yoluyla meydana gelir. Yaşantı bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim sonucu bireyde kalan izler olarak tanımlanabilir. Her bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim farklı olduğu için geçirdikleri yaşantılar ve kazandıkları davranışlar da birbirinden farklıdır. İnsanlar çevreleriyle sürekli etkileşim kurmakla birlikte, bunların hepsi onda iz bırakmayabilir. Örneğin, hergün gazetelerden, televizyondan çeşitli haberler dinlediğimiz, birçok film seyrettiğimiz halde bunların büyük bir kısmını hatırlamayız ya da bunlar bizde davranış değişikliği meydana getirmez. Bunlardan ancak bizi etkileyenler, üzerinde düşündüklerimiz, başkaları ile paylaştıklarımız bizde iz bırakmakta ve davranış değişikliğine yol açmaktadır. Bu nedenle eğitim en geniş anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre eğitimin üç temel özelliği olduğu söylenebilir.

1. Eğitim bir süreçtir.
2. Eğitim sonucunda bireyde davranış değişikliği meydana gelir.
3. Davranış değişikliği bireyin yaşantıları sonucu meydana gelir.

Tanımdan da anlaşıldığı gibi eğitim kavramının kapsamı oldukça geniştir. Bu tanımdan yola çıkarak bizleri etkileyen ve davranışlarımızın değişmesin neden olan her türlü etkinliğin eğitim olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle bizler aile içinde aile üyeleri ile, akran gruplarında arkadaşlarımızla, kitle iletim araçları ile, okulda öğretmenlerimizle etkileşim kurarak eğitiliriz ve birçok önemli davranış kazanırız. Ancak değişik ortamlarda gerçekleşen bu eğitim süreçleri özelliklerine göre farklı isimlerle nitelendirilmektedir (Erden, 2001, s:13 -14).

Eğitim, toplumun ve başka insanların etkisiyle bir insanın kendi davranışlarında değişmeler oluşturmaları sürecidir. Böyle bir oluşum insanın doğumundan ölümüne kadar devam eder. Eğitim kelimesi 1940 yılından bu tarafa dilimize yerleşmiştir. Bu tarihten önce “eğitim” yerine “ terbiye” ifadesi kullanılmaktaydı. Günümüzde eğitim terimi yazı dili ve günlük ifadelerle farklı anlamlarda kullanılır. Şimdi bu farklı anlamalar üzerinde biraz duralım:

Eğitim bir bilim alanıdır. Eğitim alanını inceleyen bilim dalına eski ifadesiyle pedagoji, günümüzde ise eğitim bilimi denir. Eğitim sözü farklı anlamlarda kullanılabilir. Mesela, kişinin geçmiş yaşantılarını anlatmak, bir insanın davranışının istenilen yönde olduğunu söylemek için iyi eğitim görmüş insan ifadesi kullanılır. Bir insana nerede eğitim gördüğünü , hangi seviyede eğitim yaptığını gördüğünü sorduğumuzda bu kelimeyi o insanın öğreniminin ne seviyede olduğunu anlamak için kullanmış oluruz. Eğitim aslına bir milletin yüzyıllar boyu süren kültürünün ürünüdür. Bu anlamda eğitim toplumun vazgeçilmez temel kurumlarından birisidir. Tıpkı; din, aile, ekonomi politik kurumlar yanında eğitimde ayrı bir kurumdur. Eğitim kelimesi bazen yapılan bir eğitimin konusunu belirler: trafik eğitimi, çıraklık eğitimi vb. bazen de eğitim, eğitilecek kitleyi kapsayacak biçimde kullanılır. Halk eğitimi, yetişkinler eğitimi, çocuk eğitimi, özel eğitim vb. eğitim yapılan aracı göstermek biçiminde de kullanılır. Televizyonda, radyo ile, oyunla eğitim gibi (Büyükkaragöz, 1998, s: 25).

Eğitim, bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci biçiminde tanımlanabilir. Yaşantı, bireyin çevresi ile kurduğu etkileşim sonucu bireyde kalan izlerdir. Her bireyin çevresi ile kurduğu etkileşim farklı olduğundan geçirdiği yaşantılar ve kazandığı davranışlar da farklıdır. İnsanlar

çevreleriyle sürekli etkileşim içinde bulunur. Ancak bu etkileşimlerdeki her şey onlarda iz bırakmayabilir. İz bırakabilmesi için bu etkileşimlerden etkilenmiş olmamız, üzerinde düşünmemiz ve bunları başkaları ile paylaşmamız gerekir.

1. **Eğitim bir süreçtir.** Üstelik bu süreç zaman ve kapsam bakımlarından geniş ve karmaşıktır.
2. **Eğitim sürecinde bireyde davranış değişiklikleri meydana gelmektedir.** Davranış organizmanın bir hareketidir. Davranış, davranış, psikologlarına göre, organizmanın etkiye karşı gösterdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etkidir. Eğitim açısından davranışın gözlenebilir, ölçülebilir ve istenilir olması gerekmektedir.
3. **Davranış değişikliği bireyin yaşantıları sonucu meydana gelir.**

Eğitin değişik zamanlarda değişik ortam ve biçimlerde gerçekleşen bir süreç olduğundan söz etmiştik. Bu süreç içinde kimi eğitim etkinlikleri gelişigüzel ve kasıtsız düzenlenmiş olabilir. Ailede, sinemada, sokakta, ders aralarında her an her yerde bir plana bağlı olmaksızın yapılan eğitim etkinliklerine informal eğitim adı verilmektedir. Aile içinde akran kümelerinde, usta çırak ilişkisi sonucu kazanılan davranışlar informal eğitimin ürünleridir. Ancak, insanın yaşam süresi, tüm istedik davranışların rastgele yani informal eğitimle kazanılmasını bekleyecek kadar uzun değildir. Ayrıca pek çok davranışın informal eğitim yoluyla kazanılmasını beklemek hem birey hem de toplum için, bu eğitin sonucunda birey farkında olmadan olumlu davranışların yanı sıra, sonuca götürmeyen yanlış davranışlar da öğrenir.

Günümüz sanayi ve bilgi toplumlarında informal eğitim, bireylerin sosyalleşme ve yaşama hazırlanmalarında son derece yetersiz kalmaktadır. Toplumların gelişmesi ile birlikte informal eğitimin yanı sıra planlı eğitim etkinlikleri de önem kazanmaya başlamıştır. Planlı eğitim etkinliklerine formal eğitim denir. Formal eğitim sürecinde bilinçli, planlı ve kasıtlı bir biçimde öğrenme ortamı düzenlenmektedir. Düzenlenen bu öğrenme ortamında, bireylerin davranışları önceden belirlenen belli amaçlar doğrultusunda değiştirilmeye çalışılmaktadır (Gürhan, 2002, s: 4 -5).

2.2. Beden Eğitimi, Spor ve Oyun

Beden eğitimi, spor ve oyun toplumun tüm bireyleri tarafından içselleştirilmiş kabul görmüş ve toplumun bir parçası haline getirilmelidir. Bunun ötesinde beden eğitimi, spor ve oyun etkinliklerinin her yaş grubuna ve her farklı beceriye sahip bireyler tarafından yürütülebilecek özellikler sahip hale getirilmesi ve alışkanlık haline getirilip gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması gereklidir (Wise, 1973).

Beden eğitimi ve spor kavramı birlikte ele alındığında; milli eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh, fikir gelişimini sağlamaktır. Oyun, jimnastik, sportif çalışmaların bütünü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasının aracı olarak görmektedirler. Bu kavramları ve aralarındaki ilişkiyi kurmaya çalışırken, aralarındaki güçlü bağları yok etmeden, beden eğitimi mi, spor mu gibi bir ikileme girmeden beden eğitimi ve spor kavramları birlikte düşünülmelidir (Özçelik, 1989, s:9).

2.2.1. Beden Eğitimi

Beden eğitimi; fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesidir (Aracı, 2006, s:46).

Beden eğitim ve spor; bireylerin bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerini sağlayan; bilgi, beceri ve liderlik gibi yeteneklerin geliştiren ve toplumsallaştıran, mücadeleci, azimli ve kararlı olma gibi kişilik özelliklerini geliştiren ve bireyleri sorunlardan uzaklaştırarak stres atmalarını sağlayan bir bilimdir (Harmandar, 2004, s:3).

Beden eğitimi; bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimin sağlanmasıdır. Rekor kırma veya şampiyon olma amacını gütmaz.

Beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı tüm kişiliğin gelişmesidir. Genel eğitimi tanımlar ve ayrılmaz bir parçasıdır. Sağlıklı, güçlü ve mutlu olma, dengeli kişilik, toplumsallaşma, kültürleşme ve vatandaşlık eğitimidir. Bir başka tanıma göre ; “ Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. Bedensel etkinlikleri kişinin beden , ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. Bedensel etkinlikler , kişinin bedenlen sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasını amaçlar.

Beden eğitimi; oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün etkinlikleri içeren genel bir kavram olup, bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimin gerçekleştirilmesidir.

Beden eğitimi; pedagojik bir disiplin, bir bilim ve sanattır. Eğitim biliminde olduğu gibi inan davranış ve alışkanlıklara yönelir (Harmandar, 2004, s: 88).

Beden eğitimi, zihinsel, estetik, ahlaki ve teknik-profesyonel eğitim ile, genel eğitimin bir bileşimidir. Eğitim derken akla ilk gelen şey etkinliktir. Eğitimin sürecinde iki faktör yer almaktadır: eğitici ve eğitilenler.

Beden eğitimi, sosyal gerekliliklerine uygun olarak insanın biyolojik potansiyelinin geliştirilmesi amacı ile yapılan çeşitli fizik egzersizlerin tümünü değerlendiren ve sistematik olarak sürdürülen etkinliktir. Tanımdan anlaşılacağı gibi beden eğitiminin ilk amacı insanın “fiziğini” etkilemektir. Fakat bu kadarla sınırlı olduğunu düşünmek yanlıştır, çünkü aynı zamanda, beden eğitimi, kullanılan fizik egzersizlerin çeşidine göre fizyolojik, kullanılan methodlara göre pedagojik, etkilerine göre biyolojik ve organizasyon şekline göre sosyaldır.

Bir başka tanıma göre (Lumpking, 1986) Beden eğitimi, fiziksel aktivite yoluyla, kişinin; fiziksel, zihinsel ve sosyal becerilerinin optimum seviyeye ulaşmasıdır.

Şiclovan'ın (1979)daha geniş bir tanımına göre ise beden eğitimi:

- a) katılanların yaşı ve cinsiyeti, sosyal hayatın gereklilikleri, çeşitli mesleklerin fiziksel etkileri ve uzun süreli iyi bir fizik kondisyon tutmanın gerekliliklere göre, insanların fiziksel gelişimi ve motor kapasitelerinin pekiştirilmesi için yapılmış ve yönlendirilmiş bir süreçtir.
- b) Hitap edilen insan katagorilerin şartlarına ve amaçlarına özgü olarak değişik fizik egzersizler ve öğretim tekniklerine sahiptir.
- c) Ulusal çapta kararlaştırılan ve genel bir program içerisinde yer alan bir süreçtir.
- d) Zihinsel, estetik, ahlaki, teknik ve profesyonel eğitimin içerdiği unsurlarla meydana gelen bir süreçtir.

H.Aracını (1999) 'nın beden eğitimine verdiği tanım ise şöyledir: "Beden Eğitimi, Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır (Günsel, 1998, s: 11-12).

İnsanları hem ruhen, hem fikren ve bedenlen olgunlaştıran, geliştiren, en az yorgunluğa karşılık en çok fayda sağlayan jimnastik, oyun ve spor faaliyetlerini içine alan birimdir.

" Beden eğitimi; oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel bir kavram olup; bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimidir. "

" Beden eğitimi vücudun yapı ve fonksiyonunun geliştirebilmesi, eklem ve kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde gelişmelerini sağlayan, boş zamanları değerlendirmeyi, fizik gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolünü, metotlu bir şekilde hareket etmeyi öğreten bir faaliyet sistemidir."

" İnsanların bedenlen, ruhen ve fikren gelişmesini, organizmanın bütünlüğünü zedelemekten dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, bireyi kendisine ve bulunduğu topluma yararlı bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden faaliyetlerine beden eğitimi denir." (Açak, 2005, s: 12).

Beden eğitimi; Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. İnsanın, toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibari ile sağlıklı olması ile bağlantılıdır. Beden eğitimi, insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasına büyük rol oynar. Kısaca, beden eğitimi bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir.

Beden eğitimi bireyin büyüme gelişme ve davranışlarını sağlayan güçlü bir eğitim alanıdır (Aracı, 2004, s:3).

Beden Eğitimi daha geniş bir ifadeyle; beden etkinliği, vücudun yapı ve fonksiyonunu geliştirebilmeyi, eklem ve kasların kontrollü ve dengeli bir biçimde gelişmelerini sağlamayı, okul çağı sonrası is ve sosyal faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısı ile organların kontrolü ile metotlu bir şekilde hareket etmesini öğreten bir faaliyet olarak da tanımlanabilir (Atlı, 1986, s:1).

Beden eğitimi, insanın bedeni yoluyla genel eğitimidir. Faaliyetlerin hedefi insanın bedenidir; amaç insanın tüm kişiliği ve bütünüdür (Gaulherfer,1956, s:78).

İnsanın zihinsel gelişimini, duygusal dengesini, üretkenlik seviyesini arttırarak sosyalleşmesine yardımcı olan, doğaya uyumunu sağlayan, yaşamda karşılaşacağı sorunları çözebilme becerileri kazandıran etkinliklerin tümüdür (Demirhan, 2003, s:43).

Beden Eğitimi ; Milli Eğitimin Temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. İnsanın, toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı olmasıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi, insanın sosyalleşmesini ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynar.

Beden eğitimi bireyin büyüme, gelişme ve davranışlarını sağlayan güçlü bir eğitim alanıdır. Spor ise, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacını güder. Beden eğitimi bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin bütünüdür. Spor ise, bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi yanında, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir.

Kısaca, beden eğitimi bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir. Önemli olan katılımdır.

Beden eğitimi; genel eğitimdeki gelişimin tamamlayıcı bir parçası olarak, bu yararın sağlanacağı göz önüne alınarak seçilmiş fiziksel aktiviteler aracılığı ile insan performansının gelişimini amaç edinen alanın tümüdür (Charles, 1983, s:114).

Doğrudan insan hareketlerinin eğitimi olmakla birlikte beden eğitimi, genel eğitimin fiziksel aktivite ve seçilmiş hareket deneyimlerinden yola çıkarak bireyin genel büyüme ve gelişimini sağlayan süreçtir (Dauer ve Pangrazi;1975, s: 2).

Beden Eğitimi, oyun, cimnastik, spor gibi eğitici, yetenek kazandırıcı vücutla yapılan bütün hareketler; atik, kuvvetli, dayanıklı, dinç, sağlıklı olmak, vücut güzelliğini korumak, gelişimini sağlamak amacıyla yapılan aletli ya da aletsiz çalışmaların tümüdür (Savaş, 1989, s: 24).

İnsanların bedenlen, ruhen ve fikren gelişmesini, organizmanın bütünlüğünü zedelemekten dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, bireyi kendisine ve bulunduğu topluma yararlı bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden faaliyetlerine beden eğitimi denir (Açak, 2005, s: 9).

Beden eğitimi; bütün eğitimdeki gelişimin bir tamamlayıcı parçası olarak, bu yararın sağlanacağı göz önüne alınarak seçilmiş fiziksel aktiviteler aracılığı ile, insan performansının gelişiminin amaç edinildiği alanın tümüdür (Charles, 1983, s:13).

Beden eğitimi, vücudun yapı ve fonksiyonunu geliştirebilmeyi, eklem ve kasların kontrollü ve dengeli bir şekilde didaktik olarak gelişmelerini sağlamayı, okul çağı ve sonrası iş ve rekreasyon faaliyetlerinin süresi içerisinde harcanan fiziki gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolünü düzenli bir şekilde hareket etmesini öğreten faaliyetler sistemidir (Keten, 1993, s:15).

Beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğinde eğitimdir. Diğer bir ifade ile öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetişmeleri için en önemli araçtır (MEB, 1995, SAY; 575, s:1).

Beden eğitimi, insan bütününi oluşturan fiziki, ruhi, niteliği bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için çoğu kere de rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin bütünüdür (Sezen, 1989, s:72).

Beden eğitimi farklı yaklaşımlarla farklı şekillerde tanımlanır. Beden eğitimi uzmanları psikomotor alanındaki öğrenmeleri sağlayabilmek için öğrenilmesi gerekli ders olarak tanımlarlar ve yaşam boyu fiziksel aktivitelerin geliştirilmesi gerektiğini vurgularlar. Bazı kişiler ise; beden eğitimini atletlerin ve yarışmacıların yaptığı spor olarak algılamak bazıları ise boş zamanları dolduran bir oyun olarak algılar. Beden eğitiminin en iyi tanımını ise şu şekilde vermek mümkündür; beden eğitimi bir eğitim programına genel büyüme ve gelişmeyi, çoğunlukla ve temelde hareket tecrübelerine bağlı kalarak katkıda bulunan programdır. Beden eğitimi hareketlerde sağlanan olarak ifade edilebilir ve öğrenmenin her alanına (psikomotor – bilişsel – duyuşsal) katkıda bulunur. Çocukları sadece akademik açıdan değil aynı zamanda fiziksel olarak da geliştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Beden eğitimi öğretmenleri genelde öğrencilerin her şeyi öğrenmelerini sağlamaya çalışırlar. Ve buna akademik becerileride eklerler. Akademik becerilerin öğrenilmesi beden eğitimi programı için gereklidir fakat beden eğitimi dikkatleri fiziksel beceriler üzerine toplamamalıdır (Pangrazi, 2004 , s: 5).

2.2.1.1. Beden Eğitiminin Tarihçesi

Varoluşundan bu yana insanoğlu, bilerek ya da bilemeyerek sporun içinde olmuştur. Sporun ne olduğunu bilmeyen mağara devrini ilkel insanı, avını yakalamak için koşmuş, sıçramış, vücudunu çevikleştirmek zorunda kalmıştır. Bu zorunlu hareketleri, düzenli ve sürekli olmadığı ve de bilinçle yapılmadığı için spor kapsamına almamız zor. Buna karşın, ilk buluşlardan önce sporun kişi yaşamını etkilemeye başladığını ve günümüze kadar gelişerek anlam kazandığını söyleyebiliriz. Spor olgusu, tarihin ışık tutabilen derinliklerine kadar indirebiliriz.

Ateş ve tuzun bulunması, ilkel insanları av etlerini tuzlayarak, pişirerek daha uzun süre saklama kolaylığına kavuşturdu. Yeniden acıkıp av peşinde koşamamak için çığ etlerin başında beklemek zorunda kalan insanlar, ateş ve doğa ile baş başa kalması nedeni ile, bilmeden de olsa sporla iç içe yaşayan insanoğlu, buluşlar yaptıkça sporla da bazı özellikler kazandırdı. İnsan soyunun evrimi ile birlikte sporda gelişim sürecine girdi. Güçlü olmak, başkalarını yenmek üzere benimsenen spor, giderek moral değerler kazandı ve uluslar arası etkinliklerin düzenlediği noktaya ulaştı. Toplumsal değişim, sporda da büyük aşamalar yapılmasını sağladı. Ve günümüzde spor, her ülkenin önem verdiği, özenle ele aldığı, yaygınlaşmaya çalıştığı bir konu haline geldi.

Tarihsel açıdan sporu ele aldığımızda, değişik özelliklere sahip ülkelerin, bazı spor dallarında geliştiklerini kendi özelliklerine uymayan spor dallarında ise geri kaldıklarını ortaya koymuştur. Coğrafi özellikler, yaşama biçimi, spor alanında farklılaşmayı geliştirmiş ve bazı sporlar bazı ülkelerin adıyla anılır olmuştur.

Ancak, uluslararası sportif karşılaşmaların yaygınlaşması ve olimpiyat oyunları ile benzerlerinin periyodik olarak düzenlenmesi, bu farklılaşmayı asgari düzeye indirmiştir. Uluslar arası spor karşılaşmaları yoğunluk kazandıktan sonra, her ülke her dalda, sporun gücünü ortaya koymak amacı ile, sporu tüm dallarıyla geliştirmeye ilke edindi. Zamanla birçok dallara ayrılan ve uluslar arası normlara kavuşturulan sportif hareketler dünyada birden bire yaygınlaştı. Her ne kadar basketbol denince Amerika, tekvando vs. denince uzak doğu ülkeleri, güreş denince Türkiye akla geliyorsa da, günümüzde her ülke her spor dalında beklenmedik

sonuçlar alabilmektedir. Türklerde, tarih boyunca spora çok yakın olmuşlardır. Orta Asya'dan dünyanın birçok yerine o zamanki koşullarda göç eden bir ırkın, spordan uzak olacağı zaten düşünülemez (Yamaner, 2001, s: 65 – 66).

İlköğretim beden eğitimi birçok tarihi olaydan etkilenmiştir. 19.yy 'da Almanya ve İsveç'te okullarda yerini almıştır. Bu programlar diğer ülkeleri de etkilemiştir. Yapılan bir araştırma 1.Dünya Savaşı'nda yer alan Amerikan askerlerinin üçte birinin beden açısından savaşa uygun olmadıklarını ortaya çıkarmıştır. Bu da programları etkilemiş ve beden eğitiminin okul programlarında yer almasını sağlamıştır. Beden eğitiminin programlarda yer alışı John Dewet'le hız kazanmıştır. Beden eğitimi ve oyunlara programlarda yer veren ilk olarak orta öğretim okulları olmuştur. İlköğretim okul programlarıysa ortaöğretim programlarının çok daha basit modelleridir. Ve sade oyunlar olarak ifade edilirler. Bu dönemlerde beden eğitimi öğretileri nerdeyse yok gibiydi ve beden eğitimi okullarda az rol alıyordu ve bazı okullarda da uygulanmıyordu. 2.Dünya savaşı sırasında ise bazı özel gruplar için yeni eğitim programları hazırlandı. Fakat bunun ilköğretim okul programlarına katkısı beklenildiği ölçüde olmadı. 1950'lili yıllarda yapılan ölçümler Amerikalı çocukların Avrupalı çocuklardan fiziksel uygunluk açısından daha zayıf olduklarını göstermiş ve bunun sonucunda tüm yaşlar için fiziksel aktivite programlarının gerekliliği ortaya çıkmıştır (Pangrazi, 2004, s: 6-7).

2.2.1.2. Beden Eğitiminin Amaçları

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında beden eğitim ve yeteneklerin geliştirilmesi önemli bir aşamadır. 3 -11 yaşları arasında çeşitli oyuncaklar ve oyunlarla hareketli bir yaşam içinde eğitilmeleri, onların davranışlarının canlı, sağlıklarının üstün ve bedensel becerilerinin de göz alıcı bir düzeyde gelişmesine yardımcı olur. Modern pedagoji ve psikolojide, çevreden gelen her türlü uyarımların çocuk ruhu ve gelişiminde derin etkiler bıraktığı saptanmıştır. Çocukların sinir sistemi, duyu organları, solunum sistemleri, kan dolaşımı ve kas hareketliliği gibi önemli yaşam fonksiyonları, oyun ve hareketle yüksek düzeyde uyanık tutulur ve gelişir. Zengin bir çevre yaratan oyun sırasında çocuklar, etraftaki fiziksel ortamları ilişkiler içinde şekil, derinlik ve uzaklık gibi değerleri bilinçli bir şekilde kazanırlar, vücudun işlevliliği ve dayanıklılığı gelişir. Okul çağı öncesinde bu tür yeteneklerin kazandırılması okul dönemimde hızlı, gelişim ve sosyal uyum açısından yardımcı olur.

Beden eğitimi programlarının bir başka amacı da spor oryantasyonudur. Spor, gelişmekte olan çocuklar için sadece sağlık ve vücut gelişmesi için değil, mental sağlığa bağlı olarak iyi bir şahsiyetin gelişmesi için de gereklidir. Bugün genellikle sporun, çocukların her yönden gelişmesinde büyük bir rol oynadığı bilinmektedir. Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma, zamanla çocuklarda yardımlaşma, beraber çalışma, ekibin diğer elemanlarına ve oyunun düzeyine saygı duyma duygularını geliştirir. Ekip çalışması, zamanla çocuğa böyle bir alanda nasıl hareket edeceğini , gerek kendi hareketleri gerekse heyecanını asıl kontrol edeceğini öğretir. Ekip halinde yapılan spor sayesinde insanlar ve gruplar arasındaki sosyal ilişki ve bağların kuvvetlendiği görülür. Görülüğü gibi, gelecekte toplumda sorumluluklar yüklenecek yetişkinlerin; iyi alışkanlıklar edinmesinde, gerek bireyler arası gerek toplumlar arası iyi ilişkilerin kurulmasında ve devam ettirilmesinde aynı zamanda barış içinde mutlu yaşamada, çocuklukta başlayan spor faaliyetlerinin büyük bir önemi vardır (Koç, 2006, s: 11).

Beden eğitiminde pedagojik eğitimin amacı; “ rekor kırma veya şampiyon olma “ değil kişiliğin oluşumu ve bunların bütünlük içinde düzenlenmesi için

eğitimin bir aracı olarak çalışma ve dinlenme biçiminde yaşam içine alınmasıdır(Harmandar, 2004, s: 89)

Beden Eğitiminin ana teması, fizik ve hareket becerisidir. İnsan hareketinin bilimsel tabanları biyolojik, sosyolojik ve fizyolojik bilimle belirlenir. Beden eğitiminin sorumluluğu, hayattaki birçok aktivitenin performansına, bilimsel gerçekleri ve özellikleri ekleyerek, etkileyicilik ve beceri yoluyla insanları eğitmektir (Smith ve Clifton, 1964, s: 10).

Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanın fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir (Yıldırım, 1996, s:37).

Beden eğitimi ile bilişsel öğrenme arasındaki ilişki; beden eğitiminin bilişsel öğrenmeye katkısı, hareketler sırasında çocuklar yakın ile uzağı, güçlü ile zayıfı, hafif ile ağır, yüksek ile alçağı öğrenmiş olurlar. Dolayısıyla bu tür öğrenmeler bu bilişsel kavramların öğrenilmesini sağlarlar. Fakat bu noktada fiziksel aktivitelerin beden eğitimine temel oluşturduğunu ve beden eğitiminin esas parçası olduğunu unutmamak gerekir. Çünkü fiziksel aktiviteler çoğunlukla sadece beden eğitimi derslerinde öğretilirler (Pangrazi, 2004, s:10).

Araştırma sonuçlarından ortaya çıkan, çocuklar kendilerini beden eğitimi ve spor etkinliklerinde başarılı ve mücadele edebilir görüyor.

Her şeye rağmen erken yaşta spora başlamak kişinin bir spor aktivitesini çok iyi yapabileceği anlamına da getirilmemelidir (umutsuzluğu ortadan kaldırmak için). Dolayısıyla müfredatlar iyi hazırlanmalı amaçlar iyi belirlenmeli, yeteneği olan çocuğun hangi yaşa gelirse gelsin başarılı olabileceği anlamına gelir (doğru bir eğitim programı ile) (Pangrazi, 2004, s: 31).

1965 yılında, Amerika Sağlık, beden eğitimi ve rekreasyon birliği (AAPHER), beden eğitiminin 5 önemli amacını şöyle ifade etmiştir:

1. Çocukların ve gençlerin etkili ve becerikli bir şekilde hareket etmelerine yardımcı olmak.
2. Çocukların ve gençlerin hareketi anlaması ve değerlendirebilmesi
3. Harekete bağlı olan belli bilimsel prensiplerin anlaşılması ve değerlendirilmesi
4. İnsanlar arasında daha iyi ilişkiler kurmak
5. Organizmanın çeşitli sistemlerinin geliştirilmesi.

İ. Şiclovan'a göre (1979), beden eğitiminin genel amaçları şunlardır:

1. Vücudun uyumlu olarak büyümesi ve gelişmesi
2. Temel motor becerilerinin ve özelliklerinin oluşturulması ve pekiştirilmesi
3. Sosyal hayatta sergilenen olumlu ve çağdaş kişilik özelliklerinin geliştirilmesi
4. Çeşitli spor branşlarının uygulanması için ilginin arttırılması
5. Serbest, rekreasyon ve yarışma amaçlı olarak fizik egzersizlerinin uygulanması için ilginin arttırılması.

M. Epuran'a göre (1990) beden eğitiminin amaçları şöyle sınıflandırılmaktadır.

1. Sağlık durumunun pekiştirilmesi
2. Organizmanın uyumlu gelişimi:
 - Vücut gelişimi
 - Uygun bir postürün oluşturulması
3. Psikomotor gelişimi:
 - Motor özelliklerinin gelişimi
 - Temel motor becerilerinin gelişimi
 - Organizmanın çalışma kapasitesini gelişimi
 - Çeşitli motor eylemlere ait olan bilgi, teknik ve taktik becerilerinin oluşturulması

4. Sağlıklı bir yaşam sürdürmek ve \ veya boş zamana uygun bir şekilde geçirmek için fizik egzersizlerinin sistematik olarak uygulama alışkanlığını oluşturmak.
5. Bir grup içerisinde olumlu tavırlar sergileme alışkanlığını oluşturmak
6. Bazı psikolojik özelliklerin ve kişiliğin geliştirilmesi
7. Fiziksel aktivitenin eksikliği durumunda ortaya çıkan olumsuz etkilerin azaltılması ve önlenmesi.

Görüldüğü gibi zaman içerisinde beden eğitiminin amaçları çeşitli şekillerde sunulmuştur. Bize göre, yukarıda sayılan sınıflandırmaların yanında böyle bir sınıflandırmada mümkün olmaktadır:

- A. Fizyolojik amaçlar: vücudun güçlendirilmesi, düzgün ve uyumlu fiziksel gelişim, sağlık durumunun pekiştirilmesi ve efor kapasitesinin geliştirilmesi ile ilgili amaçlar.
- B. Eğitsel amaçlar: temel ve özel motor bilgi ve becerilerinin niteliği ve niceliği, motor becerilerinin gelişme seviyesi, gözlene kapasitesi, yaratıcılık, düşünme gibi psikolojik özelliklerin, estetik ve ahlaki duyguların ve alışkanlıkların gelişimi ile ilgili amaçlar.
- C. Psikolojik ve sosyal amaçlar: fizik egzersizinin sistematik olarak uygulama alışkanlığının eğitilmesi ve bunun gerekliliği konusunda bireylerin inandırılması ile ilgili amaçlar (Günsel, 2004, s: 12 -14).

Beden eğitiminin amaçları genel ve özel olarak ikiye ayrılır;

2.2.1.2.1. Beden Eğitiminin Genel Amaçları

Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlâklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaçtır.

Beden eğitiminin genel amaçlarını aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür.

1. Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
2. Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirebilme ve geliştirebilme,
3. Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilme.
4. İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
5. Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
6. Ritm ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
7. Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
8. Milli bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrayabilme, törenlere katılmaya istekli olabilme.
9. Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak serbest zamanlarını spor faaliyetleriyle değerlendirmeye istekli olabilme.
10. Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
11. Tabiatı sevmek, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.
12. İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.
13. Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme.
14. Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.
15. Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.
16. Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar kazanma.
17. Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.
18. Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olma ve bunları gereği gibi kullanabilme (Aracı, 2000, s:9-10).

Aşağıda ilköğretim okul çocukları için beden eğitimi standartları ifade edilmiştir.

- 1- Öğrenciler, temel ve özelleşmiş motor becerilerini kullanmak suretiyle hareket edebilirler.

- 2- Öğrenciler, fiziksel uygunluğu bilirler ve sağlarlar.
- 3- Öğrenciler, motor becerileri öğrenirken hareket kavramları ve temel mekanik beceri bilgilerini uygulayabilir.
- 4- Öğrenciler, temel zindelik prensiplerini bilir ve sağlık ve zindeliklerini olumlu yönde etkileyecek karaları alabilecek ölçüde uygulayabilirler.
- 5- Öğrenciler, farklı fiziksel aktivitelere katılırlar ve şahsi aktif yaşam tarzlarını nasıl oluşturacaklarını bilirler.
- 6- Öğrenciler, aktiviteler esnasındaki insanların farklı davranışlarına anlayışla yaklaşır.
- 7- Öğrenciler, fiziksel aktiviteler sırasında olumlu sosyal davranışlar sergilemelerini sağlayan sorumluluk ve kendi kendine yönetme davranışlarını sergilerler (Pangrazi, 2004, s:11-20).

Bir araştırma sonucuna göre başarılı olabilecekleri tahmin edilen küçük çocukların sadece % 25'i bir üst kademedeki başarılı olmuşlardır. Dolayısıyla çocukların her zaman için başarılı olabilecekleri düşüncesinin hakim olması gerekir ön yargılı olunmamalı. Öğrenilmiş çaresizliğin öğrenciler üzerinde hakin kılınmaması gerekir, onlara başarılı olmaları konusunda fırsat tanınması gerekir (Pangrazi, 2004, s: 28).

Öğretmen ve okula düşen en önemli görevlerden birisi çocukların beden eğitimine ilişkin uygun bilgi, beceriye sahip olmalarını ve kendi zindelik durumlarını artırıcı sorumluluğu çocukluk yıllarında kazandırmalarıdır (Thomas, 2003, s: 117).

2.2.1.2.2. Beden Eğitiminin Özel Amaçları

Bir bilim dalının amaçları ve bir konunun (çalışma alanının) amaçları “özel amaçlar” olarak adlandırılmakta olup, öğrenciye kazandırılması uygun görülen özelliklerdir (Tezcan, 1994, s: 46-47).

Genel eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitiminin temel amacı; öğrencilerin, fiziksel etkinlikler, yani hareketler yolu ile eğitimini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeyine çıkmasına yardımcı olmaktır.

Beden eğitiminin temel amaçları bu şekilde belirtildikten sonra, özel amaçları da şöyle sıralanabilir:

1. Öğrencilerin fiziksel (organik) gelişimlerine, yani fizyolojik kapasite ve özelliklerinin en iyi biçimde gelişmesine yardımcı olma.
2. Sağlıklı olabilmek için iyi yaşama alışkanlıkları kazandırma.
3. Çok çeşitli motor becerileri (jimnastik, kendini ifade edebilme, estetik gibi) geliştirecek günlük fiziksel etkinliklere katılma isteği uyandırma.
4. Düzgün hareket etme ve duruş alışkanlıkları kazandırma.
5. Beden eğilimi ve spor etkinliklerinin önemini kavrama.
6. Fiziksel hareketin yapısını anlama ve yeni hareketler yaratabilme.
7. Hayal gücünü, kişisel yapıcılık ve yaratıcılığını geliştirme.
8. Yaşam boyu zevk alarak yapılabilecek fiziksel etkinlikleri alışkanlık olarak kazandırma.
9. Çevresine uyum sağlamasına yardımcı olma.
10. İyi ve arzulanan sosyal alışkanlıklar kazanmasına yardımcı olma.
11. Grup ve takım etkinlikleri yoluyla başkaları ile sosyal ilişkide bulunarak onlarla anlatabilme ve dolayısıyla sağlıklı bir iş birliği yapabilmeyi geliştirme.
12. İyi bir lider ve aynı zamanda iyi bir izleyici olabilme ve sorumluluklar kabul edebilme özellikleri geliştirme.
13. Estetik, duygu ve moral gelişimine katkıda bulunma.
14. Etkinlikler sırasında kendine güvenerek ve bilinçli olarak hareket etmesini sağlama.
15. Otoriteye saygı duyma, kurallara uyma, yeni kurallar geliştirme ve duruma göre kurallarda değişiklikler yapmanın önemini kavrama.
16. Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı dürüst, hoşgörülü ve saygılı davranmayı geliştirme.
17. Kendini gerçekleştirme, güçlü ve zayıf yönlerini tanıyarak sınırlılıklarını bilme, kendine güven duyma ve davranışlarını kontrol edebilme.

18. Demokratik bir ortamda başkaları ile yarışmak ve sonuçta yenmek ya dayenilmek gibi durumlarla karşılaşarak deneyim kazanma.

19. Boş zamanlarını yararlı bir biçimde kullanmayı aşılama. Bu amaçların her biri, öğrencilerin eğitim düzeylerindeki ihtiyaç, ilgi ve yeteneklerine göre daha kesin ve ölçülebilir bir biçimde düzenlenebilir. Başka bir deyişle, bu amaçlar, davranış düzeyinde daha özel bir biçimde dile getirilebilir (Tamer ve Pulur, 2001, s:57-58).

2.2.1.2.3. İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Özel Amaçları

Beden eğitimi dersinin amacı, değişik ve zengin hareketler yoluyla bedenin eğitilmesidir. Bu amacın gerçekleştirilmesi için ilköğretim programlarında bir dizi konu ve eğitim amaçları yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığınca öngörülen bu amaçlara, beden eğitimi dersleri uygulamalarında ulaşmaya çalışılır.

Birçok spor dalının başlama yaşını içeren ilköğretim döneminde çocukları yönlendirmek gerekir. Çocuk bu yaşlardan itibaren iyi bir beden eğitimi öğretmenin gözlem ve etkileriyle kişisel birçok özellikleri kazanmaya başlar. Bunlar; başta sağlıklı bir fizik gelişimi ile birlikte cesaret, kendine güven, sorumluluk taşıma, yardımlaşma, paylaşma, karar verebilme, kişilik gelişimi ve irade gücünün oluşumu gibi yeteneklerdir (Harmandar, 2004, s: 94).

2.2.1.3. Beden Eğitiminin Gerekliliği

USDHHS (United States Department of Health and Human Services) 2000'de 10 sağlıklı insan göstergesi vurgulanmıştır;

- 1) Fiziksel olarak aktif
- 2) Aşırı kilolu ve obez olunmaması
- 3) Sigaradan uzak durulması
- 4) Madde kullanımından uzak durulması

- 5) Cinsel ilişkilerde sorumluluk sahibi olunması
- 6) Zihinsel açıdan sağlıklı olunması
- 7) Yaralama ve şiddete karşı olunması
- 8) Çevrenin korunması
- 9) Hastalıklara karşı bağışıklık kazanılmış olunması
- 10) Sağlığına önem vermesi (USDHHS, 2000).

Toplumların temel amaçlarının başında fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler yetiştirmek gelir. Çocuğun tüm gelişimi fiziksel gelişim ile yakından ilgili olduğundan çağdaş ülkelerde dikkatler çocukluk çağı spor etkinliklerine yönelmiştir. Çocukların zevk ve eğlence ile yapmaları gereken spor uygulamalarını yerini aşırı yüklenmeli, stresli ve ne olursa olsun kazanma arzusu ile yapılan çalışmalara almıştır. Halbuki esas amaç onlarda kalp – dolaşım – solunum sistemlerini güçlendirmek sinir-kas koordinasyonu, esneklik, kuvvet, dayanıklılık gibi motor özellikleri geliştirme, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı, yapacağı spor dalı için alt yapısı hazır bireyler yetiştirmek olmalıdır.

Beden eğitimi ve spor çalışmaları, ilköğretim eğitim programlarında da önemli yer tutar. Bu program, sadece eğitimin genel amaçlarına katkıda bulunmaz, insan hareketleri üzerindeki çalışmalara, fiziksel ve zihinsel gelişmelerle birlikte sağlıklı bir gelişimin oluşmasına da katkıda bulunarak çocukların çevreleri arasındaki sosyal ilişkiler kurulmasını temin eder. Bu bakımdan beden eğitimi ile ilgili uzmanların; çocukların anatomik yapısını tanımları, bedensel ve ruhsal gelişim aşamalarını bilmeleri ve bunu etkileyen unsurları belirleyerek uygun çalışmaları yapmaları gerekir (Mengütay, 2006, s: 1).

Oyun, beden eğitim/ spor, insan gelişiminin hemen hemen her boyutunda önemli rol oynayan bir eğitim aracıdır. Bireyin çocukluk, erinlik, ergenlik ve yetişkinlik gelişim dönemlerinin hepsinde farklı boyut ve oranlarda etkileyen konumundaki oyun/beden eğitim/spor, bu işlevi yerine getirebilmesi için gelişim psikolojisini dikkate almak zorundadır. Fiziksel, psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim özelliklerini dikkate alan, buna göre planlanan ve uygulanan oyun/beden eğitimi/spor etkinlikleri, öğretim amaçlarında da ifadesini bulan “sağlıklı

insan” yetiştirme konusundaki hedef ve amaçlara ulaşmada daha etkin rol oynayacaktır.

Kısaca oyun. Beden eğitimi ve sporun yaralı bir eğitim aracı olabilmesi, onun nasıl olması gerektiğiyle ilgilidir. Bunun cevabı ise, insan gelişimi aşamalarına göre değişen ve dönüşen bir oyun, beden eğitimi ve spor öğretimin anlayışıdır (Topkaya, 2004, s: 1).

2.2.1.3.1. Beden Eğitimi İlköğretim Programlarının Gerekliliğine İlişkin Bazı Önemli Noktalar

- 1- Yapılan araştırmalar ABD’deki obez sayısının son 30 yılda 3 katına çıktığını göstermiştir.
- 2- Yapılan bir araştırmaya beden eğitimi derslerindeki pozitif deneyimlerin yetişkinlikte beden eğitiminin devam edilmesini sağlar.
- 3- Beden eğitimi ile ilgilenen çocukların derslerinden uzak kaldıkları düşüncesi yapılan araştırmalar tarafından çürütülmüştür. Yapılan çalışmalar beden eğitimi için zaman ayıran çocukların ayırmayanlar ile eşit başarılar veya daha iyi akademik başarılar elde ettiklerini ortaya çıkarmıştır.
- 4- Beden eğitimi çocuklara yetişkinliklerindeki ihtiyaç duyacakları becerileri sağlar. Az sayıda yetişkin yeni bir fiziksel beceriyi öğrenebilir.
- 5- Fiziksel aktiviteler sağlık açısından çocuklar için kısa dönemli faydaları sağlar. Örneğin; obez bir çocuğun artan fiziksel aktivitesi vücut yağ oranını azaltır.
- 6- Aktif çocuklar aktif yetişkinler olurlar (Pangrazi, 2004, s: 6).

Uzun süreli yapılan çalışmalar zayıf fakat zinde olmayan kişilerin herhangi bir nedenden ve kalp damar rahatsızlıklarından ölüm riskinin obez fakat zinde olan insanlara nazaran daha yüksek olduğu bulunmuştur (Lee, Blair and Jackson, 1999, s: 69:3 – 373- 380).

Wise 1973; ilköğretim çağının beden eğitimi ve spor beceri ve tutumlarını geliştirme konusunda kişisel ve ulusal sonuçları açısından en önemli dönem olduğunu vurgular.

2.2.1.3.2. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Gelişim Özellikleri, İlgi ve İhtiyaçları

Çocuklar 7-10 yaşları arasında daha yavaş şekilde büyümeye devam ederler. Her yıl yaklaşık 1.5 - 3 kg ağırlık kazanırlar ve yaklaşık 5 cm uzarlar. Çoğu hızlı ve yavaş büyüme periyotları gösterir. Erkek ve kızlar büyüklük ve vücut oranları açısından benzerlik gösterirler. Okul öncesi döneme göre daha zayıf görünürler; zira vücut yağ miktarı hemen hemen aynı kalırken, tüm vücut büyüklükleri artar. Bacaklardaki uzun kemikler büyümeye devam eder ve bu da bacakların vücuda göre daha uzun görünmesine yol açar. Bu sırada, kas kütlesi artar ve çocuklar daha güçlü ve koordine olurlar.

Çocuğun boy uzunluğu esas olarak kalıtıma bağlıdır. Anne ve baba kısa boylu ise, çocukta olasılıkla kısa boylu olacaktır. Beslenme ve egzersiz de rol oynar. Bu yaşlardaki çocuklara besleyici, iyi dengelenmiş bir diyet ve bol miktarda fiziksel aktiviteye gereksinimleri vardır. Fiziksel aktivite kemik yoğunluğunu ve gücünü, normal büyümeyi artırır.

7 – 8 Yaş

Gelişim Özellikleri

1. Organlar arasında orantı yoktur.
2. Büyüme, kol ve bacaklar boyuna uzaması biçimindedir.
3. Büyük kaslar ile büyük eklemler arasında koordinasyon sağlanmaya başlamıştır.
4. Büyük kaslar ile küçük kaslar arasında koordinasyon zayıftır.
5. Küçük kasları gelişim içerisindedir. (Parmak, bilek hareketleri gözün hareketlerle uyumu vb.)
6. Boyda hızlı gelişim gösteren çocuklarda, iskelet bozuklukları görülebilir.
7. Sevgiyi paylaşmaktan hoşlanmaz.
8. Duygusal durumları birbiri ardına çok çabuk değişir.

9. Dikkati kısa süreli ancak gelişme halindedir.
10. Atılgan ve çok hareketlidir.
11. Teorik bilgidен çok hareketin içinde olmayı ister.
12. Yanılmış olmaktan ve kusurlu gözükmekten huzursuz olur.

İlgi ve İhtiyaçları

1. Grup ya da takım halinde oynamaya isteklidir.
2. Çok kurallı oyunlardan hoşlanmaz.
3. Uzun süreli dikkat gerektiren etkinliklerden çabuk bıkar.
4. Evin dışında katıldığı hareketli ve eğlenceli oyunlar ile yarışmalara ilgileri fazladır.
5. İyi beslenmeye, yeterince dinlenmeye (10-12 saat uyku) ihtiyacı vardır.
6. Etkinlikler arasında sık sık dinlenmeye gerek duyar.
7. Anne, baba, öğretmen ve diğer büyüklerinden şefkat, övgü ve ilgi bekler.
8. Dönem sonunda kız ve erkek çocukların oyunları ve ilgileri ayrılmaya başlar.

Oyun ve Spor

1. Büyük kas gruplarına yönelik; kısa süreli yürüyüş, koşu, tırmanma, sıçrama, denge ve taklit, dramatize ve oyun biçiminde faaliyetler.
2. Kısa süreli şarkılı oyunlar.
3. Sonucu değerlendirebilme ve ödüllendirilebilen grup halindeki kısa süreli eğlenceli yarışmalar.
4. Tüm süresi 30 dakikayı geçmeyen ve aralarda yeterince dinlenme verilen etkinlikler.
5. Vücut bozukluklarını düzeltici hareketlerin dışında ayrıca statik duruş ve hareketlere başlı başına yer verilmelidir.
6. Yalnızca küçük kasların kullanımını gerektiren hareketlerden kaçınılmalıdır.
7. Duruş bozukluklarını düzeltici değerdeki çalışmalara yer verilmelidir.

8 –10 Yaş

Gelişim Özellikleri

1. Küçük kasların gelişimi hızlanmıştır.
2. Sinir, kas ve eklem koordinasyonu sağlanmaya başlanmıştır.
3. Boyuna büyüme yavaş, enine büyüme daha hızlıdır.
4. Kas ve organ gücü gelişimi arasında uyum sağlanmıştır. Dönemin sonunda vücut ve hareket gelişimi yönünden 'çocukluk olgunluğuna' ulaşır.
5. Erkekler kızlara oranla daha dayanıklı ve kuvvetlidir. Ancak bu fark azdır.
6. Dikkatin gelişimi sürer. Çoğu dikkat gerektiren konularda 20-25 dk, ilgi alanındaki konularda ise daha uzun süre çalışabilir.
7. Gerçekçi düşünmeye başlamıştır. Başkaları ile olan ilişkileri gerçek yönleri ile görür. Kendini eleştirebilir.
8. İlişkilerinde dürüst olmaya duyarlıdır.
9. Görev ve sorumluluğa ilişkin davranışları gelişim içersindedir.
10. Beden ve ruh sağlığı ilişkin davranışları gelişim içersindedir.
11. Yorulduğunun farkına varmaz.

İlgi ve İhtiyaçları

1. Vücut gelişimi ve güzelliği konusunda duyarlı ve özenlidir.
2. Oyun ve spor etkinlikleri ilgi alanının merkezindedir. Başarılı olmak için çaba gösterir. Başarılı sporcuları önemli bir kişi olarak görür adları ile tanır.
3. Erkek çocuklar kuvvet ve cesaret isteyen yarışmalı etkinliklerden hoşlanır. Kız çocuklarda eğlenceli takım oyunlarına ilgi fazladır. Kız ve erkekler ayrı oynamak ister.
4. Kız ve erkek çocukların ayrı ayrı takım oyunlarına ilgileri fazladır.
5. Çok enerji harcadıkları için , yetişkinlere yakın kaloriye ihtiyaçları vardır.
6. Yeterli dinlenme ve beslenmeleri gerekir. (10 –11 saat uyku.)
7. Sürekli bir öğrenme açlığı duyar.
8. Zamanın büyük kısmını arkadaşları ile dışarıda ve oynayarak geçirmek ister.

9. Büyüklerden anlayış ve ilgi bekler.
10. Ritmik etkinliklerde yaratıcıdır. Yeteneklerini sergilemekten büyük mutluluk duyar.

Oyun Ve Spor

1. Tüm kas ve eklemler için; hareketlilik, beceriklilik, çabukluk ve dengeleştirici hareketler.
2. Ritmik ve müzikli hareketler.
3. Eğlenceli grup yarışmaları.
4. Basketbol, voleybol, hentbol, yüzme, kayak, vb. spor dallarının tekniğe yönelik başlangıç çalışmaları.
5. Duruş bozukluklarını düzeltici değerdeki çalışmalar.

10 –12 Yaş

Gelişim Özellikleri

1. Organlar ve sistemleri arasında uyum sağlanmıştır.
2. Hareketleri doğru ve çabuk kavrar.
3. Dikkati büyüklerine yakın sürelidir.
4. Kendine güvenlidir.
5. Öğrenme isteği çok yüksektir.
6. Eleştiriye açıktır.
7. Dönemin sonunda büyüme hızı artar ve vücuttaki değişiklikler başlar.

İlgi ve İhtiyaçlar

1. Bir önceki yaş grubuna oranla ilgileri daha gerçekçi bir boyut kazanır.
2. Enerji tüketimi üst düzeydedir.
3. Kız ve erkek çocuklar ayrı ayrı oynarlar.
4. Grup içindeki faaliyetlerden ve liderlikten hoşlanır.

Oyun Ve Spor

1. Çabukluk, beceriklilik ve hareket gelişimine yönelik çalışmalar.
2. Becerilerin sergilenebileceği eğlenceli takım oyunu ve yarışmalar.
3. Ritm ve tempo çalışmaları.
4. Bileşik ve bağlantılı hareket serileri.
5. Halk oyunları ve dansları.

2.2.1.3.2.1. İlköğretim okul çocuklarına uygun çeşit ve sürede fiziksel aktivite

- Çocuklara çoğunlukla önerilen günlük yaşam aktiviteleri örneğin; oyunlara etkin katılım ve diğer büyük kasları ilgilendiren oyunlardır. Sağlıklı bir şekilde yürütülmesi koşulu ile vücudun yukarıya doğru kaldırılması örneğin; tırmanma gibi etkinlikler yapılması önerilir. Bu tür etkinliklerin diğer bir özelliği az kural içermesi ve formal organizasyonlara çok gereksinim duyulmamasıdır. Okula yürüyüşler yapmakta bu tür günlük yaşam aktivitelerine örnek olarak alınabilir. Daha büyük çocuklar için ise de yaşam önerileri önerilir.
- Çocuklara önerilen diğer bir aktivitede aktif aerobik aktiviteleridir. Örneğin; jogging (yavaş tempoda koşu), yüzme, bisiklet sürme gibi. Fakat buradaki önemli nokta çocukların bunlara uzun süreli katılmalarının gerekli olmamasıdır. Daha büyük çocuklar için bu aktif aerobik süresi arttırılır.
- Gelişim özelliklerine uygun değişiklikler yapıldığı takdirde çocuklar aktif spora da bir miktar katılımını tavsiye edilir. (tenis, balık tutma, kürek çekme gibi). Daha büyük çocuklar içinse aktif spor daha formal hale gelmeye başlıyor.

Hareketsiz yaşam (sedenter) kişinin yaşamında hareketsiz oluşunu ifade eder (Örneğin; kişinin işte ve boş zamanlarında oturması). Fiziksel aktivite kişinin tüm vücudunu günde 1 saat hareket ettirecek bir aktiviteye girmesi (Örneğin; yürüme, 30 dakikalık orta şiddetten şiddetliye doğru, kişinin güçlü nefesini ve terlemesini gerektiren). Günlük yaşam fiziksel aktiviteleri ev temizliği, bahçe işleri ve merdiven kullanmayı içerir. Fiziksel olarak aktif kişilerin sağlık sorunu riski daha azdır. Fiziksel zindelik durumu ise yüksek dereceden aktif bir yaşam tarzı ve özel bir çalışma ve testi içerir. Fiziksel olarak zinde olmak bazı kişilerin hedefi durumdayken, fiziksel olarak aktif olmak tüm insanların hedefi durumundadır.

Öğretmenler, aileler ve beden eğitimcileri fiziksel aktiviteleri, fiziksel zindeliği bilmenin yanında çocukların ve yetişkinlerin fiziksel aktivitelerle ilgili farklarını bilmelidirler. Öğretmen, aile ve beden eğitimcilerin beden eğitime ilişkin bilgileri aşağıdaki nedenlerden ötürü bilmeleri gerektiği özetlenebilir;

- Fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzı, sağlık sorunlarının yaşanmasını uzun vadede engeller.
- Fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzı, kişilerde çocukluktan itibaren doğal olarak bulunur.
- Fiziksel aktif bir yaşam için uygun aktiviteleri cesaretlendirecek yaklaşımları gösterebilir.
- Fiziksel aktivitelerin sürdürüleceği güvenli ortamlar yaratabilir.
- Çocukların fiziksel olarak aktif bir yaşa sürmelerinin kendilerine sağlayacağı faydaları ortaya koyan bilgileri sunabilir.
- Fiziksel aktiviteleri değerlendirebilecek yeterliliğe sahiptir (Thomas, 2003, s: 114).

2.2.1.4. Beden Eğitiminin Önemi

Doğumundan itibaren bir bebek çevresini ve çevresine ait bilgileri fiziksel ve duyuşsal süreçlere aktive ederek öğrenir. Diğer bir deyişle duyu organları ve hareketleri sonucunda öğrenir. Bu öğrenme ömür boyu devam eder. Bazı durumlarda çocuk kendi kendine öğrenirken birçok durumda ise yetişkin müdahalesine ve yardımına ihtiyaç duyar. Örneğin; bir bebek başını nasıl dik tutacağını ve ayağa kalkmasını kolaylaştıran bir yere tutunma becerisini kendi kendine öğrenir, kimsenin ona bunu yapmasını söylemesine ihtiyaç yoktur. Fakat gerçek öğrenmeler sadece hareketleri değil aynı zamanda diğer nesne ve bireylerle de etkileşim ve iletişimi içerir. Bu noktada yetişkinlerin uygun rehberlik yapmaları önemlidir. Yani kısacası beden eğitimi spor ve oyun doğumdan itibaren bir öğreneme yöntemi olarak düşünülebilir. Bu bağlamda çocukların farklı öğrenme çeşitlerinin bilinmesi önem arz eder;

1. Kazara Öğrenme; bebeğin tecrübe ettiği ilk öğrenme çeşididir ve öğrenmenin önemli bir şeklidir.
2. Nedensellik (etki –tepki); bebek yaptığı bir hareketin bir tepki doğurduğunu fark eder. Bu öğrenme çeşidinde deneme yanılma çok önemlidir.
3. Deneyle Öğrenme; çocuk farklı yetişkin derecesi rehberliğinde deneyler yapmak sureti ile öğrenir. Deneme yanılma yine önemlidir.
4. Taklit Yoluyla Öğrenme; yaşam boyu sıklıkla kullanılan bir öğrenmedir ve çocuğun gözlem becerisine bağlıdır.
5. Demonstrasyon Tabanlı Öğrenme; gözlem yoluyla yapılan bu öğrenme çeşidi basit taklit yönteminin gelişmiş bir uzantısıdır.
6. Öğretim Yöntemi; demonstrasyon tabanlı öğrenmenin daha büyük çocuklar için uygulanış şeklidir.
7. Fiziksel Manipülasyon Tekniği; bu öğrenme çeşidinde öğretene fiziksel etkileşim sonucunda çocuğun bir hareketi öğrenmesini sağlar. Örneğin; öğretene çocuğun elini tutarak ayakkabı bağcıklarını nasıl bağlayacağını ona öğretir.

Yukarda sayılan tüm öğrenme yaklaşımları tecrübe ile öğrenmeyi sağlar ve yetişkinlikte de kullanılır.

Öğrenme sürecindeki çocuğun öğretene tarafından gözlemlenmesi ve öğrenmelerin değerlendirilip kolaylaştırılması gerekir (Woodfield, 2004).

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında beden eğitimi ve yeteneklerinin geliştirilmesi önemli bir aşamadır. 3 – 11 yaşları arasında çocukların çeşitli oyuncaklar ve oyunlarla hareketli bir yaşam içinde eğitilmeleri, onların davranışlarının canlı, sağlıklarının üstün ve bedensel becerilerinin de göz alıcı bir düzeyde gelişmesine yardımcı olur. Modern pedagoji ve psikolojide, çevreden gelen her türlü uyarımların çocuk ruhu ve gelişiminde derin etkiler bıraktığı saptanmıştır. Çocukların sinir sistemi, duyu organları, solunum sistemleri, kan dolaşımı ve kas hareketliliği gibi önemli yaşam fonksiyonları, oyun ve hareketle yüksek düzeyde uyanık tutulur ve gelişir. Zengin bir çevre yaratan oyun sırasında çocuklar, etrafındaki fiziksel ortamla ilişkiler içinde şekil, derinlik ve uzaklık gibi değerleri bilinçli bir şekilde kazanırlar, vücudun işlevliliği ve dayanıklılığı gelişir. Okul çağı öncesinde bu tür yeteneklerin kazandırılması, okul döneminde hızlı gelişim ve sosyal uyum açısından yardımcı olur (Koç, 2006, s: 1).

Beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitiminin amaçları genel eğitimin amaçlarına uygundur ve bu amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunur. Beden eğitimi bireyin sadece psikomotor gelişimine katkıda bulunmaz, aynı zamanda bilişsel ve duyuşsal gelişimine de katkı sağlar. Duyguların kontrol edilmesini sağlar. Oyun ve spor ortamındaki etkileşim duyguların boşalımı ve kontrolü için uygun olanaklar sağlar. Beden eğitimi serbest zamanların kullanımına katkıda bulunur. Sağlıklı olmayı ve zararlı alışkanlıklardan korunmaya yardımcı olur. Zihinsel gelişim için olanaklar sağlar. Psikomotor becerileri geliştirir. Beden eğitimi, karakter ve kişilik gelişimine katkıda bulunur. Güçlü bağlar, bağlılık, takım ruhu, grup etkileşimi, oyun ve spor alanlarında görülen özelliklerdir. Bu özelliklerin kişilik gelişimine katkıları vardır. Takım arkadaşlarına, rakibe uyum, toplumsal uyumun sağlanmasında etkili olur. Beden eğitimi çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır, bedensel ve ruhsal

eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar (Güneş, 2004, s: 2).

Ayrıca beden eğitimi bireyi topluma hazırlar. Bireyin mevcut yapısını geliştirici ve eğitici rol oynamasının yanında fikir ve ruh eğitiminde önemli rolü vardır. Genç nesillerin yapıcı, yaratıcı ve üretici olmasında sosyal kaynaşma ve kültürel kalkınmaya büyük etkisi olmaktadır. Yetenek esaslarına göre fırsat eşitliği sağlar. Beden eğitimi bireyleri iyi ve nitelikli hale getirip onları gerekli bilgi ve yeteneklerle donatmakla kalmayıp sosyal çevrenin değişmesine hız kazandırır. Rekabet, mücadele, işbirliği ve uyum sağlar. Çocuk ve gençlerin her bakımdan gelişmesinde önemli rol oynamakta büyüme çağındaki çocuklar için bedensel sağlık, fizyolojik gelişme, iyi bir kişiliğin oluşması ve ruh sağlığı bakımından yararlı ve gereklidir (Aracı, 2000, s: 6-7).

Toplumda bireyler arası uyumun sağlanmasında beden eğitimi dersi kadar demokrasi kavramının anlaşılması da bir diğer önemli etkidir. Bu nedenle demokrasi ile beden eğitimi dersinin ilişkisinin incelenmesinde fayda vardır. Beden eğitimi dersi okullarda demokrasinin sağlanması açısından önemli bir derstir. Beden eğitimi dersi demokrasinin özünde bulunan eşitlik, liderlik, kendini özgürce ifade edebilme, hoşgörü ve işbirliği gibi özelliklerin öğrencilerde oluşmasını ve gelişmesini sağlar. Demokrasi ise, beden eğitimi dersinin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitimi ve sporda demokrasi spor yapanların, spora emek verenlerin, yöneticilerin eğitimcilerin, hakemlerin kendilerini yönetecekleri kendi içlerinde özgürce seçme ve seçilebilmeleridir demokrasi (Sümer, 1989, s: 11).

2.2.1.5. Beden Eğitiminin Okul Programlarındaki Yeri

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğinde eğitimdir. Öğrencinin gelişim özellikleri göz önünde tutularak; onların fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli kişilik sahibi, yapı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirmeleri için en önemli araçtır.

Eğitim konusunda ilk filozoflardan sayılan eflatun eğitimi tanımlarken, “insanda beden ve ruh güzelliğini gerçekleştirmektir” demektedir. Eflatun, insandan bedensel yapı ile zihinsel yapı arasındaki, uyuma, bunun insan için taşıdığı önemi vurgulamıştır.

Beden eğitimi ve spor, insanın bedensel ve ruhsal eğitimine doğrudan olumlu etkilerde bulunurken, kişinin bu eylem içinde kendini tanımasına ve tanıtmasına, toplum yaşamında yerini almasına yardımcı olur.

Antik çağın ünlü düşünürü Platon’un “zihinsel eğitim bedensel yetilerini en güzel şekilde bağlayan ve onları ölçülü şekilde ruhun hizmetine sokan tam eğitilmiş ve uyum sağlamış insandır” görüşü bu gün de etkinliğini ve geçerliliğini korumaktadır.

Eğitim bütünlüğü içinde bireyi ve toplumu eğitimde beden eğitimi ve spor araç olarak kullanılırken amaç olarak da yapılmaktadır. Beden eğitimi ve spor, öz varlığımız bedensel ve ruhsal sağlığımızı doğrudan etkiler. Zihinsel olarak daha uyanık, disiplinli ve bilinçli olmamızı sağlar. Bedensel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, iş verimi daha yüksek, becerikli, yaratıcı ve üretken olmamıza yardım eder. Toplumsal olarak kurallara ve yaşlara uyan, yandaşına ve karşıtına saygı duyan, güzeli doğruyu alkışlayan, başarısızlığı araştıran, bilinçli bir toplum oluşturur.

Çocuğun içindeki saldırganlığın ve geçimsizliğin törpülenmesi ya da yetişkinin günlük yaşamındaki tek düzeliğin verdiği gerginliğin giderilmesi, beden

eğitimi ve spor etkinlikleriyle gerçekleşir. Çocuğun oyun içinde, oyun kurallarına göre hareket etmeyi öğrenmesi, yasarlı daha kolay tanınmasına ve daha uyumlu bir kişi olarak toplumda yerini almasına yardımcı olur. Oyun içinde takım arkadaşlarıyla birlikte ortaklaşa başları için savaş verilir, taklitler geliştirilir, önlemler alınır. Kendine, takımına, taraftarına ve temsil ettiği kesime zararlı olabilecek davranışları göstermekten kaçınarak özdenetimle disipline olur. Sporda sağladığı üstün başarı, kişiliği ve oyun zekâsıyla arkadaşlarına sağladığı üstünlük, onun zamanla liderlik özelliğini de ortaya çıkarır.

Çocuklar, okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle, bu her biri değişik yeteneğe, ilgi ve ihtiyaçlara sahiptir. Üst düzeyde gelişimlerini sağlayabilmek için öğretene, öğrencilerinin gelişim özelliklerini ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilmelidir. Öğrencilerini daha iyi anlamda ve uygun etkinlikler düzenlemede öğretmene de yardımcı olur (Harmandar, 2004, s: 90 -91).

Eğim kurumlarının “ eğitim – öğretim “ işinin yanı sıra, pek çok sosyal, kültürel ve sportif etkinlikleri düzenleme, bunlara katılma veya öğrencilerini haberdar etme gibi roller de üstlendiği bilinmektedir.

Harekete dayalı “etkinlikler “, eğitim kurumlarında uygulanan ve bakanlıkça hazırlanan Beden Eğitimi Ders Öğretim Programı’nda yer almaktadır.

Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki psikomotor gelişimsel hedefler ile İlköğretim 1., 2., 3. sınıf Beden Eğitimi Ders Öğretim Programı’ndaki hedefler ve bu hedeflere ilişkin davranışlar çocuğun hareket eğitimine yönelik tasarlanmıştır. Hareket eğitiminin verildiği yıllarda yapılan etkinlikler çocukların, büyük kas becerilerinin (yürüme, koşma, atlama, sekme, sıçrama, hoplama vs.), küçük kas becerilerinin (atma, yakalama, yuvarlama, fırlatma, zıplatma, tekmeleme, yoğurma, makasla kesme vs.) ve denge becerilerinin (yuvarlanma, asılma, sallanma vs.) gelişime yönelik etkinlikleri (dersleri) içerir. Çocuğunuz 7 yaşında ise, beden eğitimi derslerinde denge ile ilgili bir dizi etkinlik yapıyor demektir. Bu etkinlikler çocukların doğasına, ilgi ve gereksinimlerine göre tasarlanıp yapılmalıdır. Beden

eğitimi dersleri tasarlanırken, çocuğun bedensel gelişimi ve psikomotor yeterlilikleri bir dizi araştırmalar sonucunda hazırlanmıştır.

İlköğretim 4. ve 5. sınıflar ile sonraki yıllarda ders programlarında yer alan beden eğitimi dersi tam bir “ spor eğitimi” dir. Spor eğitimi, bireysel ve takım sporlarının bilgi ve beceri düzeyinde ele alındığı ve uygulandığı bir alandır. Ancak, ülkemizde ilköğretim ikinci kademe ile orta öğretimde spor eğitimi yerine zorunlu beden eğitimi dersleri olduğu için ilgi, beceri, ve yeteneklerin örtüşmediği zorunlu hareketler istenmektedir. Bu durum, hareket kültürünün ve dolayısıyla spor eğitiminin gelişmemesine yol açmaktadır. Bu nedenle programlarda yer alan konuların uygulayıcılar tarafından titizlikle ve uygulama düzeyinde verilmesi gerekmektedir (İnan, 2003, s: 104 - 108).

Beden eğitimi okul programlarında yer almalıdır. Aşağıda beden eğitimi kapsayan bazı etkili okul hedefleri sıralanmıştır:

- ✓ Kişinin fiziksel kapasitesini dikkate alarak becerilerini geliştirme imkanı sağlar.
- ✓ Kişi ihtiyaçlarını dikkate alan okul programını uygular.
- ✓ İleriki yaşamlarında hayatlarını kazandıracak becerilere sahip olmalarını sağlar.
- ✓ Özel becerilerini ölçüp karar verebilmeyi sağlayacak araçları bulur.
- ✓ Öğrencilerin estetik, yaratıcı, duygusal, sosyal, ihtiyaçların yanında fiziksel ihtiyaçlarını da karşılamaya hazır olur.
- ✓ Sorumluluk, disiplin, inisiyatif alma karar verme gibi sorumlulukları üstlenmelerini sağlar.

Dikkat edilebileceği gibi bu sorumlulukların tümü beden eğitimi ve spor aktivitelerinde bulunmaktadır. (bkzn. Beden eğitimi amaçlarının vurgulandığı yere) (Everard and Morris, 1996, s: 139 -140).

Beden eğitimi ve sporun öğretilmesi sırasında aşağıdaki bazı önemli prensipler dikkate alınmalıdır;

- Tüm katılımcıların keyif alacağı etkinlikler düzenlenmelidir.
- Yaş ve beceri özelliklerine uygun, ulaşılabilir hedeflere sahip, etkinliklere yer verilmelidir.
- Farklı beceri geliştirme fırsatları sunulmalıdır.
- Mümkün olduğunca içsel motivasyon sağlanmalıdır.
- Olabildiğince az öğretim direktifleri sağlayıp yaparak yaşayarak öğrenme vurgulanmalıdır.
- Beceri seviyesini artırmak için tekrarların gerekli olduğunun farkına varılması gerekir (Wise, 1973).

Bilim, eğitimi, zihin ve beden bütünlüğü içinde ele almaktadır. Kaldı ki, bedensel gelişmenin, bütün eğitim faaliyetleri içinde ancak beden eğitimi ve spor programlarıyla mümkün olması, beden eğitimi ve sporun eğitim açısından değerini ortaya koymaktadır. Artık günümüzde her toplumda, her eğitim düzeyinde sporun kişinin bir karakter kazanması, kendi kendine disiplinli olması ağrıya, acıya, rahatsızlığa dayanıklılık göstermesi gibi amaçlar taşıması, eğitimin hem fiziki hem de zihni yönlerden bütünleşmesini ifade etmektedir (Özbaydar, 1983, s: 89).

2.2.1.5.1. İlköğretim ve Beden Eğitimi

Ülkemizde ilköğretime başlama yaşı yedidir. Spora yönelik hareketler dönemi de bu yaş grubuna denk düşmektedir. İlkokul çocukları yeni beceriler kazanmaktan çok, daha önce kazandıkları temel becerileri akıcı ve doğru olarak ortaya koyarlar. Motor gelişimin bu aşaması temel hareketlerin gelişim aşamasıdır (Öztürk,1984, s:43).

İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsayan, sekiz yıl kesintisiz eğitim yapılan ve bitirenlere ilköğretim diplomasının verildiği okullardan oluşur. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu olup devlet okullarında parasızdır. İlköğretimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; her çocuğa iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek; her çocuğu ilgi, istidat ve kabiliyeti yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır (Sönmez, 1998, s: 11).

İlköğretim örgün eğitim kademesi içerisinde yapılandırılmış olan zorunlu eğitim kurumudur. Türkiye'nin genç nüfuslu bir ülke olması, ülkemiz açısından ilköğretimin önemini artırmaktadır. Hiçbir toplum genç kuşaklarını eğitmeden dinamik bir atılım yapamaz ve geleceğine umutla bakamaz. Diğer eğitim kurumlarına göre ilköğretim daha yaygın, hizmet alanı daha geniş ve köklü bir konuma sahiptir. İlköğretim kurumlarının çocuklar için ilgi çekici, bulunmaktan zevk aldıkları çocuk dostu ortamlar olabilmesi için, özellikle ilk beş yılda öğretim programlarında çocukların oyun yoluyla, müzikle, resimle, yaratıcı drama ile dansla, hareket ederek, araştırarak, keşfederek öğrenmelerini sağlayacak eğitim durumlarına ve temel olarak çocuğun kendi içindeki ilerlemesini dikkate alacak sınav durumları, ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmelidir. Bilgi teknolojileri, resim, müzik, yaratıcı drama, beden eğitimi ve yaratıcı dans gibi dersler; gerek ilgili, gerekse diğer derslerde öğretme-öğrenme aracı olarak eğitim programlarında hak ettiği yere getirilmelidir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2001).

Beden eğitimi dersinin bu işlevleri yerine getirebilmesi için üç temel öğenin; öğrenci, öğretmen ve programın olması gerekmektedir. Bu üç öge, beden eğitimi dersini yönlendiren, biçimlendiren en önemli olgulardır. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi, bu öğeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görünmektedir. Gelişmiş toplumlarca uygulanan en önemli eğitim araçlarından biri olan spor faaliyetlerinin amacı, toplumun sağlıklı nesiller kazanmasını sağlamak ve sporun uluslararası bir özellik kazanması nedeniyle de toplum kültürünün tanıtılabileceği yaygın bir propaganda ve reklam aracı olabilme olarak ifade edilmektedir (Sunay, 2002, s: 264).

İlköğretiminde beden eğitimi ve sporun amaç ve görevleri;

- Beden eğitimi, bedensel, ruhsal ve toplumsal davranışları oluşturma eğitimidir. Beden bu tür eğitimde amaç değil araçtır. Büyük kas etkinlikleri yoluyla bedensel nitelikleri kazanma da doğal bir sonuçtur. Beden eğitimi, organizman bütünlük ilkesine dayalı tüm kişilik eğitimidir.
- Devlet Planlama Teşkilatının tanımına göre ise, insan bütününi oluşturan fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırabilmesi için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tamamıdır.

İlköğretim okullarında beden eğitimi dersi ile çocuğun oyun hakkı ve serbest hareketinin okul yaşamı içerisindeki yeri güvenceye alınır, bedensel ve ruhsal eğitimi sağlanarak sportif etkinliklerden keyif almasına olanak verilir. Her öğrenci beden eğitimi dersi içerisinde yeteneklerinin geliştirilmesi ve dengesiz gelişiminin giderilmesi hakkına sahiptir. Ayrıca beceri, kuvvet ve beden eğitimi içerisinde toplanan planlı etkinlikler, gelişimi önemli bir şekilde destekler ve sağlıklı bir yaşamı mümkün kılar (Özmen,1999, s: 23).

Çocuk hareket ederek büyüdüğü için onun koşması, tırmanması, zıplaması ve atlamasına uygun bir ortam hazırlanması gerekir. Hareket gelişimi, bedensel gelişime paralel gider. Hareketle ilgili becerileri kazanması; çocuğun çevresini tanıması,

bağımsız hareket etmesi ve kendini ifade etmesinde önemli rol oynar. Hareketle ilgili gelişim, çocuğun sosyal faaliyetlere katılmasını ve sosyal uyum sağlamasını sağlar (Harmandar, 2004, s: 92).

2.2.1.5.2. Öğretmenlerin Beden Eğitime İlişkin Bilgileri Bilmelerinin Gerekliliği

Tüm öğretmenler büyüme ve gelişme kavramlarını bilmelidir. Öğretmenler büyüme ve gelişmeyi 3 nedenden dolayı iyi bilmelidir.

- 1) Büyüme ve gelişmeyi iyi bilen öğretmenler büyüme ve gelişmeyle ilgili herhangi bir sorunu fark eder ve gerekli önlemleri alır.
- 2) Bu bilgiler ışığında öğretmenler uygun etkinlikleri öğrencilerine yaptırırlar.
- 3) Çocukların sorabileceği sorulara yanıt verebilirler (Thomas, 2003, s: 34).

Bunların ötesinde öğretmenler ders planlarına öğrencilerinin motor becerilerini geliştirici etkinlikler yerleştirmelidir. Öğretmenler hem kız hem de erkek öğrencilerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek sosyo-kültürel çevre oluşturmalıdır. Öğretmenler diğer taraftan doğal olarak gelişen fiziksel özellikler ile egzersiz sonucunda gelişen fiziksel özellikler ayrımını yapabilmelidir. Öğretmen fiziksel becerilerin nasıl geliştiğini bilip öğrencilerini zorlayan ama başarabilecekleri uygun seviyede fiziksel aktiviteyi gerektiren etkinlikler düzenlemelidir (Thomas, 2003, s : 73).

2.2.1.5.2.1.Beden Eğitimi'nin Çocuk Gelişimine Bazı Önemli Katkıları ve Öğretmenlerin Dikkat Etmesi Gerekenler

Çocukların büyüme hızları çocukluk döneminde önemli bir değişkendir. Dolayısıyla çocukların olabildiğince küçük yaşlardan itibaren beden eğitimi ve spora ilişkin aktivitelerde bulunmaları ve öğretmenlerinde bu büyüme hızına ilişkin bilgileri iyi bilmeleri gerekir (Pangrazi, 2004, s: 24 - 25).

Obezite günümüz insanların karşılaştığı büyük sorunlardandır. Yapılan araştırmalar (Dynamic Physical Education for Elementary School Children, Robert Pangrazi, 2004, s: 27) obez çocukların büyük oranda yağ dokusu taşımak durumunda olduklarından performanslarını düşürmektedir.

Öğretmenler çocukların büyüme, gelişme , kas ve kemik gelişimi güçlenmesi konularında bilgili, olmaları gerekir.(büyük - cüsseli; hantal, uzun – zayıf; güçlü olmaz gibi) (Pangrazi, 2004, s: 28).

Yapılan çalışmalar obez çocukların motor becerileri daha az başarıyla ortaya çıkarttıklarını göstermiştir. Diğer bir çalışma sonucunda ise obez çocukların diğer çocuklardan daha güçlü olabileceğini fakat bunun vücut ağırlığı ile karşılaştırıldığı zaman daha zayıf olduğu bulunmuştur (Pangrazi, 2004, s: 29).

Çocuklara nefes alışverişlerinin öğretilmesi gerekir. Obez çocuklar verilen bir işi yapabilmek için çok fazla oksijen almak durumundadır. Yani performansları düşüktür (Pangrazi, 2004, s: 29).

2.2.1.5.2.2. Öğretmenlerin Beden Eğitiminin Öğrenilmesine İlişkin Bilmeleri Gerekli Bazı Özellikler

Öğretim ve öğrenme bir sürecin önemli iki yanıdır. Bununla anlatılmak istenen öğretmenin etkili öğretim sağlayabilmesi için öğrencinin nasıl öğrendiklerini bilmesi gerekir. Bu bağlamda öğretmenler kavramların, gerçeklerin ve motor becerilerinin nasıl öğrenildiğini bilmesi gerekir.

Motor becerilerin öğrenilmesinde 3 aşamadan bahsedilebilir.

Birinci aşamada; öğrenci kendisinden yapılması bekleneni kendi kendine zarar vermeden ve psikolojik olarak da rahatsızlık hissetmeden, kendi ifadeleriyle açıklayabilecek kadar öğrenmiş olmalıdır.

İkinci aşamada; öğrenci kendisinden beklenen performansı hatalar dahilinde yapar. Bu noktada öğretmenin dönütleri önemli olacaktır. Bu dönütler yapılan hataları düzeltme konusunda olur.

Son olarak üçüncü aşamada ise; artık çok daha az hata ile tutarlı bir şekilde performans gösterilir (Thomas, 2003, s: 86).

2.2.1.5.2.3. Öğretmenlerin Biliş, Öğrenme ve Egzersizi Bilmelerini Gerekli Kılan Dört Neden:

- 1) Herhangi bir uygun olmayan durum söz konusu olduğunda bunun farkına varıp öğrencilerinin değerlendirilmesini sağlamalıdır.
- 2) Öğrencilerinin yetişkin bireyler olmadıklarını ve dolayısıyla öğrenmeye ilişkin yetişkinlerin uyguladığı strateji ve yaklaşımları uygulayamayacağını ve dolayısıyla yardıma ihtiyaç duyacaklarını bilmelidir.
- 3) Öğretmenler gezersiz gerekliliğini bilmeli ve öğretimlerine bunu katmalıdırlar.

- 4) Öğretmenler öğrencilerin öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini anlatmalı ve zamanla kendi öğrenmelerinden sorumlu hale getirmenin yolunu bilmelidir (Thomas , 2003, s: 88).

Öğretmen ilköğretim öğrencilerinin dikkat konusunda konuyla ilgili ilgisiz her şeye dikkat ettiğini ve buna ilişkin kritik olan problemin çözümünü sağlayan bazı şeyleri göz ardı edebileceğini bilmelidir.

Öğretmenler öğrencilerin bilgiyi işleme süreçlerinin iyi bilmelidir. Öğretmenler pekiştiricileri kullanabilmelidir ve öğrencilerini cesaretlendirmelidirler (Thomas, 2003, s: 92 – 93).

2.2.1.5.4. Yetişkinlerin Beden Eğitime İlişkin Görevleri ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Çocukların önemli hedeflerinden birisi bağımsızlıklarını kazanmaktır. Bu bağımsızlık çocuklara akademik, sosyal ve fiziksel alanlarda başarılı olmalarını sağlamak suretiyle oluşturulabilir. Çocuklar ve yetişkinler bağımsız olabilmek için doğal olarak çaba gösterirler. Bu aşamada yetişkinlerin, ailelerin ve öğretmenlerin görevi çocukların bağımsızlıklarını sağlamaları konusunda uygun şartları sağlamaktır. Çocuklar çevrelerini, bağımsızlıklarını sağlayacak şekilde geliştirebilmek üzere beceriler geliştirme konusunda doğal olarak motive olmuşlardır ve doğal gelişimlerinin bir parçası olarak yeni beceriler öğrenirler.

Çocuklar fiziksel aktiviteler süresince becerileri kazandıkça 2 sorunun cevabını merak eder.

1. Soru; Ben normal miyim?
2. Soru; ben gelişiyor muyum?

Bu iki soruya pozitif cevaplar veren öğrenci bağımsızlığa doğru hareket etmiştir. Bu soruların cevaplarını verebilmesi için çocuğun kendini diğerleri ile karşılaştırması gerekir. Buna sosyal karşılaştırma denilebilir.

Çocuklar iç motivasyon sonucunda yeni beceriler kazanmaya istekli olurlar. Ardından ise sosyal karşılaştırmaları kullanarak kendilerini değerlendirirler. Bu noktada öğretmen ve diğer yetişkinlerin yapması gereken şey, öğrencinin uygun karşılaştırmalar yapması ve doğru yolda kendini geliştirmesine yardımcı olmasıdır. Örneğin; çocuğun aynı yaş ve tecrübeye sahip diğer çocuklarla veya daha önceki kendi performansıyla karşılaştırılması gerekir. Bu noktada öğretmenin, öğrencinin sadece son başarı ürününe değil aynı zamanda sürece de önem vermesini sağlaması gerekir.

Başarı testlerinden başarısızlıkla çıkan öğrenciler veya kendilerini başarısız veya normal olmayan olarak algılayan çocuklar başarılı olabilecekleri kolay becerilere yönelirler veya testlerden uzak dururlar. Bu başarısızlık durumunun diğer bir çıktısı ise zayıf rakip seçimidir. Öğretmenin kritik rolü öğrencisinin kendisinin normal ve gelişmekte olan olarak görmesini diğer bir deyimle öğretmen iç motivasyon sağlayıcı ve artırıcı bir rol üstlenmelidir. Diğer taraftan öğretmenin önemli diğer bir rolü de öğrencinin gelişim için doru yolda gitmesini sağlamaktır. Bunu yaparken öğretmenin öğrencisine birçok insanın herhangi bir beceriyi kazanabilmesi için çok çalışması gerektiğinin bilmesini sağlamaktır. Bu noktada çocuğu düşünmesini istenilen fikir: “ Ben normalim çünkü bu beceriyi öğrenebilmem için çalışmam gerekiyor; bunu şu anda yapamıyorum ama çalışarak bunu başaracağım. “ şeklinde özetlenebilir. Bu noktada vurgulanması gereken şey kişinin başkalarının kendisine ilişkin ne hissettiğinden çok kendisinin kendisi için ne hissettiğidir.

Diğer önemi bir noktada çocukların; beceri açısından birbirlerine çok benzer olduklarını farklı olan şeyin ise tecrübe ve ilgilerin olduğunun bilmelerinin sağlanması gerekir.

Yapılması gereken diğer bir şey ise; çocuğun gelişimini fark edebilmesi için hedeflerin açık bir dille ifade edilmesi gerekliliğidir. “ Yapabileceğinin en iyisini yap “ gibi bir cümle bu durumda çocuk için belirsiz bir hedef olur.

Beden eğitimi kültür açısından önemlidir ve beden eğitimi esnasında çocuğun sınıf arkadaşları veya öğretmenleri kendilerini izlerler. Dolayısıyla beden eğitimi

aktiviteleri sırasında stres ve endişe kaçınılmazdır. Bu durumda ne çok az ne de çok fazla stres yaratacak bir ortamın sağlanması diğer bir deyimle endişenin kontrol altında tutulması sağlanmalıdır. Stres ve endişenin kontrol altında tutulmasını sağlamak için yetişkinini uygulayabileceği 3 strateji aşağıda verilmiştir;

1. Yapılmakta olan etkinlik hayati öneme sahip olarak görülmemiştir.
2. Başka kişilerin aktiviteyi seyretmesi aza indirgenmelidir. Örneğin; tüm sınıfça aktivite yapılması veya olası gözlemcilerin gözlem dışında birisiyle ilgilenmelerinin sağlanması.
3. Yarışın kazanmaya değil de, yarışma ortamı azaltılması ve becerilerin öğrenilmesi, kısa süreli hedeflerin gerçekleştirilmesi, işbirlikli ortamın sağlanması ve bu alanlarda odaklanılması gerekir.

Kazanma veya kaybetme olasılığı eşit olan grupların oluşturulması gereklidir. Bunun sağlanması için örneğin; çocukların sistematik bir şekilde gruplarının değiştirilmesi önerilebilir.

Yapılan araştırmalar ilköğretim (7 yaş ve üzeri) çocuklarında ödüllendirme kullanılmasına ilişkin aşağıdaki 3 noktaya dikkat edilmelidir.

- Sırf katılımlarından dolayı tüm öğrencilere ödüllendirme yapılmamalıdır.
- Ödüller rastlantısal olarak kullanılmamalıdır.
- Öğrencilerin yapmak istemedikleri şeyi yapmaları durumunda ödüller kullanılabilir (Thomas, 2003, s: 144 – 148).

Unutulmaması gerekir ki herkesin spor ile uğraşıyor olma zorunluluğu yoktur. Bir çocuğu isteği dışında bir spor aktivitesi ile uğraştırmaya çalışmak üzücü sonuçlar verebilir. Bu noktada yetişkinlerin yapması gereken spor aktiviteleri sırasında kötü tecrübeler yaşamış çocukları destek olmaktır.

Yetişkinlerin Çocukların Spor Tecrübelerine İlişkin Katkıları:

- Yetişkinler bir çocuğun spor aktivitelerine ilişkin tecrübeleri konusunda kritik rol oynarlar.
- Spor aktivitesi seçiminde son karar yetişkinlere kalsa da çocukların düşünceleri dikkate alınmalıdır. Bu noktada örneğin yetişkin, çocuğun takım sporlarına mı yoksa bireysel sporlara mı daha çok ilgi duyduğunu veya çocuğu ilgili spor aktivesine iten nedenleri iyi biliyor olması gerekir.
- Çocuğun spesifik bir spor aktivitesine katılma yaşı 6 ile 16 yaşları arası olduğu söylene de, aslında doğru başlama yaşı diye bir yaş yoktur.
 - Yetişkinin, çocukların farklı olgunlaşma hızları ve ihtiyaçları olduğunu bilerek bir spor etkinliğine katılması zorlanmaması gerekir.
 - Ele alınan ilgili spor dalının ihtiyaç duyduğu özelliklerde dikkate alınmalıdır.
- Çocukların mücadele ve yarışma isteklerine uygun spor aktivitelerine katılmaları konusunda yardımcı olunmalıdır. Buna göre bazı çocuklar profesyonel diğer bazılarıysa amatör liglere gönderilmelidirler (Spink, 1990, s: 1- 12).

2.2.1.4. Beden Eğitiminin Faydaları:

Günümüzde birçok iş birlikte çalışarak başarılabilmektedir. Ayrıca toplumda birlikte çalışmaya önem verir. Bu noktada beden eğitimi aktiviteleri birlikte çalışmayı da gerekli kıldığından işbirlikli ortamların ve birlikte çalışmanın yaşandığı öncül derslerdendir.

Beden eğitimi ayrıca kişinin kendini başkalarının yerine koymayı ve adil olmayı da sağladığından önemlidir. Kohlberg adil olmayı 3 seviyede açıklamaktadır. 1. seviyede çocuk cezalandırıldığı için hile yapmanın yanlış olduğunu öğrenirken, 2. seviyedeki çocuk ailesinin hayal kırıklığına uğrayacağı endişesinden yola çıkarak hile yapmanın yanlış olduğunu düşünür ve nihayet 3. seviyedeki çocuk ise “hile yapmak diğer insanlara adil olmamak” demektir diye düşünerek en üst seviyede adalet duygusunu içselleştirilmiş olmaktadır (Crain, 1985, s: 118 – 136).

Beden eğitimi çocukların özbenliğini pozitif yönde artırma etkisine sahip olabilir. Çocukların yaşadıkları tecrübeler kendilerini nasıl gördüklerini etkiler. Buda bir çocuğun özbenliği anlamına gelir.

Yapılan çalışmalar 8 yaşından itibaren çocukların oldukça sabit bir özbenliğe sahip olduklarını göstermiştir. Bu noktada yetişkinlerden pozitif pekiştirici alan bir çocuğun fiziksel aktivite ve sporla ilgili performansına ilişkin pozitif bir özbenliğe sahip olması sağlanabilir. Bu noktada öğretmenin hedefi basittir. Yetişkin, çocuğun fiziksel becerisini artırırsa çocuğun özbenliğide artar. Bu noktada yetişkinlerin dikkat etmesi gereken 3 nokta aşağıdaki gibi vurgulanabilir.

- 1) Başarılı olunan hareketler ve başarısız hatalı hareketlerin gelecekte başarıya dönüşmesini sağlamak için nasıl kullanılacakları açıklanır.
- 2) Hata yaptıkları zaman yetişkin ile çocuk diğer kişilerin hata yapmaları durumunda nasıl davranılması gerektiği konusunu tartışarak hatanın öğrenmenin normal bir parçası olduğu ve böylelikle hatadan korkulamaması gerekliliği öğrenciye öğretilmelidir.
- 3) Pozitif olunmalıdır.

Diğer önemli geliştirilmesi gereken özellikte öz yeterlilik özelliğidir. Bu çocuğun herhangi bir işi yapabileceğine, başarabileceğine olan inancıdır ve küçük yaşta geliştirilmelidir.

Fiziksel aktif bir yaşamı başlatıp sürdürmek sadece sürdürmekten çok daha zordur. Yapılan çalışmalar özellikle kız çocukları için 9-13 yaşları arası aktivitenin düştüğünü de gösterdiğinden bu noktada yapılması gereken aktif yaşamın düşüşe geçmeden hali hazırda aktif bir yaşam sürdürürken (küçük yaşlar) bu aktif yaşamın sürdürülebilir hale getirilmesi gerekir. Kısacası ilköğretim beden eğitiminin en önemli hedeflerinden birisi yaşam boyu fiziksel aktiviteyi cesaretlendirilmesidir (Thomas, 2003, s:151).

Coleman yaptığı bir çalışmada öğrencilerin % 44' ünün ünlü bir atlet %31'inin çok akıllı bir öğrenci ve % 25' nin ise çok popüler bir öğrenci olarak hatırlanmak istediğini bulmuştur. Bu öğrencilerin spora ne kadar önem verdiklerinin bir göstergesi olarak alınabilir.

BESS'in Faydaları:

- Çocuklar kendi kendini disiplin etmeyi öğrenir.
- Çocuklar enerjilerini uygun bir şekilde harcamış ve suçtan uzak durmuş olurlar.
- Sporla ilgilenen çocuklar ilerde daha az davranış problemleri yaşarlar.
- Daha sosyal, işbirliğine açık ve kendilerine güvenen bireyler olurlar.
- Spor yapan çocuklar fiziksel açıdan daha zinde olup, uygun kas, güç ve kemik yapıları ile eklemlere sahip olurlar.
- BESS koşma, atma, zıplama ve el göz koordinasyonu gibi temel fakat önemli psikomotor becerilerin gelişmesini sağlar.
- Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre; atletik kişilerin olmayanlara nazaran daha sağlıklı psikolojilere sahip olurlar.

BESS'in diğ er  ok  nemli psikolojik faydalarından biri de;  ocuğ un  zsayg ı gelişimine  nemli katkı yapıyor olmasıdır.  zsayg ı, kişinin kendine ve davranışlarına bi tiğ i değ erdir.  zsayg ısı y ksek olan kişiler daha b y k başarılar elde ederler.

Spor toplum tarafından genelde  nemsendiğ inden spordaki başarı veya başarısızlık  zsayg ı gelişimini etkiler. Genellikle  ocuklar kim olduklarına ve kendilerine ilişkin ne hissettiklerine karar verecekleri aşamada sporla tanıştıkları i in sportif aktiviteleri  zsayg ılarının gelişmesinde  nemli rol oynar. 10 -13 yaşları arası atletizmle uğ raşan ve uğ raşmayan  ocuklar arasında  zsayg ı a ısından atletizmle uğ raşanlar lehine sonu lar  ıkması, sporun  zsayg ı gelişimine ne kadar katkı sağlad ığını ispatlayan  alışmalardır. Diğ er taraftan  ocuklar 4- 5 yaştan itibaren kendilerini diğ er  ocuklarla karşılaştırmakla  zsayg ı gelişimlerini başlatmış oldukları yapılan  alışmalar tarafından desteklenmiştir (Spink, 1990, s: 1 – 12).

2.2.2. Spor

Spor, resmi kurallara bağlı ve birbirleri ile rekabet eden bireyler tarafından oynanan (yapılan) fiziksel aktiviteler bütünüdür.

Spor, Beden Eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir.

Görünürdeki en çarpıcı amacı (Beden Eğitimi ile birlikte taşıdığı eş amaçlar dışında) yarışmak ve kazanmaktır.

Spor, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacını içerir. Bunun için bedensel açıdan daha yetenekli olanların seçilmesi ve seçilenlerin sürekli ve yoğun bir eğitimle yetiştirilmeleri gerekir.

Spor, gerçek anlamda başarı gücünün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun bir çabadır.

Spor, tesis, öğretim, eğitim, malzeme ve spor organizasyonlarında ibaret olan temel faktörlerin bir arada bulunduğu ortamlarda vardır ve buralarda gelişir.

Spor, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi yanında, belli kurallar göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir (Yamaner, 2001, s: 6- 7).

Spor; insanların bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişimlerini sağlamada önemli roller üstlenmektedir. Üstlendiği bu rolleri din, ırk, dil ayrımı gözetmeksizin kusursuz bir biçimde yerine getirmekte olan spor günümüzde toplumlar arası diyalogun gelişmesi ve insanlar arasındaki iletişimin sağlanması gibi konularda da ciddi mesafeler katedilmesine vesile olmaktadır (Koç, 2006, s: 1).

Spor, yalnızca sağlık ve gelişme için değil, aynı zamanda şahsiyet gelişimleriyle mental sağlıkları açısından da önemlidir. Spor yapan çocuklar kişisel deneyimlerini, yaratıcılıklarını geliştirir ve sorumluluk duygusu kazanırlar. Yardımlaşma ve iş birliği yapma, arkadaşlarına ve oyun kurallarına saygı gösterme gibi sosyal davranışları da kazanarak olumlu bir benlik gelişimi sağlarlar (Koç, 2006, s: 15).

Spor, sağlığı koruma ve güçlendirme amacı taşıdığı gibi, bedensel enerjinin ve duygusal gerilimin boşaltılmasına da katkıda bulunduğu için, tedavi işlevi de yüklenebilmektedir (Yalçın, 2006, s: 2).

Spor; bir kişi veya grubun bir takım spesifik fizik egzersizleri üst düzeyde değerlendirdiği, yarışma amaçlı etkinliktir. Bu etkinliğin sonucu, rekor, rekabet, veya kendini aşmaktır.

Rekabet süreci, iki veya daha çok kişinin veya grubun aynı hedef için mücadelesidir. İdeal olarak, rekabet, barışçı bir tarzda yürütülür.

Amatör spor, organize bir spor şekli olan, bir ücret ödemesi gerektirmeyen, hazırlık ve uygulamaya dayalı, boş zamanlarda zevk için yapılan spordur.

Profesyonel spor ise, temel amacı geçinmek (hayatını kazanmak) olan ve tekin organize katılma gerçekleşen bir spor türüdür. Profesyonel sporcu, gösterdiği etkinlikler için (sportif etkinlikler), harcadığı zaman ve elde ettiği sonuçlar karşılığında, amatör statüsünde kabul edilen para miktarından daha çok para alır.

Spor terimi ile yakın ilişkide olan aşağıdaki kavramları açıklama gereği duyulmaktadır. Bu kavramlar, her ne kadar günlük konuşma dilinde birbirine çok yakın anlamlar taşısa da, gerçek anlamda birbirinden çok farklı olduğu görülmektedir.

Spor disiplini. Benzer yapı, efor tipi, çevre şartları, kurallar ve değerlendirme şekli olan bütün spor branşları grubu anlamına gelir. Örneğin, kış sporları, temas sporları, puanla değerlendirme yapılan sporlar, vs.

Spor branşları terimi, spesifik, açıkça tanımlanmış özel spor etkinlikleri alanını ifade eder. Örneğin, atletizm, jimnastik, futbol.

Spor dalı: Bir spor branşının içerisinde yer alan, kompleks fizik egzersizlerdir. Özel bir yapısı vardır, özel yarışma şartlarında meydana gelir ve belli standartlara göre değerlendirilmektedir. Örneğin , disk atma, ritmik jimnastik, vs. (Günsel, 1998, s: 22).

Spor ; profesyonel bir iştir. Hareketler dizisinin kesin kurallı ve yarışma karakterli formudur (İnan, 2003, s: 53).

Sözcük kökeni (etimolojik)olarak spor; kelimesi disport (“dis” ve “portare”) kelimesinden türemiştir; işten uzak durmak anlamına gelir. Başka türlü söylersek, spor, ağır iş değil, eğlence anlamına gelir. Çalışma ile oynama arasındaki tek fark, tutumundaki değişikliktir. Spordaki tutum oyun tutumudur; onu yaşarken duyulan zevktir; sadece elde edilen sonuç söz konusu değildir. Bununla birlikte doyurucu sonuçlar her zaman oyuna katılmanın verdiği zevki çoğaltır. Her ne kadar fiziksel çabaya çok az yer veren at yarışları, kumar, satranç veya iskambil oynamak gibi sporun bir başka türü sayılabilecek faaliyetler varsa da, bunlar konumuz dışında kalmaktadır.

Burada söz konusu edilen spor, az veya çok dakiklik, incelik isteyen beden hareketlerinin doğrudan kendisinden zevk alınırken, eğlendiren, hatta dinlendiren ve genellikle bazı kuralara uyularak yapılan bir eylemdir. Yarışma tarzında olursa, ilgiyi ve performansı artırıcı bir motivasyon (güdüleme) da söz konusudur. Bireysel spor yarışması ise, bir kimsenin kendi rekoruyla veya daha önce başkalarının eriştiği rekorlarla yarışmasıdır. Birçok yarışma başarıyı rakamlarla yorumlamak eğilimindedir. Bir kimsenin elde ettiği bir başarı daha yüksek ya da daha düşük bir derece olarak değerlendirilebilir. (atmalarda veya koşularda olduğu gibi) (Özbaydar, 1983, s: 30).

Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir.

Görünürdeki en çarpıcı amacı (beden eğitimi ile birlikte taşıdığı eş amaçlar dışında) yarışmak ve kazanmaktır.

Spor, içinde yapıldığı toplumun belli bir andaki durumunu yansıtan, tüm çelişkileri, kötülükleri, olumlu ve olumsuz yönleri ile sergileyen bir aynadır.

Spor, içinde yapıldığı toplumun beyni ve değerlerini yansıttıktan başka, toplumun ona yüklediği işlevi yerine getirdiği ve ortamın çelişkilerini olduğu gibi sergiler. Söz gelişi, “vücut geliştirme” uğraşısının “güçlü erkek” simgesi ile özdeş tutulduğu Batı’da bu etkinlik türü nasıl yaygın bir izleyici ve uygulayıcı kitlesine seslenebiliyorsa, tam karşıtı yönde “narcissizm” (yani insanın kendi vücuduna tapınmasına dayalı bir tür otoseksüellik) diye yerildiği Sovyet Birliği’nde hiç gelişme olanağı bulamamaktadır (Fişek, 2003, s:45 -46).

Spor, insanın, doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım şekillerini, boş zamanındaki çokluğa bağlı olarak, tek ya da topluca, dostça ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1998, s: 35).

Spor, özde, insana doyum veren bir oyun, bir başka deyişle, ilk insansı yaratıklardan günümüz insanına ve hayvanlar dünyasının önemli bir bölümüne “oynaşma” güdüsünün gelişkin, örgütlü, kurallara dayalı bir uzantısıdır (Fişek, 2003, s: 49).

Spor, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacını içerir. Bunun için bedensel açıdan daha yetenekli olanların seçilmesi ve seçilenlerin sürekli ve yoğun eğitimle yetiştirilmeleri gerekir. Spor, gerçek anlamda başarı gücünün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun bir çabadır.

Spor, tesis, öğretim. Eğitim, malzeme ve spor organizasyonlarından ibaret olan temel faktörlerin bir arada bulunduğu ortamda vardır gelişir (Aracı,2006, s: 12).

Spor, ferдин tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziki geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal, 1982, s: 119).

Spor, bireyin ruh ve beden sağlığının geliştirilmesi, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme ve gerçek anlamda başarı gücünün artırılması kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalardır (Aracı, 1999, s: 13).

Spor, insanın doğayla savaşıırken kazandığı ana becerileri geliştirdiği araçlı araçsız savaşın yöntemlerini, boş zamandaki artışa paralel olarak tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılan estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1982, s:35).

Evrensel olarak düşünüldüğü zaman spor, beden eğitiminin bir parçasıdır ve beden eğitimi, sporları, dansı ve tüm diğer hareketleri içersine alır (Açıkada ve Ergen, 1990, s: 36).

“Spor” kelimesi, İngiliz aristokrasisinin konuşma dilinden kaynaklanmıştır ve eğlence, eğlenme, oyalanma anlamına gelmektedir. 18. yy. ortalarından başlayarak İngiltere’de fiziksel aktivitelerin o zamana kadar bilinmeyen performans, rekabet, ve rekor kırma prensiplerini kapsayan yeni bir ilgi alanını geliştirerek başlanmış ve İngilizler bunu “spor” olarak adlandırdılar (Baykoçak, 2002, s: 6).

Spor, insanın, doğayla savaşıırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım şekillerini, boş zamanındaki çokluğa bağlı olarak, tek ya da topluca, dostça ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 2003, s: 38).

Spor, kişiliğin oluşumunu ve karakter niteliklerinin gelişimini sağlamak için önerilen disiplin, enerjiyi biçimlendirmek ve mücadeleci anlayışı canlandırmak için kullanılan yöntemdir (Gillet, 1975, s: 5).

Spor, ferdi ve takım halinde oyunlar şeklinde yapılan, genelde yarışmaya öngören, bazı kesin kurallara göre uygulanan ve ileriki dönemlerde yararlı olması düşünülen bedensel hareketlerin tümüdür (Kalyon, 2000, s: 3).

Spor, tek başına ya da takım halinde yapılabilen, kendine özgü kuralları, teknikleri olan, bedensel ve zihinsel yetilerin gelişimini sağlayan, eğitici, eğlendirici ve boş zamanları değerlendirildiği uğraşların tümüdür (Savaş, 1989, s: 134).

Spor, bireylerin mücadele isteğini kullanarak, kazanmak ve başarıya ulaşmak için, sistematik kurallar içerisinde yaptığı bedensel etkinliklerdir. Kazanmak, geride bırakmak, başarılı olmak amacıyla düzenlenmiş, belirli kurallara dayanan sistemli hareketlerdir (Yalçın, 1995, s: 5).

Atatürk' ün Sporla İlgili Sözleri

- Cumhuriyet, fikren, ilmen ve bedenen kuvvetli ve yüksek seciyeli muhafızlar ister.
- Zafer, “ Zafer benimdir” diyebilenin; başarı, “ başaracağım “ diye başlayanın ve “ başardım” diyebilenindir.
- Türk sosyal bünyesinde spor hareketlerini düzenlemekle görevli olanlar, Türk çocuklarının spor hayatını yücelmeyi düşünürken sadece gösteriş için herhangi bir yarışmada kazanmak azmiyle spor yapmazlar. Esas olan, bütün yaştaki Türkler için beden eğitimi sağlamaktır.
- Spor,yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılmaz; idrak ve ahlak da bu işe yardım eder. Zeka ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zeka kavrayışı yerinde olan daha az kuvvetlilerde başa çıkmazlar. Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim.
- Her çeşit spor faaliyetlerini Türk gençliğinin milli terbiyesinin ana unsurlarından saymak lazımdır. Bu işte hükümetin şimdiye kadar olduğundan daha çok ciddi ve dikkatli davranması, Türk gençliğinin spor bakımından da milli heyecan içinde, itina ile yetiştirilmesi önemli tutulmaktadır.
- Türk milleti anadan doğma sporcudur. Henüz yürümeye yeni başlayan köy çocuklarını bile harman yerinde güreşirken görürsünüz. Ata en çok ve iyi binen yalnız Türk erkeleri değildir, Türk kadını da bu işi iyi bilir.
- Türk çocuklarına sporun bugünkü tekniğini öğretmek ve bunların bir kısmını bazı törenlerde ve bayramlarda dekor olarak koymak gerekir. “ Buna lüzum var mı, yok mu ? “ gibi soruya şöyle cevap verilebilir: Esasen yoktur, fakat hakikati görmeyen cihan nazarında, mevcut ve muhakkak bir hakikati ufak bir örnekler ispat edebilmek için gereklidir.
- Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey, yüksek kültürde ve yüksek fazilette dünya birinciliğini tutmaktır.
- Genç Türk çocukları top oyunlarında, herhangi bir millet çocukları kadar talimli alışkın görünmeyebilirler. Bundan müteessir olmaya lüzum ve mahal yoktur. Biz çocuklarımızın hakiki kuvvet, kudret ve zeka müsabakalarında,

her gün, her yerde, hatta her köyde görmekteyiz. Bunu göremeyenlerdir ki; alayışlı işleri yapamıyor gibi görünen Türk gençliğine endişe ile bakmaktadır.

- Açık ve kat'i olarak söyleyeyim ki, sporda muvaffak olmak için hr türlü muavenetten ziyade, bütün milletçe sporun mahiyeti ve kıymeti anlaşılmış olmak ve ona kalpten muhabbet ve onu vatani vazife telakki eylemek lazımdır.
- Türk gençliğinin top oyunu ile buna benzer sporlarında kusurları görülebilir. Çünkü bu kusurların biraz dikkat ve biraz da talim ile ortadan kalkması mümkündür. Buna o kadar çok ehemmiyet vermemelidir. Bizler için asıl olan Türk çocuklarının sporu sevmeleri ve fiziki kuvvetlerini yerine kullanabilmeleridir.
- Bugünün spor mefhumu bedeni güzelleştirecek, tekamül ettirecek ve irade nefse itimat gibi ruhi vasıfları yükseltecek bir faaliyettir. Her yerin hususi imkan vaziyetine göre fenni spor tasnifine uyan hareketlerin inkişafı teşvik ve takip edilmelidir.
- Her boy ölçüşmede arkalarında Türk Millet'inin bulunduğu ve Millet şerefini düşünmelerini Türk sporcularına meslek düsturu olarak kaydediyorum.
- Dünyada yenilmeyen kimse, yenilmeyen takım, yenileyen ordu, yenilmeyen kumandan yoktur. Yenilgilerden sonra üzölmek de tabidir. Ancak bu üzüntü insanın maneviyatını yok edecek, onu çökertecek seviyeye varmamalıdır. Yenilen hemen toparlanmalı, kendini yeneni yenmek için olanca gücü ve azimle daha çok çalışmalıdır.
- Benden, "spor nedir?" diye sorursa cevap şudur: spor, vatanın, milletin ali menfaatlerine tecavüz edenleri gırtlğından yakalayıp memleket ve millet hadimlerinin huzuruna getirebilmek kabiliyeti, maddiyesi ve maneviyesidir.
- Sizler, yani yeni Türkiye'nin genç evlatları, yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz. Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla yorulmazlar. Türk gençlığı gayeye, bizim idealimize durmadan yorulmadan yürüeyebilir.
- Fikri inkişafa olduğı gibi, bedeni inkişafa da ehemmiyet vermek ve bil Atatürk'ün Spor ile İlgili Sözleri hassa seciye-i milliyeyi derin tarihimizin ilham ettiğı yüksek derecelere çıkarmak lazımdır.

- Biz henüz Avrupa derecesine gelmedik. Sporda tek ve sarıh bir gaye gözetmek lazımdır. Sporu ya propaganda için yapacağız, yahut da bedeni tekamülümüzü temin için yapacağız.
- Bir insan hayatında büyük bir muvafakiyet kazanabilir, fakat yalnız onunla övünerek kalmak isterse, o muvaffakiyet de unutulmaya mahkumdur. Onun için çalışmak ve daima muvaffakiyet aramak, herkes için esas olmalıdır.
- Gençlik gelişen ve yetiştiren bir çalışmanın içinde yaşatılmalıdır. Millet gururlu, birbiri anlayan, birbirini seven, ideale bağlı bir halk kitlesi halinde teşkilatlandırılmalıdır.
- Spor ve bütün beden hareketler gençlik terbiyesinin ve milli terbiyenin vazgeçilmeyecek olan asıl ve mühim bir rüknüdür. Bu sebeple Türk gençliğinde ve Trük halkında spora ve beden hareketlerine sevgi ve alaka uyandırmalı, bunları bir kitle hareketi, milli bir faaliyet haline getirmelidir.
- Her ulus, çocuklarının sıhhatli ve gülbüz olmaları için yaşadıkları bölgenin sıhhi şartlarını temin etmek, devlet halinde bulunan siyasi teşekküllerin en birinci vazifesidir. Ondan sonra en küçük yaştan en son yaşa, yani insan ömrünün vasati süresince derece derece beden faaliyeti önemli yer tutar ve tutmalıdır da.
- Bir toplum yalnız spor ile rengini ve kuvvetini değiştiremez. Orada hakim olan sıhhi, sosyal, medeni bir çok gerek ve şartların yeminine yönelen teşebbüs ve tedbirlerin uygulanması lazımdır.
- Güçsüz beyinler, yetersiz gözler gerçeği kolaylıkla göremezler.
- Asıl öneli olan şey başarı değil, çabadır (Aracı, 2004, s: 1).

2.2.2.1. Spor ve Eğitim İlişkisi

Tüm dünyada eğitimin temel amacının, eğitilen ferde, içinde yaşadığı toplumun değerlerinin aktarılması, uzun vadede onu toplumun yetkin, dengeli ve üretken bir üyesi haline getirmek, dolayısıyla da toplumsal bütünleşmeyi temin etmek ve sürdürmek olduğu açıktır. Ancak her ülke kendi eğitim politikasına göre eğitimin amaçlarını, süresini ve kapsamını belirleyerek uygular (Gezgin ve Amman, 1993, s:234).

Ülkemizde de spor temel eğitim programı içinde beden eğitimi dersleri ile yerini almıştır. Beden Eğitimi derslerinin amacı ise, Atatürk İlke ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, Milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmesi olarak belirlenmiştir (Mengütay, 1993, s: 187).

Spor ortamı içinde birey kendi yeteneklerini ve başkalarının yeteneklerini tanımayı, eşit koşullarda yarışmayı, yenilgiyi kabullenerek başkalarını takdir edebilmeyi, kazandığı zaman mütevazı olabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, doğayla ve zamanla yarışarak zamanını ve emeğini en uygun şekilde kullanmayı öğrenir. Bu alanda spor insanı çok yönlü olarak hayata hazırlamayı amaçlayan çağdaş eğitim sisteminin önemli bir aracıdır (Öztürk, 1998, s: 79).

2.2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Fark

Beden eğitimi ve spor arasındaki fark ise şöyle açıklanabilir; beden eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin bütünüdür. Spor ise, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi yanında, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir (Aracı, 2000, s: 52).

Başka bir kaynağa göre ise; beden eğitimi zorunlu bir faaliyettir, okullarda yapılır, Milli Eğitimi Bakanlığı' nın belirlediği bir plan ve program kuralları içerisinde meydana gelir. Spor ise zorunlu olmayan bir faaliyettir, spor kulüplerinde, uzman antrenörlerin belirlediği çerçevede yapılır (<http://www.cu.edu.tr/insanlar/anamaria/besfark.htm>).

Günlük konuşma dilinde çoğu zaman eşdeğerde tutulan iki kavramın arasında kesin bir ayırım yapılması gerektiği inancındayız. Aşağıdaki tabloda beden eğitimi ve sporun özellikleri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır:

Beden Eğitimi	Spor
En önemli özelliği formasyon karakteri olmasıdır.	En önemli özelliği yarışmadır.
Genel fizik egzersizlerini kapsar.	Spor branşlarına özgün fizik egzersizlerini kapsar.
Toplumun gerekliliğine göre, genel bir hazırlama özelliği vardır.	Spor branşının tekniğine özgü, özel bir hazırlama özelliği vardır.
Zorunlu bir etkinliktir.	İsteğe bağlı katılım söz konusudur.
Zorunlu olduğundan dolayı, beden eğitimi programları, farklı fiziksel yetenek düzeylerine göre yapılır.	Sporda planlama kişinin özel yetenekleri ve başarısı doğrultusunda yapılır.
Okul sınırları içerisinde yapılır.	Spor kulüplerinde yapılır.
Beden eğitimi dersi içerisinde meydana gelir.	Çeşitli spor branşlarının antrenmanları içerisinde meydana gelir.
İstenilen verimin derecesi ortaktır.	İstenilen verimin derecesi maksimumdur.
Genel değerlendirme ders notu ile yapılır.	Değerlendirme, rekor, madalya kazanma, vb araçlarla yapılır.
Milli eğitim bakanlığının denetimindedir.	Spor federasyonlarının denetimindedir.

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Farklar (Günsel, 2004, s: 6).

2.2.3. Oyun

Oyun, fiziksel ve zihinsel yeteneklerle sosyal uyum ve duygusal olunluğu geliştirmek amacı ile gerçek hayattan farklı bir ortamda yapılan, sonunda maddi bir çıkar sağlamayan, kendine özgü belirl, kurallara sahip, sınırlandırılmış yer ve zaman içinde süren, gönüllü katılım yoluyla toplumsal grup oluşturan ve katılanların tümünü etkisi altında tutan eğlenceli bir etkinliktir (Akandere, 2002, s: 1-2).

Oyun, eğlence amaçlı ya da önemli getirileri olan rekabete dayalı, kurallara bağlı çeşitli aktivitelere denir.

Oyun, özgürce razı olunan, ama tamamen emredici kurallar uygun olarak belirli zaman ve mekan sınırları içersinde geliştirilen bizatihi bir ama sahip olan, bir gerilim ve sevincin duygusu ile alışılmış hayattan başka türlü olmak bilincinin eşlik ettiği iradi bir eylem veya faaliyetir (Yamaner, 2001, s: 258).

Oyun, ocukların ve daha az ölçüde de büyüklerin, günlük yaşam uğraşlarından ayırabildikleri boş zamanlarında, herhangi bir üretim çabası ya da başka eşit hizmetleri zorunlu kılmadan, sadece eğlenme yolu ile dinlenmelerini sağlayan eylemlerdir (Boratov, P.N. , 1984, s: 45).

Oyun, belirli, kesin zaman ve yer kuralları içinde özgürce kabul edilmiş, ancak kesinlikle bağlayıcı kurallara göre yürütölen, amacını kendi içinde taşıyan ve sıradan hayattan farklı olan, bilinçli ve gerilim duygusunun eşlik ettiği gönöl bir etkinlik ya da uğraşıdır (Huizinga, Calhoun, 1987, s: 67).

Oyun, fiziksel ve zihinsel yeteneklerle sosyal uyum ve duygusal olgunluğu geliştirmek amacı ile gerek hayattan farklı bir ortamda yapılan yapılan, sonunda maddi bir çıkar sağlamayan, kendine özgü belirli kurallara sahip bir uğraşıdır .

Oyun, insanların bedeni ve zihni yeteneklerini geliştirmek amacını güden; hesap, dikkat ve beceriye dayanan, çoğu kez oyalanmak için oynanan aynı zamanda haz veren bir tür yarışmadır. Bu tanımın kapsamına,

- ✓ Spor oyunları (futbol, tenis, yüzme, atletizm, vs .)
- ✓ Zeka oyunları (satranç, dama, briç, vs.)
- ✓ Talih oyunları (tavla, konken, bezik , vs.) girer (Seyre, H.M.N sun, 1992, s: 34).

Oyun, insanlara iyi zaman geçirtmek için yapılan eğlendirici etkinliklerdir. Cambazlık, dans, sirk oyunları, vs.

Oyun, sanatsal değer taşıyan, insanları estetik açıdan geliştiren, aynı zamanda coşku ve haz veren beceri isteyen gösterilerdir. Tiyatro, opera, bale, karagöz, halk oyunları, vs. (Akandere, 2004, s: 1-2).

Oyun için çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. Oktay (1999 ,s: 254), “yetişkin için eğlence, boş zaman değerlendirmesi olarak kabul edilen oyun, çocuk için işle eş değer sayılabilecek ciddi bir etkinliktir” şeklinde oyunu tanımlarken, Önder (1999, S: 48) çocuk oyununu, “ içsel olarak güdülenen, belirli bir amacı olmayan, yetişkinler tarafından değil, çocuğun koyduğu kurallara bağlı olarak kendiliğinden gelişen ve zevk unsuru taşıyan davranışlardan oluşan bir etkinlik “ olarak tanımlar ve yetişkinlere göre oyunun “ tasasız ve eğlenceden öte bir şey olmadığını” vurgular. Nutku (1998. s:9) ise oyun ile ilgili birçok yaklaşımı tartıştıktan sonra oyun için şu tanımlamayı yapar: “ oyun oynamak, sonucu götürmede daha yeterli olanı yasaklayıp daha az yeterli olanı serbest bırakan, yalnızca bu tür bir etkinliği olanaklı kıldığı için kabul edilen, kuralların izin verdiği araç ve yöntemleri kullanarak belli bir duruma ulaşmaya yönelik bir etkinliğe girmektir”. Oyun kavramı hakkında bunu gibi birçok tanımlamalar yapılmıştır (İnan, 2003, s: 54).

2.2.4. Çocuk, Oyun ve Spor

Çocukluk süreci, özellikle 18. yy'dan itibaren yaşamın farklı ve özel bir bölümü olarak algılanmaya başlanmıştır. 19. yy da eğitimciler ve ahlakçılar, çocuklara kendilerini ifade etme olanağı verilirse sağlıklı büyüme göstereceklerini, davranışlarında sosyal sorumluluk taşıyabileceklerini ileri sürerek, çocuk gelişimini ve davranışlarının yönlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Günümüze kadar süregelen gelişmeler, çocuklara özgü bir dünya yaratmıştır. Çocukların bu ayrı dünyasında, onların gereksinimlerine, ilgilerine ve yeteneklerine göre hazırlanan etkinlikler, okulları kitaplar, alışveriş merkezleri, yiyecekler gibi pek çok şey yer almaktadır. Anne, baba ve eğitimciler, çocuklarla karşı ilk ve orta çağın aksine daha bilinçli davranarak kendilerini çocukların yerine koyabilmeyi öğrenmeye başlamışlardır (Muratlı, 1997, s: 2).

Çocukların duygusallaştırılması olarak nitelenebilecek bu eğitim, 20. yy gerçek bir çocuk yüzyılı yapmıştır. "çocukluk döneminde spor" kavramı da yine bu yüzyılda ortaya atılmış bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çek eğitimcisi Yan Amos Komenski'ye göre "her şeyden önce çocuğun dünyası oyundur. Çocuk oyunlara sıfır yaşından itibaren başlayıp değişik yaş gruplarında değişik amaçlı ve karakterli oyunlar oynar" (Başaran, 1992, s: 11).

Beden eğitimi, spor etkinlikleri ve oyunlar yoluyla kazanılan psikolojik ve sosyal alandaki davranış değişiklikleri bireyin genel yaşantısına transfer olur mu konusunda yapılan araştırmalar, bedensel aktiviteler yoluyla fiziksel ve psiko-sosyal alanlarda kazanılan davranışların günlük yaşamda gerekli ve ilgili benzer durumlara transfer olduğunu göstermiştir (Çamlıyer, 1999, s: 10).

Bu şekilde, çocuğun oyunlar yoluyla kazandığı kurallara bağlılık ve disiplin gelecek yaşamında gerek iş yaşantısında, gerekse özel hayatında sonradan kazanılamayacak çok önemli birikim olarak bünyesinde alabildiği belirlenmiştir. Çocuğun bu sosyal davranışları kazanabilmesi oynadığı oyunun çeşidine, niteliğine, oyun arkadaşlarının ve çevresinin durumuna bağlıdır. Oyun alanları çocukların sosyalleşmesi için en iyi ortamlardır. Çünkü oyun çocuk için ciddi ve amaçlı bir uğraştır (Bucher, 1993, s: 206).

Çocuklar ilkokula kadar çeşitli aşamalardan geçerler. Bazı dönemlerde tek başlarına, diğer zamanlarda da başka çocuklarla oynayabilirler. Buradan edinilecek kazanımlar çocukların meslek seçiminde önemli oranda etkili olmaktadır (Eroğlu, 1996, s: 90).

Kaslarını ilkin oyunda, daha sonra da sistemli ve kurallı spor etkinliği içinde geliştirmeye yönlendirilen çocuk, güçlü bir fiziksel yapıya sahip olmaktadır (Gürün, 1984, s: 128).

İlerde ünlü bir sporcu olabilmesinde özgüveninin tam olabilmesi çok fazla önem taşımaktadır. Serbest ilişkiler ve oyunlardan çocuklar heyecansal bir doygunluk duyar, bu da onlar için bir rahatlama. Yapılan bir araştırmada, 6-10 yaşları arasında normal çocuklarda %85 oranında çocuklar serbest oyunları-işleri, heyecansal bir rahatlama aracı olarak kullandıkları ve oyun dışındaki zamanlarını daha zinde geçirdikleri tespit edilmiştir (Ataşen, 1975, s: 292).

Ailelerin, özellikle spor etkinliklerine çocuklarının katılmasına taraf olduğu gözlenmektedir. “çocuğun normal bir sosyal hayat yaşamasına imkan vermek için onu tanımak ve gelişimlerine uygun tutum ve davranışların sosyal çevrede benimsenmesi” görüşü hâkim olmaya başlanmış ve aileler bu sosyal çevrenin önemini kavrayarak, çocuklarının bilinçli olarak ilgi duydukları bir alana yönelmesi için engel değil, bilakis teşvik edici olmaya başlamışlardır. Spor bireyin sosyalleşmesinde önemli roller üstlendiği için, aileler çocuklarının daha sosyal olabilmelerine fırsat tanıyan spor olgusuna uzak kalmamaktadırlar (Çakmaklı, 2002, s: 35).

Eğitim aracı olan sporun çocuğun her yönden gelişmesinde büyük rol oynadığı bilinmektedir. Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma; çocukta yardımlaşma, beraber çalışma, diğer ekip elemanlarına ve oyun düzenine saygılı olma gibi duyguları geliştirir. Çocuk, oyun içinde çevresiyle fiziki ve duygusal ilişki kurar; sosyal yönünü geliştirme olanağı bulur (Altınköprü, 2002, s: 25).

2.3. Eğitim Yönetimi

2.3.1. Yönetim

Yönetim, belirli hedefleri gerçekleştirmek için bir araya gelmiş iki veya daha fazla kişinin meydana getirdiği bir grup faaliyeti ya da bir sosyal olaydır (Eren, 2004,s:1).

Yönetim, evrensel bir kavramdır. Bilim alanlarının yaklaşımlarına göre farklılıklar gösterir. Ekonomistlere göre yönetim, toprak, sermaye ve işgücü ile birlikte üretim fonksiyonlarından birisidir. Yönetim bilimciler yönetimin bir otorite sistemi olduğunu ifade ederler (Can, 1999, s: 22).

Farklı yönetim tanımlarının ortak özelliği; yönetimin, insan kaynaklarını ve materyalleri verimli bir biçimde kullanarak hedeflenen sonuçlara ulaşma süreci olarak görülmesidir (Bedeian, 1993, s: 4).

Yönetim belli bir amacı gerçekleştirmek için bir araya getirilmiş insan ve madde kaynaklarının örgütsel amaçlar doğrultusunda örgütlenmesi, eş güdümlenmesi ve yönetilmesi sürecidir (Karşlı, 2004, s: 172).

Yönetim, başkaları vasıtasıyla iş görmektir (Koçel, 2003, s: 16).

Yönetim, süreç olarak bir takım faaliyet ve fonksiyonları; sanat olarak, bir uygulamayı; bilim olarak da, sistemli ve bilimsel bilgi topluluğunu ifade eder (Mucuk, 2005, s: 128).

Yönetim faaliyeti her şeyden önce insanlarla ilgilidir. İnsan, yönetim faaliyetinin Temel ögesidir. Yönetimde, yönetende yönetilende insandır (Özalp, 1984, s: 1).

2.3.1.1. Yönetim kültürü ile yönetim şekli arasındaki ilişki

Herhangi bir çalışma ortamında insanların nasıl yönetileceği o çalışma ortamında kültürü ile direk ilişkilidir. Diğer bir deyimle, insanları bir çalışma ortamında nasıl yönetilmek istedikleri ve nasıl yönettikleri o çalışma ortamının kültürüne bağlıdır.

2.3.1.2. Yönetim ve performans:

Çalışanların performans yönetimini etkiler. Yöneticinin değerleri, inançları, işleri yapma yolları çalışanların performansını etkiler. Dolayısıyla performansların anlaşılması ve nasıl yönetileceğinin bilinmesi insanların yönetilmesinde önemli meselelerdir.

2.3.1.3. Etkili organizasyon tanımı:

Etkili organizasyon en yüksek kalitede ürün veya servisi ortaya çıkarandır. Buna bağlı olarak da lider ve yönetimin bu hedefe ulaşması beklenir (Kydd, 2003).

2.3.2. Yönetim, yöneticilik ve motivasyon:

Yönetim, belirli amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere maddi kaynakları, donanımı, araç ve gereci ve zamanı birbiriyle uyumlu ve verimli bir şekilde kullanma sürecidir (Ilgar, 2000 s:34).

Yönetici; bir zaman dilimi içerisinde bir takım amaçlara ulaşmak için insan, para, hammadde, malzeme, makine gibi üretim araçlarını bir araya getiren onlar arasında uygun bir bileşim, uyumlaşma ve ahenkleşmeyi sağlayan kişidir (Eren, 2004, s: 26).

En genel anlamıyla bu kavram, organizmayı belli bir nesneye veya duruma ulaşma yönünde eyleme sürükleyen itici güç ya da ruhsal veya fiziksel etkinliği başlatan, sürdüren veya yönlendiren süreçtir. Bazı otoriteler motivasyonu, organizmayı eyleme güdüleyen ve eylem için gerekli enerjiyi sağlayan genel bir enerji kaynağı olarak değerlendirmektedir. Günümüzde öğrenme teorilerinin temelini oluşturan (öğrenmede belirleyici bir etken olarak değerlendirilen) motivasyon, uyarılma, dikkat, kaygı, geri denetim, pekiştirme gibi süreçlerle ilişkilendirilir ve genel olarak birincil (fizyolojik ya da organik), ikincil (sosyal veya ruhsal) ihtiyaçlar olarak iki kategoride incelenir (Budak, 2005, s:515).

Etkili yöneticilik için bir çalışma ortamında yönetici, motivasyon yönetimini iyi bilmelidir. Bir çalışma ortamında çalışanları neyin motive ettiğini ve motivasyonu artırıcı yönetim şekillerini bilen bir lider çalışma ortamında kişilerin ve takımların performanslarını artırabilir.

Örneğin bir yönetici Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisini iyi bilmelidir (şekil 2) (Kydd, Lesley, Newton, 2003, s: 11 -26).

Şekil 2. Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisi

Motivasyonda unutulmaması gereken bir nokta çalışanların motive edilemeye çalışıldığı olaya aktif bir şekilde katılımını sağlanması ve başarılan meselenin çalışanı pozitif şekilde etkilemesi gerektiğini unutmamalıdır. Aksi halde çalışan

sadece ödül – ceza anlamında meseleye yaklaşır, meseleyi sahiplenmez. Unutulmamalıdır ki; bazı insanlar iç motivasyona sahipken bazıları iç motivasyona sahip değildirler.

Motivasyon için birey ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Bu ihtiyaçlar Maslow'un ihtiyaçları düşünülerek ele alınabilir.

Maslow'un hiyerarşisinde en üst basamakta yer alan "kendini gerçekleştirme" basamağında kişinin kitap okuması, şiir yazması, müzik dinlemesi, oyun oynamasının dışında sportif aktivitelere de katılmasının gerekliliği ortaya konmaktadır. Bu noktada kişinin başarılı olması kendini gerçekleştirmesi, tüm potansiyelini kullanması ve yeni zorlu durumlara hazır hale gelmesi, mücadele edebilmesi gerekir.

Bunu sağlayabilecek özellikler beden eğitimi ve spor aktivitelerinde sıklıkla yer alır.

2.3.2.1. Yöneticinin ihtiyaçlar hiyerarşisinde yer alan ve dikkat edilmesi gereken bazı önemli özellikler

- 1) Alt basamakta yer alan ihtiyaçların karşılanmadığı durumda üst basamağa ilişkin ilgi azalabilir.
- 2) Diğer taraftan üst basamakta tatmin edici olunması toleransı artırır.
- 3) Bir basamakta yer alan ihtiyaç giderildiği takdirde ihtiyaç azalması hissi gerçekleşebilir.
- 4) Herhangi bir basamağın aşırı tatmini suçluluk hissi yaratabilir.
- 5) Birey ihtiyaç dereceleri farklılıklar gösterir (Everard and Morris , 1996, s: 20 – 23).

2.3.2.2. Etkili bir yöneticide olması gereken bazı önemli özellikler:

Sadece organizasyonun gelişimi için uygun bir yol bulmakla kalmaz, çalışanlarını bu yolu izlemek, doğru şeyleri yapmak ve hedeflere uygun olacak şekilde dikkatlerini toplamak üzere de çalışmalıdır.

İyi bir lider çalışanlarının kişisel performanslarını bilir ve dönütler vererek gelişimlerini sağlar.

İyi bir lider iyi bir insan kaynakları yöneticisi olmalıdır (Kydd, 2003 s: 47).

Eğitim, toplumlar açısından vazgeçilmez bir gereksinimdir. Eğitimin genel amacı bireyin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamasına yardımcı olmaktır. Öyleyse burada en büyük görev eğitimcilere düşmektedir. Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi derslerinin de bireyin beklentileri doğrultusunda gerçekleştirilmesi oldukça önem taşımaktadır (Sunay,1996, s: 36).

Yöneticiler, görev yaptıkları örgüt içerisinde birlikte çalıştıkları insanlarla sürekli etkileşim içerisindeyler. Bir yöneticinin en önemli görevi, gerek örgütün gerekse görevli kişilerin amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olabilecek bir ortam yaratabilmek olduğunu ifade edebiliriz. Bunu yerine getirebilmesi için bir yöneticinin ne gibi özelliklere sahip ve nasıl bir insan olması gerektiği hususunda bir yargıya varabilmek oldukça güçtür. Ancak bir yöneticinin işletmede çalışanları etkileyerek motive edebilen, örgütün faaliyetlerine yön veren, amaç ve hedeflere etkin ve verimli bir şekilde ulaştıran kimsedir.

Günümüz yöneticisi aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır.

1. İnsanları sevmelidir.
2. Haberleşme konusunda yetenek sahibi olmalıdır.
3. İnsan tutum ve davranışlarını anlayabilmelidir.(Sezgi gücü)
4. Duygusal olgunluk sahibi olmalıdır.

5. Kararlarında açıklık olmalıdır.
6. Astlarının ortalama zekâlarının üzerinde bir zekâ seviyesine sahip olmalıdır.
7. Objektif olabilmelidir. Sorunları metodik ve mantıksal yollardan ele alabilmelidir.
8. İşletmeye gönülden bağlı ve onu benimsemiş olmalıdır.
9. Hoş görü sahibi olmalıdır.
10. Dürüst olmalıdır.
11. Cesaret sahibi olmalıdır.
12. Teknik bilgi ve yetenek sahibi olmalıdır.
13. Yönetici dinamik bir insan olmalıdır.
14. Bir yönetici geniş açıdan düşünebilme yeteneğine sahip olmalıdır.
15. Yönetici iyi bir satıcı olmalıdır.
16. Koordinasyon bilgi ve becerisine sahip olmalıdır (Eren 1996,s:10-14).

2.3.2.3. Okul ve Eğitim Yöneticisinin Özellikleri

Artık insanlar eskisi gibi düşünmüyorlar. Daha iyi yaşamayı, mutlu olmayı düşünüyorlar. Birilerinin bilinçli olarak yönetim adı altında ona kaygı, korku, aşırı stres, mutsuzluk yaşatmaya hakkı yoktur. Çünkü üretimde en önemli unsur insan ögesidir. Üretimi gerçekleştiren onların bilgi, beceri ve bunlar kadar önemli olan duygularıdır. Yönetici, örgüt üyeleri arasındaki sürekli çatışmaları da kendi liderliği sayesinde en aza indirerek okulun hedeflerine ulaşmasını hızlandırmalıdır. Üyelerin kendi aralarında kaynaşmaları ve bütünleşmeleri, yöneticinin onları motive etme gücüne bağlıdır. Bu yönüyle yüksek moral gücüne sahip olan örgüt üyeleri, daha çok bütünleşmeyle birlikte amaçlara ulaşma yönüyle de hızlı adımlarla ilerleyebileceklerdir.

Okul müdürlerinin, çalışanların üreticiliği ve memnuniyetini sağlamanın yanı sıra öğrencilerin başarılarını ve motivasyonlarını da sağlamak gibi önemli bir sorumluluğu vardır.

İyi bir okul ve eğitim yöneticisinin özellikleri konusunda epey araştırma yapılmış ve sonuçlar yayınlanmıştır. Bu araştırmalarda, en çok iyi bir okul ve eğitim yöneticisinin iyi bir lider olması üzerinde duruluyor. Böyle bir kimsede, özellikle şu niteliklerin bulunması gerektiği savunulmaktadır:

1. Mevkiinin verdiği kudret yerine, geniş bilgi ve yeterli bir coşkuya sahiptir.
2. Yetkilerini, bilgece kullanmayı bilir.
3. Herkese karşı anlayışlı ve eşit davranır.
4. Örgütünü ve amaçlarını iyi tanır, günlük işlerinin dışına çıkarak yürürlükteki yasa, plân, program ve tüzüklere göre örgütün siyasasını saptar.
5. Çevresindeki kimselerle, öğrencilerle, hatta basın ve yurttaşlarla iyi ilişkiler kurar.
6. Sorunların kendine gelmesini beklemes, sorunları kendisi arar.
7. Yürekli, üzerine aldığı işleri sorumluluk duygusuyla sonuçlandırır.
8. Önerilerini ve programlarını dikkatle planlar, uygular ve uygulatır.
9. Bir öneriyi savunabilir ya da bir öneriyi yapılacak eleştirileri dikkatlice yanıtlayabilir.
10. Okul yöneticiliğinde; demokrasiye inanır ve onu uygular.
11. Bütün tartışma ve kararlarında içten tarafsız ve dürüsttür, iş arkadaşlarını da öyle olmaya teşvik eder.
12. Çalıştığı örgütün amaçları, başarıları ve kullandıkları araçlar hakkında doğru bilgi verir.
13. Eğitime inanır ve öğrencilerin yararını her değerın üstünde tutar.
14. Tutum ve giyimine özen gösterir.
15. Düşünerek konuşur ve görüşlerini inandırıcı bir biçimde düzgün bir dille ifade eder.
16. Her fırsatta iş arkadaşlarının morallerini yükseltmeye çalışır, onları övmekten çekinmez (Binbaşioğlu, 1988, s :72).

2.3.2.3.1. Okul Yöneticisinin Dikkat Etmesi Gereken Üç Kural

- 1) Okul yöneticisinin çalışanları teorilerine uygun olarak araçları motivasyon teorilerine uygun olarak kullanabilmesi gerekir. Örneğin; başarılı olması için gerekli olan araçlar, öz yargı, sorumluluk, işe ilişkin ilgi, kişisel gelişim ve gelişim potansiyeli gibi. Ve bunların dışında çalışanları karar süreçlerine dahil etmek de unutulmaması gereken önemli motivasyon yaklaşımıdır.
- 2) Kişinin psikolojik ihtiyaçları kişiden kişiye ve zaman zaman değişir.
- 3) Okul yöneticisinin farklı yaklaşımları iyi bilmesi ve yerinde kullanabilmesi gerekir (Everard and Morris, 1996, s: 30).

2.3.2.4. Liderlik tanımları

Liderlik; “yol bulma” , “hedefe doğru ulaşma” anlamında açıklanabilirken diğer bir tanımda “doğru şeyleri yapma” olarakta açıklanabilir. Diğer bir tanımla ise istendik gelecek duruma ilişkin veya geliştirmeye odaklanması şeklinde de açıklanabilmektedir. Bu açıklamaların her biri tek tek liderliği tam olarak tanımlayamazken, bunları bir araya getiren bir açıklama: bir organizasyonun hem istendik gelecek durumunu ve hem de bu istendik duruma nasıl hareket edilebileceğini ortaya koyar.

İnsanlara liderlik etmek ve onları yönetmekle ilgili farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır (Kydd, 2003 s: 45).

Liderlik bir anlamda bağlı kişiler üzerinde güç sahibi olma değil, onları etkileme ve yönlendirme sorunudur (Werner,1993, s.223).

Lider, örgütün amaçları doğrultusunda yaşamasını, gelişmesini sağlayan, yaratıcı, başlatıcı kişidir. Lider aynı zamanda, grubun yaşantılarını değerlendirip

düzenleyen ve bu yaşantılar yolu ile grubun gücünden yararlanan kişidir. Lider, kritik kararlar verir. Yaratıcı ve başlatıcı kişidir. iyi lider zeki, iyi eğitim görmüş ve alanında deneyimli olmalıdır (Doğan, 2002, s.86).

Liderin, insanları tek başına gidemedikleri yerlere götürme gücü vardır. Etkili bir lider, dürüst, ileriye gören, ilham veren, eşitlikçi, destekleyici, görüşlerini açık bir biçimde ifade eden, insanları iyi dinleyen ve tarafsız değerlendiren, güvenilir, grubunu destekleyen, başkalarının görüşlerine saygı duyan, kendi gücünün farkında olan ve uygun biçimde kullanan, hatalardan ders çıkartabilen, etkili iletişim ve yönetim becerilerine sahip kişidir. Etkili liderler kurumun her düzeyinde ortaya çıkabilirler (Batlaş, 2001, s.104–192).

Lider, kendini izleyenlerin kendine yaptığı etkiden daha çoğunu onlara yapabilen kişidir. Liderlik tanımlarının birçoğu genel olarak iki temel noktada birleşirler. Bunlardan ilki, liderliğin bir grup işlevi olmasıdır. Liderlik ancak iki veya daha fazla insan ilişkisi sürecinde söz konusudur, ikinci uzlaşma noktası da liderliğin bilinçli bir şekilde başkalarının davranışlarını etkileme arayışında olmasıdır (Ensari, 2003, s:82).

Lider kavramının açıklamasına bakıldığında bir takımı, örgütü ya da bir ülkeyi yöneten ve kontrol eden kişi olarak tanımlandığını görmek mümkündür (Longman Dictionary of Contemporary English, 1995).

2.3.2.4.1. Eğitimde Liderlik

Geleneksel liderlik yaklaşımları, hiyerarşik yapıdaki değerleri canlandırmış ve gücü merkezileştirmiştir. Demokrasi kavramı ise yüksek düzeyde işbirliğine karşılıklı ilişkiye önem vermektedir.

Eğitimde liderlik, eğitim yönetimine ilişkin baskın yönetim düşüncesinden daha çok eğitimsel kriterlere dayanmaktadır. Eğitimsel lider, okulun demokrasi

topluluğunu ne bireysel düzeyde ne de örgütsel düzeyde sınırlama hakkına sahiptir. Eğitimsel lider, özellikle belli bir anlaşma sonucu bir araya gelen okul topluluğuna hizmet etmek ve kültürlerarası farklılıkları iyi anlamak zorundadır (Çelik, 1999, s.66).

2.3.2.4.1.1. Okul Liderliği

Okul liderliği; eğitimin temel üretim birimi olan okul örgütünde insan gücü ve madde kaynaklarının etkili kullanımını gerçekleştiren, eğitim personelinin karar alma sürecine katılımını sağlayarak onları yetkilendiren, okulun geleceğine yönelik vizyonun çalışanlarca paylaşılmasını sağlayan, uygulamalarda etik değerleri ön plana ve öğrenci başarısını yükseltmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır.

Bu anlamda, okul lideri birbirine bağlı olan aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır;

- Lider, eğitici olmalıdır.
- Lider, dönüşümcü olmalıdır.
- Lider, eleştirici olmalıdır.
- Lider, yetkilendirici olmalıdır.
- Lider, özgürlükçü olmalıdır.
- Lider, kişisel açıdan etik olmalıdır.
- Lider, örgütsel açıdan etik olmalıdır.
- Lider, sorumlu olmalıdır.

Kendi kendini yöneten okullara doğru sorumluluğun aktarılması, okul yöneticilerinin rolleri üzerinde büyük etki yapmıştır (Bottery, 1992, s: 186).

2.3.2.4.1.2. Öğretmen Liderliği

Öğretmen liderliği; birbiri ile iletişimde bulunmak, öğretmen eğitimini sürekli olarak devam eden ve kariyer boyunca süren uzun bir süreç olarak görmek ve bu görüşü uygulamaya koymak için öğretimin detaylarında meslektaşları ile mesleki diyaloglar sürdürmeye ve geliştirmeye istekli olmaktır. Yöneticiler ve öğretmenlerin de kendi aralarında öğretimlerindeki niteliği ve dolayısı ile kendi profesyonel gelişimlerini ilerletmek için okulda iletişim sürecinde meydana gelebilecek zorlukları tanımları gerekmektedir (Bakioğlu,1998,s:11-19).

Öğretmenlerin lider olmak için çeşitli riskler almaya meyilli olmaları gerekmektedir. Esasen uygulamada öğretmenlerin çoğuna mesleğe hazırlık programlarında liderlik becerileri öğretilmemektedir. Bunun sonucu olarak öğretmenler, kendilerine istemedikleri bir liderlik rolünün verilmesinden korkmaktadırlar. Öğretmenlerin karar verme süreci ve okul liderliği çabalarındaki başarıları da kimi zaman sınırlı kalmaktadır (Buckner ve Mc Dowelle, 2000).

Öğretmen liderliğine verilen önem ve bu konularda son zamanlarda yapılan araştırmaların, daha çok takım liderliği ve bölüm başkanlığı gibi formal liderlik rolleri üzerinde yoğunlaştığı belirtilmiştir. Uygulamada, öğretmenler informal liderler olarak da roller alabilirler. Sınıflarında kontrolü başaran öğretmenler, okuldaki diğer yetişkinlere önerilerde bulunmak için çok daha fazla güce sahiptirler ve öğretmen liderler olarak okula değerli nitelikleriyle yararları dokunabilir. Öğretmen liderliği esasta etkili düzeyde sınıf etkinliklerini düzenlemeyi hedeflemek yanında, okul etkinliklerinde de rol almayı gerektirir. Öğretmen liderliği, sınıftaki eğitim öğretim etkinliklerini öğrencilerin gelişim düzeylerine göre öğrencileri isteyerek, katılarak ve paylaşarak öğrenmeye ve kendilerini sürekli geliştirmeye yöneltebilme becerisidir. Öğretmen liderler öğrencilerle birlikte öğretim vizyonunu paylaşabilen, bunun öğretimsel gereklerini planlara yansıtarak ve benimseterek gerçekleştiren kişilerdir. Öğretmenin bir lider olarak, formal öğretimsel ilişkileri informal ilişkilerle destekleyerek, öğrencilere güvenerek ve güven vererek, sınıfta bir rehber, koordinatör ve danışman rollerini oynayabilmesi gerekir. Hayatta iki şey var ki paylaştıkça artıyor: "sevgi ve bilgi". Bu iki olgu hem liderliğin, hem de insanlığın

gelişmesinin en önemli aracı. Liderlik süreci açısından modelleyerek söyleyecek olursak, "lider izleyici grubuyla öğrenme sürecini sürdürür." Lider ve izleyici grup arasında, karşılıklı geri bildirimler söz konusudur.

Liderliğin ön koşullarından biri, insanları heyecanlandıracak bir vizyona sahip olmak ve bu vizyonu hayata geçirecek bir stratejiyi çizabilmektir. Stratejinin, liderliğin en önemli unsurlarındandır; çünkü, çeşitli liderler vardır. Bazıları insanları korku yoluyla bir yere yönlendirebiliyor. Ancak, korku ortadan kalktığında, insanların da denetimi kaybediliyor. Oysa, insanın kalbine ve beynine hitap edenler kalıcı lider olabiliyor. İnsanları, günü gününe her yaptığı faaliyeti denetleyerek yönlendirmek değil, gerçek anlamda inandırarak yönlendirebilmek liderin belirleyici özelliklerindendir.

Eğitim sistemine giren çocuğun, 10-20 yıl sonraki (gelecek) yaşantısı için hazırlanması gerekirken, eski deneyim ve bilgilerin aktarılması ile eski kuşağın yaşadığı çağa uygun insan yetiştirme çabamız istediğimiz sonucu alamayışımızın nedenidir. Hızlı değişme gelişme ve bilgi üretimine ulaşmak için, gelecek; geçmişten farklı olmaktadır. Bugünden farklı ve eski kuşağın tahmininden de farklı olacaktır. Farklı bir geleceğe insan hazırlama süreci olan eğitimin yönetilmesi, geleneksel eğitim planlaması ve programlama ile geleneksel eğitim yöneticisi ve geleneksel öğretmenle olmamaktadır.

Geleceğe insan hazırlanması için onlara kendilerine güvenmelerini, yeterince zekalarının olduğuna inanmalarını sağlayan ve onlara "nasıl öğrenmeleri" değil, "neden öğrenmeleri" gerektiğini fark eder hale getirecek "lider öğretmenler" gereksinim vardır. Liderlik, Katılımcılık, yaratıcılık, hız, esneklik, küçülme, iletişim, motivasyon da değişmeler, elektronik mucizenin öncülük ettiği yeni dönemin üstünde durduğu konulardır. Dolayısıyla yeni, yepyeni bir eğitim anlayışına davetiye çıkarmaktadır. İnsanı odağına alan bir yönetim anlayışı gündemdedir. Bu anlamda eğitimde, "aklı, geçmiş için kullandıran" yöntemler yerine "aklı, gelecek için kullandıran yöntemler" doğrultusunda tercih yapmak zorunda kalınacaktır. Çalışan herkes bir öğretmen/öğrencidir: bu nedenle eğer bir lider yönetici öğrenmeye vakit bulamıyorsa, muhtemelen çalışmaya da vakit bulamıyordur. Eğitim sistemlerinin yerinden yönetimiyle birlikte öğretmenlerin yetkileri de artırılmaktadır. Öğretmenler

okul merkezli karar alma sürecinde; bilginin organize edilmesinde, yayılmasında ve kullanılmasında; zamanın ve okul alanlarının kullanılmasında ve diğer okul personeli üzerinde büyük etkiye sahip olacaktır. Öğretmenlerin yeniden yapılandırılmış okullardaki rolü öğrenen lider ve karar vericidir. Okul merkezli yönetimde, öğretmenin rolü büyük ölçüde artmaktadır. Öğretmenlerin personel geliştirme, rehberlik ve program geliştirme alanlarında okul toplumu üyelerine liderlik yapması söz konusudur. Bu rolleri yerine getirmede, öğretmenlerin işbirliği yapması gerekmektedir. Lider öğretmeni, lider yöneticilere, ana-babaya iş çevrelerine size ihtiyacım var diyebiliyorsa bunlarla iş birliği yapılabilir, akla akıl katılabilir, eğitimi kişiyi geleceğe hazırlayabilir. Eğitim. "işbirliğine dayalı öğrenme" ile olanaklıdır (Bademci, 2000, s:157).

Lider öğretmen her şeyden önce "insan yöneticisidir". O nedenle lider öğretmen lisans ve lisansüstü eğitimlerinde öğrenme teknikleri yanında insan yönetme bilgi ve becerisi kazanmalıdır. İnsan yönetimi bilgi ve becerileri;

1. Sözlü ve sözsüz iletişim bilgi ve becerisi,
2. Misyon ve vizyon oluşturma bilgi ve becerisi,
3. Lider yöneticilik bilgi ve becerisi,
4. Güdüleme ve güdülenme bilgi ve becerisidir.

Çünkü lider öğretmen, öğrenme merkezi olan sınıfa girdiğinde, o ekibin lideri olmak zorundadır. Liderliğin eğitimde, bürokrasi içinde resmi idari bir mevki olduğu fikri son yıllarda yerini farklı bir yaklaşıma bırakmaktadır. Geleneksel olarak öğretmenin işi öğretmek, yöneticinin işi ise yönetmek olarak algılanı gelmiştir. Böylece öğretmen, liderliği yöneticiye terk etmekte bir sakınca görmemekte bunun sonucu olarak öğretmene çok az bir liderlik rolü kalmaktadır. Ancak son yıllardaki yeni yaklaşımda eğitim işini meslek haline getirmek söz konusudur. Bunu gerçekleştirebilmek için öğretimsel Liderlik kavramı daha etkin hale getirilmiştir. Öğretimsel liderlik ile sadece okul yöneticisi değil, alanında yaptığı eğitimde liderlik ileri sürecek öğretmenler de kastedilmektedir. Liderlik ileri süren öğretmen, meslektaşlarına başarılı şekilde yardım etmeyi hedefleyen bir ilişki kurmalıdır. Lider öğretmen kavramını daha detaylı açmadan önce öğretmenlik mesleğini, liderliğe geçiş verme bakımından incelersek karşımıza şu tablo çıkmaktadır: Sınıftaki

öğretimde öğretmen hedef belirlemekte, strateji ve teknik seçmekte, tüm süreci etkililiği konusunda değerlendirmekte kısaca sınıfı yönetmektedir. Bunları yaparken sınırlı kaynak kullanarak çekingen öğrencileri motive etmekte, hedeflere ulaşabilmek için hep beraber çaba harcamayı sağlamaktadır. Sınıf karmaşık ve dinamik bir çalışma ortamıdır ve oldukça yetenekli birinin yönetimini gerektirmektedir. Genel olarak öğretmenler yönetici olarak görülmemelerine rağmen pek çok yöneticilik rolünü yerine getirmektedirler, örneğin, zümre başkanlığı yapmakta, stajyerlere rehberlik yapmakta, kollara başkanlık etmekte, sınıf öğretmeni olmakta, kıdemli öğretmen olarak tecrübesiz öğretmenlere yol göstermekte, danışmanlık yapmakta, okul müdürü, yardımcısı ve müfettiş olabilmektedir. Bu rollerinde öğretmenler planlamacı, başlatıcı, geliştirici, kolaylaştırıcı, ilerletici, problem çözücü, bireyleri ve okulu değerlendirci gibi yönetsel işler gerçekleştirmektedir. Bu yönetsel işleri yaparken pek çok meslektaş ile işbirliği içindedirler. Öğretmenleri okul yöneticiliğine hazırlamakta en etkin ve değerli olan yöntem; öğretmene liderlikte daha fazla rol vermek ve karar vermedeki rolünü henüz sınıfta öğretim yaptığı sırada arttırmaktır. Ancak öğretmenin liderliğinden en çok yararlanacak olan okul müdürünün etkinlikleri değerlendirme ve ödülleri kontrol etme yetkisinin en az olması okul gelişimi açısından önemli bir zaaf olarak değerlendirilebilir. Burada ülkemizdeki yöneticilerin yeterliği gündeme gelmektedir. Mevcut amatör öğretmen yöneticilerin yerini profesyonel yöneticilerin alması ve öğretimsel liderlik rolüne gereken emek ve zamanı vermesi Lider öğretmen kavramını geliştirecek önemli bir etkidir (Bakioğlu, 1998, s: 11-19).

2.3.2.4.1.2.1. Beden Eğitimi Öğretmeni ve Liderlik

İlköğretim okulları beden eğitimi derslerinde uygulama ön planda olmalıdır. Teorik konular yeri geldiğinde “dramatize” edilerek gösterilmelidir.

Bu sebeple ders öğretmenin hem teorik olarak tam bir bilgi sahibi hem de özellikle usta bir “uygulayıcı – lider” olması zorunludur. Bu zorunluluk genel kabul görmüş ve bilimsel metotlarla kanıtlanmış eğitim programlarının önemini göstermektedir.

2.3.3. Eğitim Yönetiminin Tanımları

Organizasyonlarda eğitim, uzun dönemli insan kaynakları yönetimi stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır ve kritik öneme sahiptir. Organizasyonun rekabetçi üstünlüğünü sağlayacak en önemli güç olan insan kaynaklarının belirlenecek vizyon, misyon, amaçlar, uzun dönem planlar ve stratejiler doğrultusunda eğitilmesi ve geliştirilmesi ciddi bir yönetim anlayışı ve çabasını gerektirir.

Eğitim yönetimine ilişkin ana faaliyetler; eğitim politikasının belirlenmesi, eğitimin planlanması, eğitimin organizasyonu ve eğitim bütçesinin belirlenmesi başlıkları altında incelenebilir (Barutçugil, 2002, s: 66).

Eğitim yönetimi, kamu yönetiminin özel bir alanı olarak düşünülebilir. Gerçekte, eğitim faaliyetleri, özel sektöre bırakıldığı durumlarda bile devletin gözetim ve denetimi ile sınırlandırıldığı için bir kamu görevidir. Eğitim örgütleri, temsili siyasal organlar tarafından saptanmış olan eğitim politikaları çerçevesinde eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunurlar. Eğitim yönetimi ve onun bir alt alanı olan okul yönetimi, devletin eğitim politikalarını ve yetkili organların bu politikalar doğrultusunda saptadığı genel ve özel eğitim amaçlarını gerçekleştirmekle yükümlüdür. Böyle, yönetim içi önceki sayfalarda verilen tanımlar, eğitimler yönetimi için de geçerliğinin korumaktadır.

Gerçekten de; eğitim yönetimi ve onun daha sınırlı bir alanda uygulanması olan okul yönetiminin temel amacı, ilgili olduğu eğitim örgütünü eğitim politikaları ve örgütün amaçları doğrultusunda yaşatmak, etkili bir biçimde işler durumda tutmaktır. Başka bir deyişle, eğitim yönetimi, eğitim alanına ilişkin politika, kara ve amaçların gerçekleştirilmesiyle ilgilenir. Bunu yaparken; eğitim yöneticileri de insan ve madde kaynaklarını eşgüdümlemek, karar vermek, grup çabalarını yönlendirmek için genel yönetim kuram, ilke, teknik ve yöntemlerinden yararlanır. Bu yüzden eğitim yönetimini, genel yönetimin eğitim alanında uygulanması olarak tanımlayanlar da vardır. Bu da eğitim yönetimi ile öteki yönetimler arasında pek çok benzerlik olduğunu göstermektedir. Gerçekte, özel ve kamusal her tür örgütte

yönetimin karşı karşıya olduğu bazı önemi görevler vardır. Her tür örgütte yönetimin yapmak zorunda olduğu bu ortak görevler şöyle özetlenebilir:

1. Örgüt amaçları gerçekleştirmek
2. Bu amaçları gerçekleştirmede öteki insanları inisiyatif ve yaratıcılıklarını ortaya çıkararak kullanmak.
3. Öteki insanları (personeli) mutlu etmek, morallerini yükseltmek
4. Örgütü, gelişme için bir değişme (yenileşme) ortamına sokmak
5. Lider ya da liderler seçmek ve yetiştirmek için yöntem geliştirmek
6. Grubun her üyesi tarafından oynanacak rolleri belirlemek için yöntem geliştirmek.

Downey'in belirttiği gibi, her türlü yönetimde bazı süreçler yer almakta, belirli bazı görevler yapılmakta, değişik güçler (forces) işe karışmakta ve tipik beceriler gerekmektedir. Özet olarak, eğitim yönetimi ile öteki yönetimler arasında pek çok benzerlikler vardır. Ne var ki, eğitim yönetiminin öteki yönetimlerle ortak noktaları kadar, kendine özgü nitelikleri de vardır (Kaya, 1984, s: 167 – 168).

İnsanlar olmadan organizasyonlarda, lider veya liderlikten söz edilemez. Organizasyonlar sadece insanı içermez. Fakat insanların olmadığı veya organizasyonların olmadığı durumlarda yönetime ihtiyaçta duyulmaz. Aslında liderlik ve yönetim ve bunun dışındaki finans, zaman gibi kaynaklarda liderlik ve yönetime ihtiyaç duyulmasına neden olurlar. Bunun nedeni kişilerin ihtiyaçları, değer yargıları, inançları ve onların farklı durumlarda farklı davranışlar sergilemelerine neden olan diğer özellikleri birbirlerine nasıl tepkiler ve davranışlar göstereceklerini etkiler. Bunun ötesinde organizasyon, vizyon, yönelim, düzen ve disipline sahip değilse kişilerin performansları fazla değişkenlik gösterir ve kişiler tüm performanslarını kullanmaksızın çalışabilirler. Dolayısıyla kısacası liderlik ve yönetim anlayışlarında kişi en büyük öneme sahiptir.

Eğitim kurumlarında ise insanları yönetip onlara liderlik yapmak özel bir çabayı ve dikkati gerektirir.

2.3.4. Eğitim Yönetimi ve Beden Eğitimi

Okul yöneticisinin beden eğitimi faaliyetlerine ilişkin görevleri arasında hangi okul alanını ne zaman kimler tarafından nasıl kullanılacağını gösteren çizelgelerin hazırlanması ve alanların nasıl kullanılacağını ortaya koyan kuralların belirlenmesi gerekir. Diğer taraftan okul yöneticisi etkinliklerin yetkili personel tarafından uygun çalışma koşulları içerisinde yürütülmesini planlamalı ve denetlemelidir.

Okul yöneticisi ve beden eğitimi öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları iç içe geçmiştir.

- Okul yöneticisi öğrencilerin dinlenme alanlarını organize etmek, hazırlamak durumundadır. Ayrıca yönetici bu etkinliklerin disiplin içerisinde yürütülmesini de sağlamalıdır.
- Öğrencilerin kurallardan haberdar edilmesi ve alanları ve beden eğitimi malzemelerini uygun bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır.
- Kazalarla ilgili gerekli önlemlerin alınması gerekir.
- Okul yöneticisi beden eğitimi faaliyetlerini içeren planları belirli aralıklarla gözden geçirmeli ve onaylamalıdır. Bunun içerisinde bu yöneticinin çocukların büyüme ve gelişmelerine uygun olması özelliğini taşıması sağlanmalıdır.
- Okul yöneticisinin çocuklar bir şeyden hoşlandıkları için eğlenceli buldukları için değil de programın hedeflerine uygun olduğu için etkin aktivitelerini programa dahil etmelidir.
- Okul müdürünün bu programları gözlemlemesi ve takip etmesi gerekir.
- Okul yöneticisinin beden eğitimi programlarının yürütülmesine gerekli olan finansmanı sağlaması gerekir.
- Okul yöneticisi beden eğitimi ekipmanlarını kontrolünü yapar. Alanlardaki yabancı maddeleri uzaklaştırması, atması, delikler varsa kapatılması, gevşek olan bir şey varsa sağlamlaştırılması, kaygan zeminler varsa kayganlıklarının giderilmesi gibi. Okul yöneticisi bu anlamda çocukları

görevlendirerek kırık ve tehlikeli ekipmanların haberini kendisine bildirmesini sağlar.

- Okul yöneticisi ekipmanların kontrolünü sağlamak üzere dışarıdan elemanları da okul için dönem dönem kiralamalıdır.
- Okul yöneticisi kırılabilir ve tükenbilir materyallerin kontrolünü sağlayarak yenilerini alır.
- Okul yöneticisinin ekipmanlar ve araçlarla ilgili hazırlamış olduğu çizelgeler mutlaka sürekli olarak kontrol edilmelidir.
- Okul yöneticisi beden eğitimi alanlarında bulunması muhtemel potansiyel tehlikelerin önlenmesi için gerekli olan uyarı, ikaz ve kuralları içeren levhaları asar.
- Ekipmanların doğru kurulmasını, sürekliliğini ve kullanılmasını sağlar.
- Okul yöneticisinin çocukların yaş ve gelişimlerine uygun ekipmanları kullanmalarını sağlaması gerekir. Bu anlamda özellikle çocukların ilgisini çekecek fakat tehlikeli ekipmanların kullanımı konusunda uygun kurallar koymalı ve gerekirse yaşa ve gelişime uygun olmayabilecek ekipmanları denetim altında tutabilmelidir.
- Okul yöneticisi beden eğitimi faaliyetlerine ilişkin kayıt da tutar. Kazalar, faaliyetlerin tümü vs gibi (Pangrazi, 2004, s: 172 – 175).

Okul yöneticileri beden eğitimi aktivitelerinin uygun bir şekilde yürütülmesini sağlamayı da hedefleyen sağlıklı çevre oluşturabilmesi için cinsiyet, etnik, ekonomik ve yaşa bağlı farklılıkları ortadan kaldırıp çocukların sağlık açısından güvende olmalarını sağlamak için ise sağlık personeli oluşturması veya sağlık personeline aktif çalışmasının sağlanması, sigara ve uyuşturucu madde kullanımının engellenmesi gerekir. Bunu için okulun sağlık eğitim programları vermesi ve sağlık programının okulun bir misyonu haline gelmesi gerekir. Burada unutulmaması gereken, öğretmen ve okulun öğrencilerin okulda iken, okul sonrası ve aslında tüm yaşamlarında etkin olabileceklerini unutmamalarıdır. Bu noktada beden eğitiminin neden okulun öncelikleri arasında bulunması gerektiğini, tüm işlerinin yanında, istatistiksel bazı verilerle ortaya konabilir:

- Ölüm oranlarının düşmesi
- Kalp damar rahatsızlıklarına ilişkin ölüm oranlarının düşmesi
- Diyabete ilişkin rahatsızlıkların azalması
- Kolon kanseri riskinin azalması
- Yüksek tansiyon riskinin azalması ve kişinin kas ve kemik gücünün artması.

Bunun yanında aşağıdaki fizyolojik faydaları da sayılabilir;

- Depresyon riskinin azalması
- Moralin artması
- Depresyon semptomlarının azalması
- Psikolojik sağlığın artması

Bunların ötesinde; kilo kontrolü, kilo kaybı ve vücut yağ oran kontrolü sağlanmış olur (USDHHS, 2000).

İlköğretim okul çocukları günde en az 60 dakika fiziksel aktivite yapmalıdırlar. Fakat bu sürecin aşılması önemlidir.

Gençlerin günde 10 – 15 dakika sürelerle orta ve şiddetli fiziksel aktivitelere alınması gerekir. Fakat bu aktiviteler arasında en az 5'er dakikalık araların verilmesi de gereklidir (Pangrazi, 2004, s: 211).

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Yapılan araştırmalarda günümüz çocuklarının önceki çocuklardan daha az veya daha çok spor yapabilme için gerekli fitnessa sahip olup olmadıklarına ilişkin gerekli bilgi verememektedir. Fakat çalışmalar son 30 yılda aşırı kilolu çocukların sayısının 3 katına çıktığını göstermiştir (Pangrazi, 2004, s:235).

Araştırmalar çocukların fitness a sahip olabilmelerini, doğuştan getirdiği genetik yapıları, fiziksel gelişmişlikleri ve yapabildikleri fiziksel aktivitelerin etkili olduğunu göstermiştir (Pangrazi, 2004, s: 236).

Collingwood ve Willett (1971) ve Collingwood (1972) yetişkinlerle yaptığı deneysel çalışmada beden eğitimi aktivitelerinin yetişkinlerin genel anlamda davranış ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini ve bunun sonucunda da bu kişilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarının da olumlu yönde değiştiğini bulmuştur.

Stewart ve Green (1991) 7 -12. sınıf öğrencilere yaptıkları çalışmada çocukların beden eğitimi programında yer alan zindelik, beceri ve sosyal alanlar açısından önemli olduğunu vurguladıklarını bulmuşlardır. Bu çalışmada ayrıca kız öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmemelerine rağmen beden eğitimi dersinin değerini iyi bildikleri, erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere göre beden eğitimi dersini daha fazla sevdiklerini fakat yaşları ilerledikçe beden eğitimi dersine verdikleri değerin azaldığı bulunmuştur.

Chung ve Phillips (2002) Tayvan ve ABD’ deki lise öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere nazaran beden eğitimi dersine

ilişkin daha pozitif tutum sergiledikleri ve Tayvanlı öğrencilerin ABD'li öğrencilere nazaran beden eğitimi dersine ilişkin daha pozitif tutum sergilediklerini bulmuşlardır.

Wersch, A. (1997, s: 57 - 58) içsel motivasyonun spor aktivitelerine katılma konusundaki önemini vurgularken, Busby, G. J. (1997, s: 178 - 188) spor aktivitelerine katılım konusunda bir model ortaya atarak motivasyon faktörlerini vurgulamıştır. Busby'e göre bu faktörler: başarı sağlama azmi (beceri kazanımı ve geliştirilmesi), sağlık / zindelik (aşırı kilodan kurtulmak ve daha iyi hissetmek), sosyalleşme (arkadaşlık ilişkilerinin geliştirilmesi), eğlence ve kendini kanıtlama olarak sıralar. Yapılan diğer bazı çalışmalar, katılımı sağlayan motivasyonun değişkenlikler gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Örneğin; yaş, zaman ve kültür bu değişkenlerden sayılabilir.

Brennan, D. (1997 s: 78 -79) spor aktivitelerine katılma ile ilgili birçok faktörün önemli olduğunu ifade etmiştir. Bunlar; kültür, cinsiyet, yaş, ırk ve kişisel farklılıklar (sportif beceriler). Bunların dışında aile, formal eğitim sistemi, arkadaş çevresi de aktivite çeşidine katılma derecesine ve de katılıma ilişkin motivasyona etki eder. Brennan burada sayılan her faktörün değişik zamanlarda değişik şiddetlerde etkili olduğunu kabul eder.

Mahoney, C. (1997 s: 98 – 99) İngiliz çocuklarla yaptığı çalışmada kızların erkeklere oranla spora daha az zaman ayırdıklarını bulmuştur.

3.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Gülay ve diğerlerinin (2010) 9. sınıf 44 öğrenci üzerinde yaptıkları deneysel çalışma sonucunda çocukların işbirlikli oyun ortamı ile geleneksel yöntemlerin uygulandığı beden eğitimi derslerinin öğrenci sosyal becerileri ve beden eğitimine ilişkin tutumlarının geliştirilmesinde herhangi bir fark bulunamamıştır.

Koca ve diğerlerinin (2005) yaptıkları araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin pozitif tutumlara sahip olduklarını ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere nazaran daha yüksek pozitif tutuma sahip olduklarını bulmuşlardır. Diğer taraftan araştırmacılar beden eğitimine ilişkin beden eğitime karşı pozitif tutum nedeninin öğrencilerin başarılı olmaya isteklerinden ve beden eğitimi derslerinin akademik başarı gerektirmemesinden kaynaklandığını vurgulamışlardır.

Eriz (2005) K.K.T.C' de görev yapmakta olan 119 beden eğitimi ve spor öğretmeni ile yapılan çalışmada, beden eğitimi ve spor dersinin yapılabilmesi için altyapı ve malzemenin genellikle yetersiz olduğunu bulmuştur.

Aslan (2002) Kocaeli ili merkezdeki farklı bölgelerde bulunan ilköğretim okullarında yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin hem okul tesislerinin yetersizliği hem de bazı kötü hava şartlarında dersleri sınıflarda işlenmesinden dolayı zaten haftada 2 saat olan beden eğitimi dersi yapan öğrencilerin bu dersten fazla bir verim alamadıklarını gözlemlemiştir.

Murat ve Orhun'un (2005) İzmir ili ve ilçelerinde özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenleri ile yaptıkları çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları önem sırasına göre, derslerin zaman yetersizliğinden işlenemediği ve amacına ulaşamadığı, soyunma odaları ve

spor salonlarının olmadığı, idarecilerin ilgisizliği ve diğer öğretmenlerin olumsuz bakışlarının olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Tekin ve diğerlerinin (2005) Karaman ili ve Güllü ve diğerlerinin (2009) Malatya il merkezindeki liselerde okuyan öğrencilerle yaptıkları araştırmada, kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları olumlu olmasıyla birlikte, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok pozitif tutum sergiledikleri bulunmuştur.

Korucu ve diğerlerinin (2005) Denizli ili merkezdeki ilköğretim okulundaki beden eğitimi öğretmenleri ile yaptıkları araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin ders verimliliği üzerindeki bakış açıları genel olarak değerlendirildiğinde, beden eğitimi derslerinde araç – gereç sıkıntısı, ders saatlerinin yetersizliği, öğrenci sayısının kalabalık olması, oyun alanlarının yetersizliği, diğer branş öğretmenlerinin olumsuz bakış açıları ve ders saatlerinin gün içerisindeki yerleşimi, spor salonu sıkıntısı olduğu, beden eğitimi öğretmenin ders yükünün fazla olması konusunda hemfikir oldukları ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, uygulama ve verilerin analizi açıklanmıştır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde yapılmıştır. Betimsel nitelikteki bu çalışmada, araştırma kapsamına alınan okul yöneticileri ve öğretmenlere Ek 2 ve Ek 3'de sunulan anket ve mülakat soruları uygulanmıştır. Araştırmada bağımsız değişkenler olarak yönetici ve öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, en son mezun oldukları okul / program, yöneticilikte ve öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süreleri ve bu okuldaki hizmet süreleri kabul edilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkenini ise ilkokul yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum ve düşünceleridir. İlkokul yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları nicel yöntemlerle düşünceleri ise nitel yöntemlerle çözümlenecektir.

4.2. Araştırmanın Evreni

Bu araştırmanın evrenini KKTC Lefkoşa ilçesi ilkokul yönetici ve öğretmenleri oluşturmuştur. Lefkoşa ilçesindeki anaokulu ve özel eğitim merkezleri çalışmaya dahil edilmemiştir.

4.3. Araştırmanın Örneklemini

Araştırmanın örneklemini Lefkoşa bölgesindeki ilkokullarda görev yapan 39 yönetici ve 211 öğretmen oluşturmuştur. Yönergeye uygun olarak doldurulan anket sayısı 250 dir. Lefkoşa ilçesi ilkokul yönetici ve öğretmenlerin okullara göre dağılımı ve çalışmaya katılan yönetici ve öğretmen sayı ve dağılımları Ek 4' de verilmiştir. Ek 3'de verilen ve çalışmanın nitel kısmını oluşturan mülakat soruları gönüllülük ilkesinden yola çıkılarak 6 yönetici ve 11 sınıf öğretmeni ve 8 BESS öğretmenine uygulanmıştır.

4.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmada kullanılan anketin geçerliliği 3 uzmana danışılarak alınmış; güvenirlik katsayısı ise bu çalışma öncesi Mağusa İlçesi ilkokullarında görev yapmakta olan 105 yönetici ve öğretmene uygulanarak hesaplanmış ve Cronbach's α , 0,97 olarak bulunmuştur.

Ölçme aracındaki maddeler Likert tipi ölçeğe göre düzenlenmiştir. Ölçek "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum" , "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde ilkokul yönetici ve öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin 7 madde varken ikinci bölümde ilkokul yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik 56 ifade yer almıştır. Birinci bölümde yer alan 6 ve 7. soruların sadece frekans ve yüzdeleri çıkarılarak yorumlanmıştır. Diğer taraftan gönüllü 6 yönetici ve 19 öğretmene Ek 3'de verilen mülakat soruları uygulanmıştır.

Veri toplamak amacıyla anketin ve mülakatların uygulanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim Dairesi'nden uygulama izni alınmıştır (Ek 1). 2010-2011 eğitim öğretim yılı I. döneminde evrendeki okullara gidilerek anketler uygulanmıştır. Ölçme aracının hedeflerinin iyi anlaşılabilmesi için araştırmacı okul yönetici ve öğretmenlere açıklamalarda bulunmuştur.

4.5. Verilerin Analizi

4.5.1. Nicel Verilerin Analizi

Anketler çözümlenmeye başlanmadan önce tüm anketler gözden geçirilmiş ve tüm anketlerin yönergeye uygun doldurulduğuna karar verilmiştir. Geçerli anketler bilgisayar ortamında SPSS 17.0 for Windows istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Çözümleme sırasında iki grup karşılaştırılması durumunda t-testi, grup sayısının ikiden fazla olduğu durumlarda ise tek boyutlu varyans (One - Way ANOVA) analizinden yararlanmıştır. Varyans analizinden F değerlerinin anlamlı çıkması durumunda, farkın kaynağını bulmak için en küçük önemli farklar tekniği LSD testinden yararlanılmıştır. Grupların karşılaştırılmasında anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Verilerin yorumlanmasında veri toplama aracındaki her maddeye ilişkin verilen değerler, o maddenin gerçekleşme düzeyinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. Ortalamaların yorumlanmasında ölçeğin seçenekleri, verilen puan ve puan aralıkları tablo 3'de verilmiştir.

4.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Mülakatlardan elde edilen cevaplar her soru için tek tek incelenerek, ortak görüşler çıkarılmıştır. Bir veya az sayıda verilen cevap durumları da değerlendirilmiştir. Ardından ilgili görülen sorulara verilen cevaplar sentezlenerek sonuç ve yorumlar için hazır hale getirilmiştir.

Tablo. 3 Kullanılan Derecelendirme Ölçeği

Verilen Puan	Seçenek	Puan Aralığı
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1,00-1,79
2	Katılmıyorum	1,80-2,59
3	Kararsızım	2,60-3,39
4	Katılıyorum	3,40-4,19
5	Kesinlikle Katılıyorum	4,20-5,00

Tablo. 4 Yöneticilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	17	44
Erkek	22	56
Toplam	39	100

Araştırmaya katılan 39 yöneticinin 17 (%44)'inin kadın ve 22 (% 56) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo. 5 Yöneticilerin Yaş Aralığı Dağılımı

Yaş aralığı	Frekans	Yüzde
25 -29	2	5
30 -34	4	10
35 -39	3	8
40 -44	9	23
45 -49	13	33
50 ve üstü	8	21
Toplam	39	100

Araştırmaya katılan 39 yöneticinin 2 (% 5) 'inin 25 – 29, 4 (%10)'u 30 -34, 3 (% 8)'i 35 -39, 9 (%23)'ünün 40 - 44 ve 8 (% 21)'nin 50 ve üstü olduğu bulunmuştur.

Tablo. 6 Yöneticilerin Mezun Oldukları Okul / Program Dağılımı

Mezuniyet	f	%
Atatürk Öğretmen Akademisi	22	56
Lisans	11	28
Yüksek Lisans	6	15
Toplam	39	100

Araştırmaya katılan 39 yöneticinin mezuniyet durumlarına göre 22 (%56)'sı Atatürk Öğretmen Akademisi, 11 (%28)'i Dört Yıllık Lisans (Üniversite) ve 6 (%15)'i Yüksek Lisans programından mezun olduğu görülmektedir.

Tablo. 7 Yöneticilikte Geçirilen Hizmet Süresi Dağılımı

Hizmet süresi	f	%
1 - 5	9	24
6 - 10	18	47
11 - 15	6	16
16 yıl ve üstü	5	13
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan 38 yöneticinin yöneticilikte geçirdiği hizmet süresi 9 (% 24)'ü 1-5 yıl, 18 (% 47)' i 6-10 yıl, 6 (% 16)'sı 11-15 yıl, 5 (% 13)'ü 16 yıl ve üstü görev yaptığı görülmektedir.

Tablo. 8 Yöneticilerin Bulundukları Okuldaki Hizmet Süresi Dağılımı

Bulunulan Okuldaki Hizmet Süresi	f	%
1 - 2	7	18
3 - 4	12	32
5 - 6	6	16
7 yıl ve üstü	13	34
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan 39 yöneticiden bulundukları okuldaki hizmet sürelerine göre 7 (% 18)'i 1-2 yıl, 12 (%32)'si 3-4 yıl, 6 (%16)'sı 5-6 yıl ve 13 (% 34)'ü 7 yıl ve üzeri görev yaptığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo. 9 İlkokul Yöneticilerinin Halen Uğraştıkları Spor Aktivitesi Dağılımı

Spor Aktivitesi	Frekans	Yüzde
Hayır	21	53,84
Yürüyüş	8	20,5
Futbol	3	7,69
Bisiklet	1	2,56
Avcılık - yürüyüş	1	2,56
Basketbol	1	2,56
Squash	1	2,56
Yürüyüş - yüzme	1	2,56
Doğa Yürüyüşü	1	2,56
Koşu - Yürüyüş	1	2,56

Araştırmaya katılan 39 yöneticiden 21 (% 53,84)'ü hayır, 8 (%20,5)'i yürüyüş, 3 (%7,69)'u futbol, 1 (%2,56)'i bisiklet, 1 (%2,56)'i avcılık - yürüyüş, 1 (%2,56)'i basketbol, 1 (%2,56)'i squash, 1 (%2,56)'i yürüyüş - yüzme, 1 (%2,56)'i doğa yürüyüşü ve 1 (%2,56)'i koşu - yürüyüş aktiviteleri ile halen uğraşmaktadır.

Tablo. 10 İlkokul Yöneticilerin Ailelerinde Sporla Profesyonel Olarak İlgilenen Kişi Sayısı Dağılımı

Yönetici sayısı	Sporla profesyonel olarak ilgilenen kişi sayısı
26	0
5	1
3	2
2	3
1	4
1	5
1	6

Araştırmaya katılan 39 yöneticiden ailelerinde sporla profesyonel olarak ilgilenen kişi sayısı 26 yöneticinin 0, 5 yöneticinin 1, 3 yöneticinin 2, 3 yöneticinin 3, 1 yöneticinin 4, 1 yöneticinin 5 ve 1 yöneticinin de 6 kişi olarak bulunmuştur.

Tablo. 11 İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	144	68
Erkek	67	32
Toplam	211	100

Araştırmaya katılan 211 öğretmenin 144 (%68)'inin kadın ve 67 (% 32) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo. 12 İlkokul Öğretmenlerinin Yaş Aralığı Dağılımı

Yaş aralığı	Frekans	Yüzde
24 ve altı	10	5
25 -29	28	13
30 -34	41	19
35 -39	32	15
40 -44	68	32
45 -49	23	11
50 ve üstü	8	4
Toplam	210	100

Araştırmaya katılan 210 öğretmenin 10 (% 5) 'inin 24 ve altı, 28 (% 13)'ünün 25 -29, 41 (% 19)'unun 30 -34, 32 (% 15)'inin 35 -39, 68 (% 32)'inin 40 - 44, 23 (% 11)'inin 45 -49 ve 8 (% 4)' ünün 50 ve üstü olduğu bulunmuştur.

Tablo. 13 İlkokul Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul / Program Dağılımı

Mezuniyet	f	%
Atatürk Öğretmen Akademisi	145	69
Lisans	36	17
Yüksek Lisans	28	13
Toplam	209	100

Öğretmenlerin mezuniyet durumlarına göre 145 (%69)'u Atatürk Öğretmen Akademisi, 36 (% 17)'si Dört Yıllık Lisans (Üniversite) ve 28 (%13)'ü Yüksek Lisans programından mezun olduğu görülmektedir.

Tablo. 14 Öğretmenlikte Geçirilen Hizmet Süresi Dağılımı

Hizmet Süresi	f	%
1 - 5	30	14
6 - 10	38	18
11 - 15	30	14
16 - 20	69	33
21 yıl ve üstü	44	21
Toplam	211	100

Araştırmaya katılan 211 öğretmenin öğretmenlikte geçirdiği hizmet süresi 30 (% 14)'ü 1-5 yıl, 38 (% 18)' i 6-10 yıl, 30 (% 14)'sı 11-15 yıl, 69 (% 33)'ü 16-20 yıl ve 44 (%21)'i 21 yıl ve üstü görev yaptığı görülmektedir.

Tablo. 15 Öğretmenlerin Bulundukları Okuldaki Hizmet Süresi Dağılımı

Bulunulan Okuldaki Hizmet Süresi	f	%
1 - 2	35	17
3 - 4	45	21
5 - 6	21	10
7 yıl ve üstü	108	51
Toplam	210	100

Araştırmaya katılan 210 öğretmenden bulundukları okuldaki hizmet sürelerine göre 35 (% 17)'i 1-2 yıl, 45 (%21)'si 3-4 yıl, 21 (%10)'sı 5-6 yıl ve 108 (% 51)'i 7 yıl ve üzeri görev yaptığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo. 16 İlkokul Öğretmenlerinin Halen Uğraştıkları Spor Aktivitesi Dağılımı

Spor Aktivitesi	Frekans	Yüzde
Hayır	149	70,62
Yürüyüş	14	6,64
Futbol	7	3,32
Basketbol	4	1,90
Futbol – Basketbol	3	1,42
Tenis	3	1,42
Salon Sporları	2	0,95
Voleybol	2	0,95
Dans	2	0,95
Fitness	2	0,95
Pilates	2	0,95
Yüzme	1	0,47
Basketbol – Hentbol	1	0,47
Masa Tenisi – Yürüyüş	1	0,47
Koşu	1	0,47
Vücut Geliştirme	1	0,47
Balık Avcılığı	1	0,47
Pilates – Yürüyüş	1	0,47
Doğa Sporları	1	0,47
Bisiklet	1	0,47
Yoga – Yürüyüş	1	0,47
Jimnastik	1	0,47
Var	1	0,47
Dart	1	0,47
Step – Pilates	1	0,47
Step – Aerobik	1	0,47
Bisiklet – Yüzme	1	0,47
Satranç	1	0,47
Tenis – Yürüyüş	1	0,47
Avcılık – Atıcılık	1	0,47
Step – Yoga - Pilates	1	0,47

Araştırmaya katılan 211 öğretmenden 149'u (% 70,62) hayır, 14'i (% 6,64) yürüyüş, 7'si (% 3,32) futbol, 4'ü (% 1,90) basketbol, 3'ü (% 1,42) futbol – basketbol, tenis, 2 'si (% 0,95) salon sporları, voleybol, dans, pilates, 1'i (% 0,47) yüzme, basketbol – hentbol, masa tenisi – yürüyüş, koşu, vücut geliştirme, balık avcılığı, pilates – yürüyüş, doğa sporları, bisiklet, yoga – yürüyüş, jimnastik, dart, step – pilates, step – aerobik, bisiklet – yüzme, satranç, tenis – yürüyüş, avcılık – atıcılık ve step – yoga - pilates aktiviteleri ile halen uğraşmaktadır.

Tablo. 17 İlkokul Öğretmenlerinin Ailelerinde Sporla Profesyonel Olarak İlgilenen Kişi Sayısı Dağılımı

Öğretmen sayısı	Sporla Profesyonel Olarak İlgilenen Kişi Sayısı
123	0
45	1
25	2
7	3
3	4
3	5
2	10
1	6
1	7

Araştırmaya katılan 211 öğretmenin ailelerinde sporla profesyonel olarak ilgilenen kişi sayısı 123 öğretmenin 0, 45 öğretmenin 1, 25 öğretmenin 2, 7 öğretmenin 3, 3 öğretmenin 4, 3 öğretmenin 5, 2 öğretmenin 10, 1 öğretmenin 6 ve 1 öğretmenin de 7 kişi olarak bulunmuştur.

BÖLÜM V

BULGULAR

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan ilkokul yönetici ve öğretmenlerinden toplanan veri analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Bu bölümde bir de araştırmanın mülakat kısmına katılan ilkokul yönetici ve öğretmenlerinden alınan görüşler analiz edilerek ortak yanlar ve farklı cevaplardan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Alt Problem 1. İlkokul yöneticilerinin BESS dersine ilişkin tutumları ne düzeydedir?

Tablo 18 incelendiğinde:

“BESS Dersi her gün yapılmalıdır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 16 (% 41) ile katılmıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 10 (% 26) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“BESS Dersi Akademik başarıyı artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“BESS Dersi Obeziteyi engeller .” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 22 (% 56) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 14 (% 36) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Dersi her gün yapılmalıdır.	3	8	16	41	4	10	10	26	6	15	39	100	3,00	1,27
Akademik başarıyı artırır.	0	0	1	3	2	5	20	51	16	41	39	100	4,31	0,70
Obeziteyi engeller.	1	3	2	5	0	0	14	36	22	56	39	100	4,38	0,94
İnsanın diğer insanlara karşı anlayışlı olmasını sağlar.	0	0	0	0	5	13	21	54	13	33	39	100	4,21	0,66
Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.	0	0	1	3	1	3	10	26	27	69	39	100	4,61	0,67
Kişinin çevresini tanımasını sağlar.	0	0	2	5	4	10	24	62	9	23	39	100	4,03	0,74
Kişinin özgüvenini artırır.	0	0	0	0	0	0	15	39	24	62	39	100	4,62	0,49
Kişinin kendini kontrol etmesini kolaylaştırır	0	0	0	0	0	0	18	46	21	54	39	100	4,54	0,51
Kişinin başarıya güdülenmesini sağlar.	0	0	0	0	0	0	23	59	16	41	39	100	4,41	0,50
Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.	0	0	0	0	0	0	15	39	24	62	39	100	4,62	0,49
Kişide oluşabilecek hastalıkları engellemeye yardımcı olur.	0	0	0	0	5	13	16	41	18	46	39	100	4,33	0,70
Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.	0	0	0	0	1	3	10	26	28	72	39	100	4,69	0,52
Kişinin vücudunu tanımasına olanak sağlar.	0	0	0	0	0	0	19	49	20	51	39	100	4,51	0,51
Kişiye yaşamda aktif hale getirir.	0	0	0	0	0	0	17	44	22	56	39	100	4,56	0,50
Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.	0	0	0	0	0	0	16	41	23	59	39	100	4,59	0,50
Kişiye oluşabilecek psikolojik problemlere karşı hazır hale getirir.	0	0	3	8	5	13	19	49	12	31	39	100	4,03	0,87
Kişinin bir konuya yoğunlaşma becerisini geliştirir.	0	0	2	5	2	5	18	46	17	44	39	100	4,28	0,79
Kişinin hoşgörüsünü artırır.	1	3	2	5	4	10	20	51	12	31	39	100	4,03	0,93
Kişinin iletişim becerisini geliştirir.	2	5	0	0	1	3	19	49	17	44	39	100	4,26	0,94
Kişinin kişisel farklılıklara saygı duymasını sağlar.	2	5	0	0	6	15	17	44	14	36	39	100	4,05	1,00

Kişinin cesaretini artırır.	0	0	0	0	1	3	14	36	24	62	39	100	4,59	0,55
Kişinin kararlara katılma istekliliğini geliştirir.	0	0	4	10	5	13	19	49	11	28	39	100	3,95	0,92
Kişinin sosyalleşmesine yardımcı olur.	0	0	0	0	0	0	19	49	20	51	39	100	4,51	0,51
Kişinin kendi kendine yeterli olabilme yeteneğini geliştirir.	0	0	0	0	2	5	20	51	17	44	39	100	4,38	0,59
Kişinin insanların eşitliğine önem vermesini sağlar.	0	0	3	8	7	18	18	46	11	28	39	100	3,95	0,89
Kişinin disiplin anlayışını geliştirir.	0	0	0	0	0	0	19	49	20	51	39	100	4,51	0,51
Kişinin liderlik özelliği kazanmasını sağlar.	0	0	1	3	2	5	17	44	19	49	39	100	4,38	0,71
Kurallara uymayı öğretir.	0	0	0	0	3	8	18	46	18	46	39	100	4,38	0,63
İşbirliğini öğretir.	0	0	2	5	0	0	19	49	18	46	39	100	4,36	0,74
Toplumsal düzeni sağlar.	2	5	2	5	4	10	20	51	11	28	39	100	3,92	1,04
Problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur.	2	5	1	3	2	5	23	59	11	28	39	100	4,03	0,96
Sorumluluk almayı öğretir.	0	0	2	5	0	0	22	56	15	39	39	100	4,28	0,72
Yaratıcılığı artırır.	2	5	0	0	1	3	22	56	14	36	39	100	4,18	0,91
Üretkenliği artırır.	2	5	0	0	5	13	20	51	12	31	39	100	4,03	0,96
Rakiplere saygı duyulmasını sağlar.	2	5	0	0	3	8	20	51	14	36	39	100	4,13	0,95
Başarı ve başarısızlığın nedenlerini araştırma istekliliği oluşturur.	2	5	0	0	5	13	17	44	15	39	39	100	4,10	0,99
Saldırganlığı azaltır.	2	5	0	0	4	10	20	51	13	33	39	100	4,08	0,96
İyi vatandaşlık özelliklerinin kazanılmasını sağlar.	2	5	1	3	6	15	19	49	11	28	39	100	3,92	1,01
Keşke eğitim programında daha fazla beden eğitimi dersi olsaydı.	2	5	15	13	9	23	16	41	7	18	39	100	3,54	1,10
Keşke çocukluğumda daha fazla bedensel aktiviteleri içeren etkinliklere katılmış olsaydım.	2	5	3	8	3	8	19	49	12	31	39	100	3,92	1,09
Keşke beden eğitimi faaliyetleri için ülkemizde daha çok imkan olsaydı.	2	5	1	3	2	5	13	33	21	54	39	100	4,28	1,05

Keşke daha fazla sayıda beden eğitimi faaliyetlerimi alışkanlık haline getirebilseydim.	0	0	4	10	3	8	21	54	11	28	39	100	4,00	0,89
Spor karşılaşmalarını seyretmekten zevk alırım.	0	0	0	0	3	8	16	41	20	51	39	100	4,44	0,64
Spor karşılaşmalarına ilişkin haberleri takip ederim.	0	0	1	3	3	8	18	46	17	44	39	100	4,31	0,73
Spor karşılaşmalarına ilişkin konuşmaktan zevk duyarım.	0	0	1	3	5	13	17	44	16	41	39	100	4,23	0,78
Öğrencilerimizin sportif faaliyetlerdeki başarıları beni memnun eder.	0	0	0	0	1	3	15	39	23	59	39	100	4,56	0,55
Kişilerin taraftarı oldukları takımı desteklemesi benim için anlamlıdır	0	0	0	0	4	10	20	51	15	39	39	100	4,28	0,65
Sportif faaliyetler beni heyecanlandırır.	0	0	1	3	1	3	22	56	15	39	39	100	4,31	0,66
Düzenli olarak takım sporları yaparım.	6	15	18	46	6	15	5	13	4	10	39	100	3,56	1,21
Düzenli olarak bireysel sporları yaparım.	4	10	7	18	3	8	15	39	10	26	39	100	3,51	1,34
Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.	2	5	9	23	7	18	14	36	7	18	39	100	3,38	1,18
Öğrencilerin spor aktivitelerine katılmasını özendiririm.	0	0	0	0	1	3	19	49	19	49	39	100	4,46	0,55
Benim için yeni olan spor aktivitelerine katılma konusunda istekliyim.	2	5	4	10	12	31	13	33	8	21	39	100	3,54	1,10
Benim için yeni olan sportif aktivitelerin kurallarını öğrenmek için zaman ayırıyorum.	0	0	4	10	13	33	14	36	8	21	39	100	3,67	0,93
Sportif aktiviteler için ayırmam gereken para benim için fazla görünmez.	1	3	3	8	12	31	16	41	7	18	39	100	3,64	0,96
Sportif aktiviteler sonrası oluşan yorgunluktan rahatsız olmam.	0	0	1	3	4	10	19	49	15	39	39	100	4,23	0,74
Toplam											39	100	4,17	

Tablo. 18 İlkokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin verdikleri cevapların dağılımı

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İnsanın diğer insanlara karşı anlayışlı olmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 21 (% 54) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 13 (% 33) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 27 (% 69) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 10 (% 26) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin çevresini tanınmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 24 (% 62) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 9 (% 23) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin özgüvenini artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 24 (% 62) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kendini kontrol etmesini kolaylaştırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 21 (% 54) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 18 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin başarıya güdülenmesini sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 23 (% 59) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 24 (% 62) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişide oluşabilecek hastalıkları engellemeye yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 28 (% 72) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 10 (% 26) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin vücudunu tanımasına olanak sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişiyi yaşamda aktif hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 22 (% 56) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 23 (% 59) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişiyi oluşabilecek psikolojik problemlere karşı hazır hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin bir konuya yoğunlaşma becerisini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin hoşgörüsünü artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin iletişim becerisini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kişisel farklılıklara saygı duymasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 17 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 14 (% 36) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin cesaretini artırır” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 24 (% 62) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 14 (% 36) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kararlara katılma istekliliğini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin sosyalleşmesine yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kendi kendine yeterli olabilme yeteneğini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin insanların eşitliğine önem vermesini sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin disiplin anlayışını geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin liderlik özelliği kazanmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kurallara uymayı öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 18 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İşbirliğini öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 18 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Toplumsal düzeni sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 23 (% 59) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sorumluluk almayı öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 22 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Yaratıcılığı artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 22 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 14 (% 36) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Üretkenliği artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Rakiplere saygı duyulmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 14 (% 36) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Başarı ve başarısızlığın nedenlerini araştırma istekliliği oluşturur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 17 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Saldırganlığı azaltır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 13 (% 33) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İyi vatandaşlık özelliklerinin kazanılmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke eğitim programında daha fazla beden eğitimi dersi olsaydı.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 16 (% 41) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 9 (% 23) ile karasızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke çocukluğumda daha fazla bedensel aktiviteleri içeren etkinliklere katılmış olsaydım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke beden eğitimi faaliyetleri için ülkemizde daha çok imkân olsaydı.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 21 (% 54) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 13 (% 33) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke daha fazla sayıda beden eğitimi faaliyetlerimi alışkanlık haline getirebilseydim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 21 (% 54) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 11 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarını seyretmekten zevk alırım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarına ilişkin haberleri takip ederim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 17 (% 44) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarına ilişkin konuşmaktan zevk duyarım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 17 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 16 (% 41) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrencilerimizin sportif faaliyetlerdeki başarıları beni memnun eder.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 23 (% 59) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişilerin taraftarı oldukları takımı desteklemesi benim için anlamlıdır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 20 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif faaliyetler beni heyecanlandırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 22 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 5 (% 39) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Düzenli olarak takım sporları yaparım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 18 (% 46) ile katılmıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 6 (% 15) karasızım seçeneğinin izlediği ve bunu da 6 (% 15) kesinlikle katılmıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Düzenli olarak bireysel sporları yaparım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 15 (% 39) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 10 (% 26) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 14 (% 36) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 9 (% 23) ile katılmıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrencilerin spor aktivitelerine katılmasını özendiririm.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 19 (% 49) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Benim için yeni olan spor aktivitelerine katılma konusunda istekliyim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 13 (% 33) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Benim için yeni olan sportif aktivitelerin kurallarını öğrenmek için zaman ayırırım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 14 (% 36) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 13 (% 33) ile kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif aktiviteler için ayırmam gereken para benim için fazla görünmez.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 16 (% 41) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 12 (% 31) ile kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif aktiviteler sonrası oluşan yorgunluktan rahatsız olmam.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 19 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 15 (% 39) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

Tablo 18 incelendiğinde; 12. madde olan ‘Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.’ ifadesi gerçekleşme düzeyi en yüksek ($\bar{X} = 4,69$) özellik olarak belirlenmiştir. Bunu ($\bar{X} = 4,62$) ortalama ile 6. madde olan “Kişinin özgüvenini artırır” ve 10. madde olan “Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.” Ve bunları da 5. madde olan “Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.” ($\bar{X} = 4,61$) ve 15.madde “Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.” ve 21. madde olan “Kişinin cesaretini artırır.” ($\bar{X} = 4,59$) maddeleri izlemektedir.

Diğer taraftan 1.madde olan “Dersi her gün yapılmalıdır.” ($\bar{X} = 3,00$) maddesi gerçekleşme düzeyi en düşük özellik olarak belirlenmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Karasızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Dersi her gün yapılmalıdır.	7	3	66	31	25	12	69	33	44	21	211	100	3,36	1,22
Akademik başarıyı artırır.	4	2	12	6	24	11	108	51	63	30	211	100	4,01	0,90
Obeziteyi engeller.	2	1	8	4	15	7	90	43	96	46	211	100	4,28	0,83
İnsanın diğer insanlara karşı anlayışlı olmasını sağlar.	0	0	12	6	32	15	99	47	68	32	211	100	4,06	0,84
Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.	1	1	3	1	2	1	95	45	110	52	211	100	4,47	0,64
Kişinin çevresini tanımasını sağlar.	0	0	11	5	25	12	113	54	62	29	211	100	4,07	0,79
Kişinin özgüvenini artırır.	2	1	5	2	10	5	81	38	113	54	211	100	4,41	0,77
Kişinin kendini kontrol etmesini kolaylaştırır	2	1	6	3	15	7	100	47	88	42	211	100	4,26	0,79
Kişinin başarıya güdülenmesini sağlar.	2	1	8	4	13	6	100	47	88	42	211	100	4,25	0,81
Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.	2	1	1	1	8	4	93	44	107	51	211	100	4,43	0,68
Kişide oluşabilecek hastalıkları engellemeye yardımcı olur.	2	1	9	4	22	10	102	48	76	36	211	100	4,14	0,84
Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.	1	1	2	1	5	2	81	38	122	58	211	100	4,52	0,64
Kişinin vücudunu tanımasına olanak sağlar.	1	1	3	1	8	4	110	52	89	42	211	100	4,34	0,67
Kişiye yaşamda aktif hale getirir.	0	0	4	2	11	5	91	43	105	50	211	100	4,41	0,68
Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.	1	1	1	1	4	2	107	51	98	46	211	100	4,42	0,61
Kişiye oluşabilecek psikolojik problemlere karşı hazır hale getirir.	0	0	13	6	37	18	103	49	58	28	211	100	3,98	0,84
Kişinin bir konuya yoğunlaşma becerisini geliştirir.	2	1	2	1	28	13	123	58	56	27	211	100	4,09	0,72
Kişinin hoşgörüsünü artırır.	3	1	10	5	41	19	99	47	58	28	211	100	3,94	0,89
Kişinin iletişim becerisini geliştirir.	3	1	6	3	25	12	110	52	67	32	211	100	4,10	0,82
Kişinin kişisel farklılıklara saygı duymasını sağlar.	5	2	10	5	31	15	106	50	59	28	211	100	3,97	0,91

Kişinin cesaretini artırır.	4	2	6	3	11	5	100	47	90	43	211	100	4,26	0,84
Kişinin kararlara katılma istekliliğini geliştirir.	2	1	7	3	34	16	117	56	51	24	211	100	3,99	0,79
Kişinin sosyalleşmesine yardımcı olur.	3	1	5	2	5	2	89	42	109	52	211	100	4,40	0,78
Kişinin kendi kendine yeterli olabilme yeteneğini geliştirir.	1	1	7	3	12	6	117	56	74	35	211	100	4,21	0,73
Kişinin insanların eşitliğine önem vermesini sağlar.	2	1	8	4	39	19	116	55	46	22	211	100	3,93	0,80
Kişinin disiplin anlayışını geliştirir.	1	1	7	3	13	6	102	48	88	42	211	100	4,27	0,76
Kişinin liderlik özelliği kazanmasını sağlar.	2	1	8	4	27	13	88	42	86	41	211	100	4,18	0,86
Kurallara uymayı öğretir.	2	1	6	3	7	3	100	48	96	46	211	100	4,34	0,76
İşbirliğini öğretir.	2	1	4	2	10	5	103	49	92	44	211	100	4,32	0,74
Toplumsal düzeni sağlar.	4	2	8	4	41	19	105	50	53	25	211	100	3,92	0,88
Problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur.	3	1	13	6	33	16	107	51	55	26	211	100	3,94	0,89
Sorumluluk almayı öğretir.	2	1	6	3	14	7	99	47	90	43	211	100	4,27	0,79
Yaratıcılığı artırır.	3	1	10	5	25	12	108	51	65	31	211	100	4,05	0,86
Üretkenliği artırır.	3	1	9	4	26	12	110	52	63	30	211	100	4,05	0,85
Rakiplere saygı duyulmasını sağlar.	3	1	7	3	29	14	93	44	79	37	211	100	4,13	0,87
Başarı ve başarısızlığın nedenlerini araştırma istekliliği oluşturur.	2	1	8	4	29	14	113	54	59	28	211	100	4,04	0,81
Saldırganlığı azaltır.	2	1	14	7	43	20	89	42	63	30	211	100	4,17	3,63
İyi vatandaşlık özelliklerinin kazanılmasını sağlar.	1	1	15	7	49	23	92	44	54	26	211	100	3,87	0,90
Keşke eğitim programında daha fazla beden eğitimi dersi olsaydı.	4	2	24	11	28	13	96	46	59	28	211	100	3,86	1,01
Keşke çocukluğumda daha fazla bedensel aktiviteleri içeren etkinliklere katılmış olsaydım.	5	2	10	5	18	9	98	46	80	38	211	100	4,13	0,92
Keşke beden eğitimi faaliyetleri için ülkemizde daha çok imkan olsaydı.	1	1	4	2	11	5	91	43	104	49	211	100	4,39	0,72

Keşke daha fazla sayıda beden eğitimi faaliyetlerimi alışkanlık haline getirebilseydim.	2	1	9	4	15	7	98	46	87	41	211	100	4,23	0,83
Spor karşılaşmalarını seyretmekten zevk alırım.	8	4	26	12	29	14	100	47	48	23	211	100	3,73	1,06
Spor karşılaşmalarına ilişkin haberleri takip ederim.	13	6	43	20	34	16	91	43	30	14	211	100	3,39	1,14
Spor karşılaşmalarına ilişkin konuşmaktan zevk duyarım.	12	6	49	23	39	19	75	36	36	17	211	100	3,35	1,18
Öğrencilerimizin sportif faaliyetlerdeki başarıları beni memnun eder.	3	1	4	2	11	5	79	37	114	54	211	100	4,41	0,80
Kişilerin taraftarı oldukları takımı desteklemesi benim için anlamlıdır	4	2	11	5	30	14	112	53	54	26	211	100	3,95	0,88
Sportif faaliyetler beni heyecanlandırır.	4	2	29	14	37	18	80	38	61	29	211	100	3,78	1,07
Düzenli olarak takım sporları yaparım.	31	15	94	45	26	12	35	17	25	12	211	100	2,66	1,25
Düzenli olarak bireysel sporları yaparım.	16	8	57	27	34	16	62	29	42	20	211	100	3,27	1,26
Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.	18	9	86	41	31	15	51	24	25	12	211	100	2,90	1,21
Öğrencilerin spor aktivitelerine katılmasını özendiririm.	3	1	8	4	21	10	114	54	65	31	211	100	4,09	0,83
Benim için yeni olan spor aktivitelerine katılma konusunda istekliyim.	4	2	32	15	66	31	77	37	32	15	211	100	3,48	0,99
Benim için yeni olan sportif aktivitelerin kurallarını öğrenmek için zaman ayırırım.	8	4	47	22	56	27	68	32	32	15	211	100	3,33	1,10
Sportif aktiviteler için ayırmam gereken para benim için fazla görünmez.	4	2	31	15	61	29	85	40	30	14	211	100	3,50	0,97
Sportif aktiviteler sonrası oluşan yorgunluktan rahatsız olmam.	2	1	21	10	35	17	94	45	59	28	211	100	3,89	0,96
Toplam											211	100	4,00	

Tablo. 19 İlkokul Öğretmenlerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin verdikleri cevapların dağılımı

Alt Problem 2. İlkokul öğretmenlerinin BESS dersine ilişkin tutumları ne düzeydedir?

Tablo. 19 incelendiğinde:

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi her gün yapılmalıdır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 69 (% 33) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 66 (% 31) ile katılmıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 44 (% 21) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Akademik başarıyı artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 108 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 63 (% 30) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Obeziteyi engeller .” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 96 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 90 (% 43) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İnsanın diğer insanlara karşı anlayışlı olmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 99 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 68 (% 32) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 110 (% 52) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 95 (% 45) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin çevresini tanımasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 113 (% 54) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 62 (% 29) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin özgüvenini artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 113 (% 54) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 81 (% 38) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kendini kontrol etmesini kolaylaştırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 100 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 88 (% 42) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin başarıya güdülenmesini sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 100 (% 59) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 88 (% 42) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 107 (% 51) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 93 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişide oluşabilecek hastalıkları engellemeye yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 102 (% 48) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 76 (% 36) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 122 (% 58) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 81 (% 38) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin vücudunu tanımasına olanak sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 110 (% 52) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 89 (% 42) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişiyi yaşamda aktif hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 105 (% 50) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 91 (% 43) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 107 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 98 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişiyi oluşabilecek psikolojik problemlere karşı hazır hale getirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 103 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 58 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin bir konuya yoğunlaşma becerisini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 123 (% 58) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 56 (% 27) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin hoşgörüsünü arttırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 99 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 58 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 41 (% 19) kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin iletişim becerisini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 110 (% 52) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 67 (% 32) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kişisel farklılıklara saygı duymasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 106 (% 50) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 59 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin cesaretini artırır” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 100 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 90 (% 43) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kararlara katılma istekliliğini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 117 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 51 (% 24) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin sosyalleşmesine yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 109 (% 52) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 89 (% 42) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin kendi kendine yeterli olabilme yeteneğini geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 117 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 74 (% 35) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin insanların eşitliğine önem vermesini sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 116 (% 55) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 46 (% 22) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 39 (% 19) kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin disiplin anlayışını geliştirir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 102 (% 48) ile katılıyorum ve 88 (% 42) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişinin liderlik özelliği kazanmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 88 (% 42) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 86 (% 41) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kurallara uymayı öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 100 (% 48) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 96 (% 46) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İşbirliğini öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 103 (% 49) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 92 (% 44) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Toplumsal düzeni sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 105 (% 50) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 53 (% 25) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 41 (% 19) seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 107 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 55 (% 26) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sorumluluk almayı öğretir.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 99 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 90 (% 43) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Yaratıcılığı artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 108 (% 51) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 65 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Üretkenliği artırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 110 (% 52) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 63 (% 30) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Rakiplere saygı duyulmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 93 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 79 (% 37) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Başarı ve başarısızlığın nedenlerini araştırma istekliliği oluşturur.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 113 (% 56) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 59 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Saldırganlığı azaltır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 89 (% 42) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 63 (% 30) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi İyi vatandaşlık özelliklerinin kazanılmasını sağlar.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 92 (% 44) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 54 (% 26) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 49 (% 23) kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke eğitim programında daha fazla beden eğitimi dersi olsaydı.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 96 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 59 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke çocukluğumda daha fazla bedensel aktiviteleri içeren etkinliklere katılmış olsaydım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 98 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 80 (% 38) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke beden eğitimi faaliyetleri için ülkemizde daha çok imkân olsaydı.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 104 (% 49) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 91 (% 43) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Keşke daha fazla sayıda beden eğitimi faaliyetlerimi alışkanlık haline getirebilseydim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 98 (% 46) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 87 (% 41) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarını seyretmekten zevk alırım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 100 (% 47) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 48 (% 23) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarına ilişkin haberleri takip ederim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 91 (% 43) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 43 (% 20) ile katılmıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 34 (% 16) kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Spor karşılaşmalarına ilişkin konuşmaktan zevk duyarım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 75 (% 36) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 49 (% 23) ile katılmıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 39 (% 19) kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrencilerimizin sportif faaliyetlerdeki başarıları beni memnun eder.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 114 (% 54) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 79 (% 37) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kişilerin taraftarı oldukları takımı desteklemesi benim için anlamlıdır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 112 (% 53) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 54 (% 26) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif faaliyetler beni heyecanlandırır.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 80 (% 38) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 61 (% 29) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Düzenli olarak takım sporları yaparım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 94 (% 45) ile katılmıyorum seçeneğinde

olduğu, bunu 35 (% 17) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 31 (% 15) kesinlikle katılmıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Düzenli olarak bireysel sporları yaparım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 62 (% 29) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 57 (% 27) ile katılmıyorum seçeneğinin izlediği ve bunu da 42 (% 20) kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 86 (% 41) ile katılmıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 51 (% 24) ile katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğrencilerin spor aktivitelerine katılmasını özendiririm.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 114 (% 54) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 65 (% 31) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Benim için yeni olan spor aktivitelerine katılma konusunda istekliyim.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 77 (% 37) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 66 (% 31) ile kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Benim için yeni olan sportif aktivitelerin kurallarını öğrenmek için zaman ayırıyorum.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 68 (% 32) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 56 (% 27) ile kararsızım seçeneğinin izlediği ve bunu da 47 (% 22) katılmıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif aktiviteler için ayırmam gereken para benim için fazla görünmez.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 85 (% 40) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 61 (% 29) ile kararsızım seçeneğinin izlediği görülmektedir.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportif aktiviteler sonrası oluşan yorgunluktan rahatsız olmam.” maddesine ilişkin görüşlerinde yığılmanın 94 (% 45) ile katılıyorum seçeneğinde olduğu, bunu 59 (% 28) ile kesinlikle katılıyorum seçeneğinin izlediği görülmektedir.

Tablo 19 incelendiğinde 12. madde olan ‘Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.’ ifadesi gerçekleşme düzeyi en yüksek ($\bar{X} = 4,52$) özellik olarak belirlenmiştir. Bunu ($\bar{X} = 4,47$) ortalama ile 5. madde olan “Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.” ve bunu da 10. madde olan “Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.” ($\bar{X} = 4,43$) ve bunu 15. madde olan “Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.” ($\bar{X} = 4,42$) maddeleri izlemektedir.

Diğer taraftan 49.madde olan “Düzenli olarak takım sporları yaparım.” ($\bar{X} = 2,66$) maddesi gerçekleşme düzeyi en düşük özellik olarak belirlenmiştir. Bunu 51. madde olan “Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.” ($\bar{X} = 2,90$) maddesi izlemektedir.

Alt Problem 3. İlkokul Yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere t-testi yapılmıştır.

Tablo 20. İlkokul Yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumları arasındaki anlamlı fark analizi

Okuldaki Görev	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Öğretmen	211	224,0	29,8	248	- 1,70	0,091
Yönetici	39	232,6	25,9			

Tablo 20'den de görülebileceği gibi İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 4. a) İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere t-testi yapılmıştır.

Tablo 21. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark analizi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kadın	17	238,8	24,7	37	1,31	0,197
Erkek	22	227,9	26,4			

Tablo 21'den de görülebileceği gibi yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 4. b) İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 22. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	620	5	123,9	0,164	0,974
Grup içi	24940	33	755,7		
Toplam	25559	38			

Tablo 22'den de görülebileceği gibi Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 4. c) İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 23. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	1052	2	525,8	0,772	0,469
Grup içi	24508	36	680,8		
Toplam	25559	38			

Tablo 23'den de görülebileceği gibi Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 4. d) İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 24. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	5318	3	1772,8	3,688	0,021
Grup içi	16344	34	480,7		
Toplam	21663	37			

Tablo 24'den de görülebileceği gibi Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 25. Farkın kaynağını bulmak üzere yapılan LSD testi sonucu

(I) Hizmet Süresi	(J) Hizmet Süresi	Ortalamalar Farkı	Standart Hata	Anlamlılık	% 95 Güvenirlilik aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
16 - 20	6 - 10	- 30,84	11,08	0,009	- 53,37	-8,32
	11 - 15	- 41,57	13,28	0,004	- 68,55	-14,59

Tablo 25'deki verilere göre hizmet süresi 16 -20 ($\bar{X} = 207,6$) olan yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarına hizmet yılı 6 – 10 ($\bar{X} = 238,4$) ve 11 -15 ($\bar{X} = 249,2$) olan yöneticilerden anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmektedir.

Alt Problem 4. e) İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöneticilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 26. İlkokul Yöneticilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	409	3	136,2	0,218	0,883
Grup içi	21254	34	625,1		
Toplam	21662	37			

Tablo 26'dan da görülebileceği gibi Yöneticilerin tutumlarında yöneticilerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 5. a) İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere t-testi yapılmıştır.

Tablo 27. İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark analizi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kadın	144	223,8	27,8	209	- 0,10	0,922
Erkek	67	224,3	33,9			

Tablo 27'den de görülebileceği gibi öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 5. b) İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında yöneticilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 28. İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin yaş değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	2131	6	355,2	0,396	0,881
Grup içi	181976	203	896,4		
Toplam	184108	209			

Tablo 28'den de görülebileceği gibi öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 5. c) İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 29. İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	138	2	68,8	0,076	0,927
Grup içi	185808	206	902,0		
Toplam	185946	208			

Tablo 29'dan da görülebileceği gibi öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin mezun olunan okul / program değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 5. d) İlkokul öğretmenlerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 30. İlkokul öğretmenlerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	1112	4	277,9	0,309	0,872
Grup içi	185315	206	899,6		
Toplam	186427	210			

Tablo 30'dan da görülebileceği gibi Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur.

Alt Problem 5. e) İlkokul öğretmenlerinin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin beden eğitime ilişkin tutumlarında öğretmenlerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere ANOVA yapılmıştır.

Tablo 31. İlkokul öğretmenlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarında öğretmenlerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı fark analizi

	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar Arası	2276	4	568,9	0,634	0,639
Grup içi	184070	205	897,9		
Toplam	186346	209			

Tablo 31'den de görülebileceği gibi öğretmenlerin tutumlarında öğretmenlerin okulda geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Alt Problem 6. İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin BESS dersine ilişkin düşünceleri nedir?

1. Okulunuzda okul takımı var mı? hangi branş ? Takım çıkarılırken kim karar veriyor? öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenin ya da sizin (yönetici, sınıf öğretmeni veya BESS öğretmeni) önerdiğiniz branş mı seçiliyor? takım talebini kim yapıyor siz (yönetici) mi beden eğitimi öğretmeni mi öğrenciler mi aileler mi a (futbol) takımı varsa b (basketbol) takımı neden yok?
2. Beden eğitimi dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz ? Sahayı düzenliyor musunuz bozuk olan yerler varsa kırık eksik malzeme varsa neler yapıyorsunuz ?
3. Beden eğitimi öğretmeninden fikir görüş öneri alıyor musunuz ? (mesela beden eğitimi öğretmeni 5 kişi var yetenekli basketbolda derse takım çıkarabilir miyiz dediğinde ne yaparsınız ?)
4. Beden eğitimi dersine bakanlığın yaklaşımı nasıl ? gerekli malzemeleri sağlıyor mu karşılıyor mu ? okul aile birliği bu konuda neler yapıyor ? gerekli malzemelerin parası okuldan mı çıkıyor?
5. Beden eğitimine ilişkin problemlerinizi nelerdir?
6. Varsa beden eğitimine ilişkin problem / ler nasıl çözüyorsunuz ?

7. Varsa problem / ler beden eğitimi öğretmeni çözebilir mu yoksa problem çözmede yetersiz mi ?
8. (beden eğitimi programları değişiyorsa) bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz ?
9. Beden eğitimi öğretmenlerinden beklentileriniz ne ? ve beden eğitimi öğretmeni sizce bu beklentilerinizi karşılayabiliyor mu?
10. Okulunuz da belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebiliyor musunuz ya da bu konuda federasyonla iletişim probleminiz var mı ? direk söyleyebiliyor musunuz ya da çok prosedür mü var ?
11. Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı ? neler ? yeterli mi faydalı mı ?
12. Sizce profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu? Yada sistemden kaynaklanan bir sorundan dolayı o başarılı öğrenciyi kaybediyor muyuz ?
13. Peki spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Okulunuzda okul takımı var mı? hangi branş? Kim karar veriyor takım çıkarılırken? öğrencilerin, beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmeninin ya da sizin önerdiğiniz branş mı seçiliyor? Takım talebini kim yapıyor siz mi beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmeni mi öğrenciler mi aileler mi a (futbol) takımı varsa b (basketbol) takımı neden yok?

Yöneticilerin 4'ü (% 67), sınıf öğretmenlerinin 9'u (% 82), beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmenlerinin 5'i (%83), toplamda ise tüm grubun 18'i (% 78) "futbol" cevabını vermiştir.

Yöneticilerin 4'ü (% 66), sınıf öğretmenlerinin 9'u (% 82), beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmenlerinin 4'ü(% 66), toplamda ise tüm grubun 17'si (% 74) "atletizm" cevabını vermiştir.

Yöneticilerin 3'ü (% 50), sınıf öğretmenlerinin 6'sı (% 56), beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmenlerinin 2'si (% 33), toplamda ise tüm grubun 11'i (% 48) "basketbol" cevabını vermiştir.

Yöneticilerin 1'i (% 17), sınıf öğretmenlerinin 1'i (% 9), BESS öğretmenlerinin 2'si (% 33), toplamda ise tüm grubun 4'ü (% 17) "hentbol" cevabını vermiştir.

Yöneticilerin hiç biri, sınıf öğretmenlerinin 1'i (% 9), BESS öğretmenlerinin hiç biri, toplamda ise tüm grubun 1 tanesi (% 4) "voleybol" cevabını vermiştir.

Sınıf öğretmenlerinin (11 kişi) ve BESS öğretmenlerinin (6 kişi) tamamı ve yöneticilerin 5 'i (% 83) "BESS öğretmeni karar verir" derken, yöneticilerin 1'i (% 17) "yönetici karar verir" demiştir.

Toplamda ise tüm grubun "takım çıkarılırken BESS öğretmeni karar verir" yanıtını veren 22 (% 96), "yönetici karar verir" yanıtını veren 1 kişidir (% 5).

- BESS dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz? Sahayı düzenliyor musunuz bozuk olan yerler varsa kırık eksik malzeme varsa neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmenlerinin 7'si (% 78), yöneticilerden 1'i (% 25) ve toplamda ise 8'i (% 44) BESS dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz sorusuna yanıt olarak "müsabakalara giderim" demiştir.

BESS dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz sorusuna yanıt olarak yöneticilerin 2'si (% 50) toplamda 2'si (% 11) "müsabakalara ulaşım ve güvenliği sağlarım", yöneticilerden 1'i (% 25) toplamda 1'i (% 6) "müsabakalara gidecek öğrencileri doktor kontrolüne yollarım", sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 11) toplamda 1'i (% 6) maç zamanları "öğrencilere tolerans tanırım" ve BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) toplamda 1'i (% 6) "okul bütçesine katkı için sponsor bulurum" demiştir.

Sahayı düzenliyor musunuz bozuk olan yerler varsa kırık eksik malzeme varsa neler yapıyorsunuz sorusuna yanıt olarak yöneticilerden 2'si (% 50), sınıf öğretmenlerinden 2'si (% 22), BESS öğretmenlerinden 2'si (% 40) ve toplamda ise 6'sı (% 33) "eksikleri okul karşılar" demiştir.

- BESS öğretmeninden fikir görüş öneri alıyor musunuz? (mesela BESS öğretmeni 5 kişi var yetenekli basketbolda derse takım çıkarabilir miyiz dediğinde ne yaparsınız?)

"BESS öğretmeni uygun gördüyse onaylarım" yanıtını veren yöneticilerin tamamı ve BESS öğretmenlerinin tamamı "müdür izin verir" yanıtını vermiştir.

- BESS dersine bakanlığın yaklaşımı nasıl? Gerekli malzemeleri sağlıyor mu karşılıyor mu? Okul aile birliği bu konuda neler yapıyor? Gerekli malzemelerin parası okuldan mı çıkıyor?

“Bakanlık ilk kez bu sene malzeme gönderdi” yanıtını veren sınıf öğretmenleri 3 (% 75), yöneticiler 3 (% 50) ve BESS öğretmenleri 3 (% 50) ve toplamda 9 (% 56) kişidir.

“Gerekli malzemeleri okul karşılar” yanıtını veren yönetici 4 (% 67), sınıf öğretmeni 1 (% 25), BESS öğretmeni 2 (% 33) ve toplamda 7 (% 44) kişidir.

“Bakanlığın karşıladığı malzemelerin yeterli gelmediği” yanıtını veren yönetici 1 (% 17), sınıf öğretmeni 1 (% 25), BESS öğretmeni 2 (% 33) ve toplamda 4 (% 25) kişidir.

“Gerekli malzemeleri bakanlığın karşılamadığını” söyleyen 2 yönetici (% 33), 1 BESS öğretmeni (% 17) ve toplamda 3 (% 19) kişidir.

“Bakanlık malzemeler için katkıda bulunmaz” yanıtını veren yönetici 1 (% 17), BESS öğretmeni 1 (% 17) ve toplamda 2 (% 13) kişidir.

“Okuldaki eksikleri sponsorlar karşılar” yanıtını veren yönetici 1 (% 17), BESS öğretmeni 1 (% 17) ve toplamda 2 (% 13) kişidir.

“Bakanlığın gönderdiği malzemeleri yeterli ve uygun bulan” sınıf öğretmeni 1 (% 25) toplamda ise 1 (% 6) kişidir.

- Beden eğitimine ilişkin problemleriniz ne / ler?

Beden eğitimine ilişkin olası yaşanan problemlerle ilgili soruya yanıt olarak “saha ve malzeme eksikliğini” sınıf öğretmenlerinin 3’ü (% 27), yöneticilerin 3’ü (% 75), BESS öğretmenlerinin 4’ü (% 57) ve toplamda 9’u (% 41), “ders saatlerinin yetersiz olduğunu” sınıf öğretmenlerinin 4’ü (% 36), yöneticilerin 2’si (% 50) ve toplamda 6’sı (% 27) , “yağmurlu günlerde ders yapılamadığı için kapalı salon eksikliğini” sınıf öğretmenlerinin 4’ü (% 36), BESS öğretmenlerinin 2’si (% 29) ve toplamda 6’sı (% 27), “BESS ders saati içerisinde takım çalışması yaptıklarını” sınıf öğretmenlerinin 2’si (% 18), yöneticilerin 2’si (% 50) ve toplamda 4’ü (% 18), olarak “okulların genelde takımlara yönelik çalıştığını” sınıf öğretmenlerinin 2’si (% 18), toplamda 2’si (% 9), “plan - program eksikliğini” BESS öğretmenlerinden 2’si (% 29) toplamda 2kişi (% 9), “programın ilkokullar için uygun olmadığını” BESS öğretmenlerinin 2’i (% 29) toplamda 2’i (% 9), “kız öğrencilerin derse katılmadığını” sınıf öğretmenlerinden 1’i (% 9) toplamda 1 kişi (% 5), “ailelerin çocukların spor ve aktivitelere katılımı için negatif tutum sergilediklerini” yöneticilerin 1’i (% 25) toplamda 1’i (% 5), “bakanlığın gönderdiği malzemelerin dayanıklı olmadığını” BESS öğretmenlerinden 2’si (% 29) toplamda 2 kişi (% 9), “BESS derslerinin son ders olmasının daha iyi olacağını çünkü çocukların BESS dersinden sonra yorgun oldukları için ders dinleyemediklerini” sınıf öğretmenlerinden 1’i (% 9) toplamda 1 kişi (% 5) belirtmişlerdir.

- Varsa beden eğitimine ilişkin problem / ler nasıl çözüyorsunuz?

BESS öğretmenlerinden 2’si (% 50) toplamda da 2’si (% 22) problemleri nasıl çözüyorsunuz sorusuna “müfredattaki planları yardımcı kaynak kullanarak kendim oluştuyorum” yanıtını vermiştir.

Yöneticilerden 2’si (% 67) toplamda da 2’si (%22) problemleri nasıl çözüyorsunuz sorusuna “malzeme eksikliklerini okulun bütçesinden karşılıyorum” yanıtını vermiştir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (%25) toplamda da 1'i (% 11) problemleri nasıl çözüyorsunuz sorusuna “yağmurlu havalarda sınıfta oyun oynatıyorum” yanıtını vermiştir.

- Varsa problem / ler BESS öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi?

Yöneticilerden 4'ü (% 67) toplamda 4'ü (% 40) problemleri BESS öğretmenin çözme yeterliliğine ilişkin 7. soruya “problemleri BESS öğretmeni kendisi çözebilir” yanıtını vermiştir.

Yöneticilerden 2'si (% 33) toplamda 2'si (% 20) problemleri BESS öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi sorusuna “problemleri BESS öğretmeni kendisi çözebilir ama çözemezse müdüre danışır” yanıtını vermiştir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 33) toplamda da 1'i (% 10) problemleri BESS öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi sorusuna “problemleri kendim çözebilirim” yanıtını vermiştir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 33) toplamda da 1'i (% 10) problemleri BESS öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi sorusuna “problemleri kendim çözebilirim yeterli görmesem müdüre giderim” yanıtını vermiştir.

Problemleri BESS öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi sorusuna 1 sınıf öğretmeni cevap vermiş ve “problemleri BESS öğretmeni kendisi çözebilir” yanıtını vermiştir.

- (BESS programları değişiyorsa) bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz?

BESS öğretmenlerinin 3'ü (% 60) toplamda 3'ü (% 38) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "son müfredatta çok konu olduğu" yanıtını vermişlerdir.

BESS öğretmenlerinden 2'si (% 40) toplamda 2'si (% 25)) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "son müfredatın çocukların fiziksel gelişimi için uygun olmadığı" yanıtını vermişlerdir.

BESS öğretmenlerinden 2'si (% 40) toplamda 2'si (% 25) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "Müfredatta daha çok oyun barındıran aktiviteler olmalı "yanıtını vermiştir.

Sınıf öğretmenlerinin tamamı (1 kişi) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "Müfredatın değişiminin faydalı olduğunu" yanıtını vermişlerdir.

Yöneticilerden 1'i (% 50) toplamda 1'i (% 13) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "Gelişmişliğe uyabilmek için program değişiminin faydalı olduğunu" yanıtını vermişlerdir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) toplamda da 1'i (% 13)) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "Müfredatta teorik konular olmamalı" yanıtını vermiştir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) toplamda da 1'i (% 13)) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna "Müfredatın uygulanabilir, hedefi olan ve kolay anlaşılır olması" yanıtını vermiştir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) toplamda da 1'i (% 13)) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna “Müfredat hazırlanırken ilkokul BESS öğretmenlerinin görüşlerinin alınmasını” yanıtını vermişlerdir.

BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) toplamda da 1'i (% 13) BESS programları değişiyorsa, bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz sorusuna “Daha önceki yıllarda planlarının olmadığını şimdiki yeni plandan memnun olduğunu” yanıtını vermişlerdir.

- BESS öğretmenlerinden beklentileriniz ne? Ve BESS öğretmeni sizce bu beklentilerinizi karşılayabiliyor mu?

Sınıf öğretmenlerinin 5'i (% 56), yöneticilerin 3'ü (% 50) ve toplamda 8 kişi (% 53) “BESS öğretmenleri BESS derslerine daha çok katılım sağlamalı” yanıtını vermişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin 4'ü (% 44), yöneticilerin 1'i (% 17) ve toplamda 2'si (% 13) “ BESS öğretmenleri çocuklara sporu sevdirmeli” yanıtını vermişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 11), yöneticilerden 1'i (% 17) ve toplamda 2'si (% 13) “ BESS öğretmenlerinin beklentilerini karşıladığını” belirtmişlerdir.

Yöneticilerden 2'si (% 33) ve toplamda 2 kişi (% 13) “ BESS öğretmenleri derslerde çocukları motive edebilmeli” yanıtını vermişlerdir.

Yöneticilerden 2'si (% 33) ve toplamda 2 kişi (% 13) “ BESS öğretmeni takım için öğrenci yetiştirebilmeli ve başarılı takım çıkarabilmeli” yanıtını vermişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 11) ve toplamda da 1 kişi (% 7) “ BESS öğretmenlerinin öğretmenler odasında daha çok vakit geçirmesini, diğer öğretmenlerle daha çok paylaşım içinde olmalarını istediklerini ve sadece müsabaka

çalışmaları için öğretmenlerden öğrencilere izin almak için öğretmenler odasına gelmelerinin rahatsızlıklara yol açabileceğini” belirtmişlerdir.

- Okulunuz da belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebiliyor musunuz ya da bu konuda federasyonla iletişim probleminiz var mı? direk söyleyebiliyor musunuz ya da çok prosedür mü var?

Başarılı öğrencileri federasyonlara yönlendirmek konusunda yöneticilerin 3’ü (% 60), BESS öğretmenlerinin 2’si (% 50) ve toplamda 5’i (% 38) “ federasyonlar ilgisiz” yanıtını vermiştir.

Başarılı öğrencileri federasyonlara yönlendirmek konusunda yöneticilerin 2’si (% 40), BESS öğretmenlerinin 2’si (% 50) ve toplamda 4 kişi (% 31) “atletizm federasyonunun diğer federasyonlara göre daha ilgili” olduğunu belirtmişlerdir.

Başarılı öğrencileri federasyonlara yönlendirmek konusunda sınıf öğretmenlerinin 2’si (% 50), BESS öğretmenlerinin 1’i (% 25) ve toplamda 3 kişi (% 23) “federasyonlara yönlendiririm” yanıtını vermiştir.

Başarılı öğrencileri federasyonlara yönlendirmek konusunda yöneticilerin 1’i (% 20), BESS öğretmenlerinin 1’i (% 25) ve toplamda 2’si (% 15) “öğrencileri federasyonlardan daha çok kulüplere yönlendiririm” yanıtını vermiştir.

- Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı? Neler? Yeterli mi faydalı mı?

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı sorusuna yanıt olarak yöneticilerden 3'ü (% 60), sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 50), BESS öğretmenlerinden 3'ü (% 60) ve toplamda 7 kişi (% 58) “şampiyon olan takımın Türkiye'deki maçlara gönderildiğini” belirtmişlerdir.

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 50), yöneticilerden 1'i (% 20), BESS öğretmenlerinden 2'si (% 40) ve toplamda 4 kişi (% 33) “ müsabaka sonrası başarılı takımlara ve öğrencilere madalya ve kupa verildiğini” söylemişlerdir.

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı sorusuna yanıt olarak “federasyonların bu konuda ilgisiz olduğunu” BESS öğretmenlerinden 1'i (% 20) ve toplamda da 1 kişi (% 8) belirtmiştir.

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinden 1'i (% 50) ve toplamda da 1 kişi (% 8) “ okul olarak öğrencileri yemeğe götürürüz” yanıtını vermiştir.

- Sizce profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu? Ya da sistemden kaynaklanan bir sorundan dolayı o başarılı öğrenciyi kaybediyor muyuz?

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak yöneticilerden 2'si (% 50), BESS öğretmenlerinden 1'i (% 33) ve toplamda da 3 kişi (% 30) “kulüp ve üniversite burslarının olduğunu” belirtmişlerdir.

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak yöneticilerin 1'i (% 25), BESS öğretmenlerinin 1'i (% 33) ve toplamda 2 kişi (% 20) “profesyonelliğin şartlar yüzünden olamadığını” belirtmişlerdir.

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin 2'si (% 67) toplamda da 2 kişi (% 20) “ profesyonellikte gelir olmadığı, bu yüzden başka işte çalışmak gerektiği ve bununda sporda profesyonelleşmeye engel olduğunu” belirtmiştir.

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak yöneticilerin 1'i (% 25), BESS öğretmenlerinin 1'i (% 33) ve toplamda 2 kişi (% 20) “ sadece yarı profesyonellik olduğunu” söylemişlerdir.

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak yöneticilerin 1'i (% 25) yöneticilerin 1'i (% 25) toplamda da 1 kişi (% 10) “ başarılı olan öğrencilerle ilgilenilmediği için profesyonellik de olamıyor” yanıtını vermiştir.

Profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu sorusuna yanıt olarak BESS öğretmenlerinin 1'i (% 33) ve toplamda da 1 kişi (% 10) “ bireysel olarak profesyonellik olduğunu” belirtmiştir.

- Peki, spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz?

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt sınıf öğretmenlerinin 4'ü (% 50), BESS öğretmenlerinden 1'i (% 25) ve toplamda 5 kişi (% 28) “ sporu kısıtlar” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt sınıf öğretmenlerinin 2'si (% 25), BESS öğretmenlerinin 2'si (% 50) ve toplamda 4 kişi (% 22) “ bir öğrenci profesyonel bile olsa Güney'e Türkiye ya da başka bir ülkeye gidip müsabakalara katılamıyor” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt sınıf öğretmenlerinin 3'ü (% 75), yöneticilerin 1'i (% 17) ve toplamda 4 kişi (% 22) “çocukların gelişimini engeller” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt yöneticilerin 3'ü (% 50) ve toplamda da 3 kişi (% 17) “spora ambargoyu doğru bulmuyorum” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt sınıf öğretmenlerinin 2'si (% 25) ve toplamda da 2 kişi (% 11) “ambargo yüzünden Türkiye'deki büyük takımların maçlarını KKTC'de izleyemiyoruz” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt yöneticilerin 2'si (% 33) ve toplamda da 2 kişi (% 11) “sporun geleceği yoktur imajını verdiği için spora olan motivasyonu etkiler” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt sınıf öğretmenlerinin 1'i (% 13) ve toplamda da 1 kişi (% 6) “ambargoların arkasına saklanılıyor, kolayca kaçılıyor” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt yöneticilerin 1'i (% 17) ve toplamda da 1 kişi (% 6) “spora ambargo ayrı tutulmalı çünkü spor ilişkileri barışı getirebilir” demiştir.

Spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yanıt BESS öğretmenlerinden 1'i (% 25) ve toplamda da 1 kişi (% 6) “KKTC’de zaten başarı yok bu konuda ambargonun çok da etkilemediğini düşündüğünü” demiştir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE YORUM

6.1 Nicel bulgulardan elde edilen sonuç ve yorum

Uygulanan tutum ölçeği sonucunda ilkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS'e ilişkin tutumlarının pozitif ve yüksek derecede olduğu bulunmuştur.

İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS'e ilişkin tutumlarında; yöneticilerin BESS'e ilişkin tutumlarında yöneticilerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul / program ve okulda geçirdikleri hizmet süreleri değişkenlerine göre anlamlı bir fark bulunmazken, yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre yöneticilikte geçirdikleri hizmet süresi arttıkça BESS'e ilişkin pozitif tutumlarının azaldığı söylenebilir. Az sayıda yönetici ile çalışılmış olmasına rağmen bunun nedeninin yöneticilikte geçirilen hizmet süresi arttıkça özellikle öğrenci velileri tarafından okul yönetimine BESS dışındaki alanlara daha çok önem verilmesi konusunda baskı yapılıyor olabileceği ve okul yönetiminin de bu alana daha az önem göstermeye başlaması olarak düşünülebilir. Bu görüş KKTC'de spor profesyonelliğini yeterli olmaması olgusu ile desteklenebilir.

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin BESS'e ilişkin tutumlarında öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun olunan okul / program ve okulda geçirdikleri hizmet süreleri ve öğretmenlikte geçirdikleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

6.2 Nitel bulgulardan elde edilen sonuç ve yorum

Yapılan çalışmada, okullunuzda okul takımı var mı, varsa hangi branş sorusuna yanıt olarak yönetici, sınıf öğretmeni ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu “futbol” cevabını vermiştir. Bu sonuç Poyraz (1999) “Orta Öğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Faaliyetlerin Organizasyonu Katılım Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerine bir Araştırma” ve Aslan (2002) “Kocaeli İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerin Spora Yönelmelerinde Ailenin, Beden Eğitimi Öğretmeni ve Çevrenin Etkileri” adlı çalışmalarıyla paralellik arz etmektedir. Bu sonuç KKTC kültüründe futbola önem verilmesi, futbolun KKTC’de en profesyonel olarak görünen sporun futbol olması, futbol oynamak için fazla malzeme ve uygun şartlarda sahaya ihtiyaç olmamasından (ekonomik) kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu düşünce yapılan mülakatlar sırasında öğrencilerin çoğunlukla futbolu sevdikleri ve futbol oynamak istedikleri söylemleri ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz sorusuna yanıt veren İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin tümü bu soruya spor müsabakalara ilişkin cevaplar vermişlerdir. Bunu yönetici ve BESS öğretmeni dışındaki öğretmenlerin beden eğitimine ilişkin daha dikkati çeken veya daha eğlenceli olan spor müsabakalarla ilgili katılma isteğinde oldukları ve bunun BESS dersine ilişkin tutumlara pozitif katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Fakat yine bu soru karşısında kendi öğretimleri sırasında BESS dersine yaptıkları olası katkıları hatırlamamış olmaları BESS dersine ilişkin tutumların geliştirilmesi açısından yeterli olunmadığı fikrini doğurmaktadır.

Okul takımı çıkarma konusu ve beden eğitimi sağlık ve spor dersiyle ilgili problemleri çözme becerisi konusunda yöneticilerin tamamının BESS öğretmeninin fikrine önem verdiği buna paralel olarak da BESS öğretmenlerinin de müdür iznine tabi oldukları ve BESS dersine ilişkin problemleri BESS öğretmenlerinin çözebileceklerine ilişkin cevabını vermiş olmaları okul yönetici ve BESS öğretmenleri arasında birbirini destekleyen ve birbirine güvenen olumlu iletişim

olduğu fikrini vermektedir. Bu da BESS öğretmenlerinin çalışma ortamlarının okul yöneticileri tarafından önemseniyor olması BESS dersine ilişkin pozitif tutum geliştirme yolunda önemli bir özellik olarak değerlendirilebilir.

Yapılan çalışmada bakanlığın gerekli malzemeleri sağlıyor, karşılıyor mu sorusu ile beden eğitimine ilişkin problemleriniz nelerdir sorularına yanıt veren İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin çoğunluğu gerekli malzemeleri milli eğitim bakanlığının değil okulun karşıladığını belirtmişlerdir. Bu sonuç Poyraz (1999) “Orta Öğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Faaliyetlerin Organizasyonu Katılım Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerine bir Araştırma” Özşaker ve Orhun (2005) “ İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar” , Korucu ve Mollaoğulları’nın (2005) “Denizli İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Ve Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Düşüncelerinin Değerlendirilmesi” ve Solmaz (2006) “ Milli Eğitim Bünyesindeki Okullarda Beden Eğitimi Derslerinin İşlevsel Durumu” adlı çalışmalar ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu BESS ders saatlerinin yetersiz olduğunu cevabını vermiştir. Bu da İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS dersinin özellikle küçük yaştaki çocukların gelişimi için BESS faaliyetlerinin önemli bir rol oynadığını düşündüklerini göstermektedir. Bu sonuç mülakatlardaki diğer ifadelerle de desteklenmiştir.

Bu sonuç Solmaz (2006) “ Milli Eğitim Bünyesindeki Okullarda Beden Eğitimi Derslerinin İşlevsel Durumu” , Özşaker ve Orhun (2005) “ İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar” ve Salman ve Çalgın (2005) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmalar ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu BESS

dersinin yağmurlu günlerde yapılamadığını bu yüzden de kapalı bir salona ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç Salman ve Çalgın (2005) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi” ve Korucu ve Mollaoğulları’nın (2005) “Denizli İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Ve Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Düşüncelerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalar ile paralellik arz etmektedir.

Solmaz (2006) “Milli Eğitim Bünyesindeki Okullarda Beden Eğitimi Derslerinin İşlevsel Durumu” adlı çalışması ile okulların kendine ait spor salonlarını olmasının beden eğitimi derslerinin verimliliğini etkileyeceği sonucunu bulmuştur. Özşaker ve Orhun (2005) “ İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar” adlı çalışmasında beden eğitimi derslerinin tam anlamıyla amacına ulaşabilmesi için okullardaki spor tesislerinin çoğaltılması gerektiğini ortaya koymaktadırlar.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS öğretmenlerinin yaklaşık beşte biri BESS ders saatlerinde çoğunlukla takım çalışmaları yapıldığını bu yüzden de sadece takımlarda olan çocukların BESS dersine aktif olarak katılabildiklerini ve dolayısıyla BESS ders programının yeterince iyi uygulamadığından ve bundan da rahatsızlık duyduklarını ifade etmişlerdir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak az sayıda sınıf öğretmenin dahi olsa kız öğrencilerin BESS derslerine aktif olarak katılmadığının belirtilmiş olması BESS derslerine ilişkin çok olumsuz bir sonuç olduğu düşünülmektedir. Mahoney (1997) “*Age and Sport Participation*” adlı çalışma ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak az sayıda yöneticinin ailelerin çocukların spor ve aktivitelerine katılımı için negatif tutum sergilediklerini belirtmiştir. Bu sonuç Salman ve Çalgın (2005) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışma ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS ders programlarının değişip değişmediği ve bu değişimin faydalı olup olmadığı sorusuna yanıt olarak beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun, son müfredatta çok fazla konu olduğunu, çocukların fiziksel gelişimi için uygun olmadığı, daha çok oyun barındıran aktiviteler olması gerektiğini, teorik konuların olmamasını, uygulanabilir, hedefi olan ve kolay anlaşılır olmasını, hazırlanırken ilkokul beden eğitimi, sağlık ve spor öğretmenlerinin görüşlerinin alınması gerekliliğini belirtmişlerdir. Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerinin hali hazırda uygulamakta oldukları BESS ders programına ilişkin sorunlar olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Yapılan çalışmada BESS ders programlarının değişip değişmediği ve bu değişimin faydalı olup olmadığı sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenleri, yönetici ve BESS öğretmenlerinin bir kısmı gelişmişliğe uyabilmek için program değişiminin faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç KKTC’de Uzman 2010 tarafından yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilirliği sorusuna İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin çoğunluğunun BESS öğretmenleri BESS derslerine daha çok katılım sağlamalı yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçtan İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS derslerine daha fazla sayıda öğrencinin aktif bir şekilde katılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Bu sonuç kız öğrencilerinin BESS derslerine fazla katılmadıklarına ilişkin görüşler ile paralellik arz etmektedir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilirliği sorusuna İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin bir kısmı

BESS öğretmenleri çocuklara sporu sevdirmeli yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçtan İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin sporun çocuklar için yararlı olduğunu düşündükleri ve sporu önemsedikleri söylenebilir

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilindiği sorusuna yanıt olarak İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin bir kısmı BESS öğretmenlerinin beklentilerini karşıladığını belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilindiği sorusuna yöneticilerin bir kısmı BESS öğretmeni takım için öğrenci yetiştirebilmeli ve başarılı takım çıkarabilmeli yanıtını vermiş olmalarından toplum tarafından daha fazla dikkati çeken takım çıkarma olayına odaklandıkları ve tüm öğrencilerin BESS aktivitelerine katılmalarını ihmal ettikleri düşünülebilir. Bu sonuçtan yöneticilerin okullarında müsabakalarda başarı getiren takımlarının olması beklentileri olduğu söylenebilir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilindiği sorusuna öğretmenlerin bir kısmı BESS öğretmenlerinin öğretmenler odasında daha çok vakit geçirmesini, diğer öğretmenlerle daha çok paylaşım içinde olmalarını istediklerini ve sadece müsabaka çalışmaları için öğretmenlerden öğrencilere izin almak için öğretmenler odasına gelmelerinin rahatsızlıklara yol açabileceğini belirtmişlerdir. Bu sonuç öğretmenlerin BESS öğretmenleriyle de diğer öğretmenler kadar paylaşım içersinde olma beklentisi içinde oldukları söylenebilir.

Yapılan çalışmada okulda belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebilme ve bu konuda federasyonla iletişim problemlerinin olup olmadığı konusunda yönetici ve BESS öğretmenlerinin bir kısmı federasyonların ilgisiz olduğunu belirtirken, bir kısmı da atletizm federasyonunun diğer

federasyonlara göre biraz daha ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç yönetici ve BESS öğretmenlerinin başarılı olan çocuklarla federasyonların ilgili olmaları beklentileri içersinde olduğu düşünülebilir.

Yapılan çalışmada okulda belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebilme ve bu konuda federasyonla iletişim problemlerinin olup olmadığı konusunda sınıf öğretmenleri ve BESS öğretmenlerinin bir kısmı başarılı olan öğrencilerini federasyonlara yönlendirebildiklerini belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada okulda belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebilme ve bu konuda federasyonla iletişim problemlerinin olup olmadığı konusunda sınıf öğretmenleri ve BESS öğretmenlerinin bir kısmı öğrencileri federasyonlardan daha çok kulüplere yönlendiririm yanıtını vermiştir. Bu sonuca bakılarak kulüplere yönlendirmenin ve ulaşmanın federasyonlardan daha kolay olduğu düşünülebilir.

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetlerinin neler olduğu sorusuna yönetici, sınıf öğretmeni ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğunun şampiyon olan takımın Türkiye'deki maçlara gönderildiğini ve müsabaka sonrası başarılı takımlara ve öğrencilere madalya ve kupa verildiği yanıtını vermişlerdir.

Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetlerinin neler olduğu sorusuna BESS öğretmenlerinin bir kısmı federasyonların bu konuda ilgisiz olduğunu yanıtını vermişlerdir.

Bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla profesyonel olabiliyor mu sorusuna yanıt olarak yönetici ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu kulüp ve üniversite burslarının olduğunu, profesyonelliğin şartlar yüzünden olamadığını, sadece yarı profesyonellik olduğunu ve başarılı olan öğrencilerle ilgilenilmediği için

profesyonelliğın olamadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin bir kısmı da profesyonellikte gelir olmadığı, bu yüzden başka işte çalışmak gerektiği ve bununda sporda profesyonelleşmeye engel olduğunu söylemiştir. BESS öğretmenlerinin de bir kısmı bireysel olarak profesyonellik olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna sınıf öğretmenleri ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu sporu kısıtladığını ve bir öğrencinin profesyonel bile olsa Güney'e, Türkiye ya da başka bir ülkeye gidip müsabakalara katılamadığını belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin çoğunluğu bu durumun çocukların gelişimini engellediğini ifade etmişlerdir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yöneticilerin çoğunluğu spora ambargoyu doğru bulmuyorum yanıtını vermişlerdir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna sınıf öğretmenlerinin bir kısmı ambargo yüzünden Türkiye'deki büyük takımların maçlarını KKTC'de izleyemedikleri ve ambargoların arkasına saklanılıyor, kolaya kaçılıyor yanıtını vermiştir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna yöneticilerin bir kısmı sporun geleceği yoktur imajını verdiği için spora olan motivasyonu etkiler ve spora ambargo ayrı tutulmalı çünkü spor ilişkileri barışı getirebilir yanıtını vermiştir.

Yapılan çalışmada spora ve sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna BESS öğretmenlerinin bir kısmı zaten KKTC'de başarı yok bu konuda ambargonun çok da etkilemediğini düşündüğünü belirtmiştir.

Uygulanan tutum ölçeği sonucunda İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS'e ilişkin tutumlarının pozitif ve yüksek derecede olduğu bulunmasına rağmen yapılan mülakatlardan elde edilen sonuçlarda yönetici, öğretmen ve BESS öğretmenlerinin çeşitli sorunlardan dolayı BESS programlarını uygun olarak işlenemediğini belirtmişlerdir.

BÖLÜM VII

ÖNERİLER

7.1. Nicel bulgular değerlendirmesinden ortaya çıkan öneriler

Uygulanan tutum ölçeği sonucunda İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin BESS'e ilişkin tutumlarının pozitif ve yüksek derecede olduğunun bulunması ümit verici bir durum iken bundan sonra yapılacak çalışmalarla yöneticilerin hizmet süresi arttıkça BESS'e ilişkin muhtemel azalmanın nedenlerinin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması önerilir.

Kişilerin BESS'e ilişkin tutum ve düşüncelerini daha geniş kitlelerden almak amacıyla benzer çalışmaları KKTC'nin diğer ilçelerinde incelemek ve de öğrenci velilerine ve öğrencilere de uygulanması önerilir.

7.2. Nitel bulgular değerlendirmesinden ortaya çıkan neriler

Okullardaki okul takımı var mı, varsa hangi branş sorusuna yanıt olarak yönetici, sınıf ğretmeni ve BESS ğretmenlerinin çoğunluğu “futbol” yanıtını vermiştir. Tüm dünyada yaygın olarak oynanan futbolun (Kuper, 1996) tek oyun olmadığı ve dünyada oynanan çok fazla sayıda fazla oyun olduğu bilgisinin çocuklara aktaracak programların geliştirilmesi önerilir.

BESS dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz sorusuna yanıt veren ilkokul yönetici ve ğretmenlerinin tümünün bu soruya spor müsabakalarına ilişkin cevaplar vermiş olmaları İlkokul yönetici ve ğretmenlerinin dersler (disiplinler) arası ilişkileri kurmak ve kendi derslerinde diğer dersleri geliştirici etkinlik veya davranışlar sergilemede yetersiz olabilecekleri veya buna dikkat etmiyor olabileceklerini düşündürmekte olduğundan ğretmen yetiştirme kurumları ve milli eğitim bakanlığına bu tür ilişkilerin geliştirilmesini sağlayacak program veya hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi önerilir.

Yapılan çalışmada bakanlığın gerekli malzemeleri sağlıyor, karşılıyor mu sorusuna yanıt veren ilkokul yönetici ve ğretmenlerinin tümünün gerekli malzemeleri bakanlığın sağlamadığını söylemiş olması ve ilkokul yönetici ve ğretmenlerinin malzemeleri bakanlığın sağlaması konusundaki beklentilerinin olması bakanlığın bu konuda girişimde bulunup okullara malzemelerini sağlaması önerilir.

BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf ğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS ğretmenlerinin çoğunluğu BESS ders saatlerinin yetersiz olduğunun cevabının verilmiş olması ilkokul yönetici ve ğretmenlerinin BESS dersinin özellikle küçük yaştaki çocukların gelişimi için BESS faaliyetlerinin önemli bir rol oynadığını düşündüklerini göstermekte olup milli eğitim bakanlığının bu konuda BESS ders saatlerinin artırılmasının sağlaması önerilir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS öğretmenlerinin çoğunluğu BESS dersinin yağmurlu günlerde yapılamadığını bu yüzden de kapalı bir salona ihtiyaç duyulduğunu belirtmiş olmaları BESS dersinin yağmurlu günlerde de yapılabilmesi için bakanlığın okullara kapalı spor salonu yapılmasını sağlayabilmesi ya da yakın çevrede salonu olan okulların salonlarını veya bulundukları bölgede kapalı spor salonu varsa haftanın belirli günlerinde bu salonların kullanılabilmesi için gerekli izinlerin alınmasının sağlanabilmesi önerilir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak sınıf öğretmenlerinin, yöneticilerin ve BESS öğretmenlerinin yaklaşık beşte biri BESS ders saati içerisinde takım çalışmaları yapıldığı ve bundan sıkıntı duyulduğunun belirtilmiş olması milli eğitim bakanlığının takım çalışmalarının yürütülebileceği program düzenlemesi önerilir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak az sayıda sınıf öğretmenin dahi olsa kız öğrencilerin BESS derslerine aktif olarak katılmadığının belirtilmiş olduğunun görülmesi sonucu milli eğitim bakanlığının, program geliştiricilerinin, öğretmen yetiştiren kurumların, okul yöneticilerinin, sınıf öğretmenlerinin, BESS öğretmenlerinin ve ailelerin gerekli önlemleri almaları önerilir. Diğer taraftan “cinsiyet ayrımına” ilişkin bu bulgunun yaygınlık derecesinin belirlenmesi için tüm ülke çapında araştırmalar yapılması önerilir.

Yapılan çalışmada BESS dersine ilişkin problemler sorusuna yanıt olarak az sayıda yöneticinin ailelerin çocukların spor ve aktivitelerine katılımı için negatif tutum sergilediklerini belirtmiş olmaları bu konuya ilişkin aile - okul ilişkisinin okul aile birliği tarafından tekrardan gözden geçirilerek çocukların spor aktivitelerine katılımlarının sağlanması önerilir.

Yapılan çalışmada BESS ders programlarının değişip değişmediği ve bu değişimin faydalı olup olmadığı sorusuna yanıt olarak beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğu son müfredatta çok fazla konu olduğunu, çocukların fiziksel gelişimi için uygun olmadığı, daha çok oyun barındıran aktiviteler olması gerektiğini, teorik konuların olmamasını, uygulanabilir, hedefi olan ve kolay anlaşılır olmasını, hazırlanırken ilkökul BESS öğretmenlerinin görüşlerinin alınması ifade etmiş olmalarından dolayı bakanlığın program geliştirme çalışmaları sırasında bu görüşleri dikkate alması önerilir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabilirliği sorusuna ilkökul yönetici ve öğretmenlerinin çoğunluğunun BESS öğretmenleri BESS derslerine daha çok katılım sağlamalı yanıtını vermeleri, yönetici ve öğretmenlerin BESS derslerine daha fazla sayıda öğrencinin aktif bir şekilde katılması gerektiğini düşünülmektedir. Buna göre MEB, ilkökul yönetici ve öğretmenlerinin öğrencilerin BESS derslerine aktif katılımlarını sağlamak için birlikte işbirliği içinde çalışmaları önerilir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabildiği sorusuna İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin bir kısmı BESS öğretmenleri çocuklara sporu sevdirmeli yanıtından yola çıkılarak çocuklara sporu sevdirmek için disiplinler arası dayanışma içerisinde olunmasını sağlayacak hizmet içi programlar uygulanmalıdır.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabildiği sorusuna yöneticilerin bir kısmı BESS öğretmeni takım için öğrenci yetiştirebilmeli ve başarılı takım çıkarabilmeli yanıtını vermiş olmalarından toplum tarafından daha fazla dikkati çeken takım çıkarma olayına odaklandıkları ve tüm öğrencilerin BESS aktivitelerine katılmalarını ihmal ettikleri düşünülebilir. Bu nedenden dolayı ilkökul yönetici ve öğretmenlerinin BESS'in önemini tekrardan hatırlatıcı hizmet içi eğitimlerden geçirmeleri önerilir.

Yapılan çalışmada BESS öğretmenlerinden beklentilerin ne olduğu ve bu beklentilerin karşılanabildiği sorusuna öğretmenlerin bir kısmı BESS öğretmenlerinin öğretmenler odasında daha çok vakit geçirmesini, diğer öğretmenlerle daha çok paylaşım içinde olmalarını istediklerini ve sadece müsabaka çalışmaları için öğretmenlerden öğrencilere izin almak için öğretmenler odasına gelmelerinin rahatsızlıklara yol açabileceğini belirtmişlerdir. Bu sonuç öğretmenlerin BESS öğretmenleriyle de diğer öğretmenler kadar paylaşım içersinde olma beklentisi içinde olmalarından dolayı, okul yöneticisi BESS öğretmenleri ile diğer öğretmenler arasında iletişimi artırıcı önlemler almaları önerilir.

Yapılan çalışmada okulda belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebilme ve bu konuda federasyonla iletişim problemlerinin olup olmadığı konusunda yönetici ve BESS öğretmenlerinin bir kısmı federasyonların ilgisiz olduğunu belirtirken, bir kısmı da atletizm federasyonun diğer federasyonlara göre biraz daha ilgili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bir kısım sınıf öğretmeni ve BESS öğretmenleri öğrencilerin profesyonellik açısından yeterinde motive edilmediklerini düşünmektedirler. Bu sonuçlara göre MEB'in spor federasyonlar ve kulüpler ile olan iletişimin artırılması ve öğrencilerin motive edilmesi konusunda gerekli önlemleri alması önerilir.

Araştırmanın mülakat kısmından elde edilen ve yönetici ve öğretmenlerce BESS programının uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin çözülmesi durumunda BESS programlarının daha uygulanabilir ve amaçlarına ulaşılabilir hale geleceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Açak, M. (2005). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin El Kitabı*, Morpa Kültür Yayınları, Ankara.

Açıkada, C. ve Ergen, E. (1990). *Bilim ve Spor*, Büro – Tek Ofset Matbaacılık, Ankara.

Ağbuğa, B. ve Aslan, Ş. (2010). *İlköğretim Okulları için Beden Eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Akandere, M. (2004). *Eğitici Okul Oyunları*, Nobel Basımevi, Ankara.

Akandere, M. (2002). *Sportif Oyunlara Hazırlayıcı Toplu Eğitsel Oyunlar*, Nobel Basımevi, Ankara.

Akgün N. (1989). *Egzersiz Fizyolojisi*, Gökçe Ofset Matbaacılık 3. Baskı Ankara.

Altinköprü, T. (2002). *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır*, Hayat yayınları, İstanbul.

Aracı, H. (2004). *Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*, Nobel Yayınları, Ankara.Yayınları, İstanbul.

Aracı, H. (2006). *Beden Eğitimi Uygulamaları*, Nobel Yayınları, İstanbul.

Aracı, H. (2000). *Okullarda Beden Eğitimi*, Bağırgan Yayınevi, Ankara.

Arslan, Y. (2008). *Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Ders Programlarına İlişkin Görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aslan, F. (2002). *Kocaeli Bölgesi İlköğretim Okullarında Okuyun Öğrencilerin Spora Yönlendirilmelerinde Ailenin, Beden Eğitimi Öğretmeni ve Çevrenin Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.

- Ataşen, M. (1975). *Ruh Sağlığı Bilgisi*, İzmir Eğitim Enstitüsü, Ders Kitapları yayınları, İzmir.
- Bademci, V. (2001). *Türkiye'deki Okullar Ne İşe Yarar?*, Alp Yayınevi, Ankara.
- Bakioğlu, A. (1996). *Öğretmenlerin Kariyer Evreleri*, 2.Ulusal Eğitim Kongresi Bildiriler Marmara Üniversitesi AEF Yayını, İstanbul.
- Baltaş A. (2001). *Ekip Çalışması ve Liderlik*, 3. baskı, Remzi Kitapevi A.Ş., İstanbul.
- Barutçugil, İ. (2002). *Eğitiminin Eğitimi*, Kariyer Yayınları, Ankara.
- Başaran, İ. (1994). *Eğitime Giriş*, Kadioğlu Matbaası, İstanbul.
- Başaran, M. (1992). *Oyunlarla Spora Hazırlık*, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul.
- Baykoçak, C. (2002). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa ili Uygulaması)*, Sakarya, Sakarya Üniversitesi.
- Bedeian A.G. (1993). *Management Fort Worth*, The Dryden Press, United Kingdom.
- Binbaşioğlu, C. (1988). *Genel Öğretim Bilgisi*, Binbaşioğlu Yayınevi, Ankara.
- Bottery, M. (1992). *The Ethics of Educational Management: Personal , Social and Political Perspectives on School Organization*, Educational Management, Series, Cassell Publication, Washington.
- Boztepe, H. (1994). *İlköğretim Çağındaki Çocukların Bedensel ve Sosyal Gelişimlerinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi*, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu 16 – 18 Aralık 1993 Manisa, M.E.B. O.B.E.S.İ.D Başkanlığı Yayını, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.

- Brennan, D. ve Bleakley, E.W. (ed. Kremer, J. vd), (1997). *Predictors, Patters and Policies for Post-School Participation*, Young People's Involvement in Sport, Routledge, New York.
- Bucher, A.Ç. , Karetcel, M. (1993). *Manegement of physical Education and sport*, St. Lois.
- Buckner, Kermit G. & James O. McDowelle (2000). *Developing Teacher Leaders:Providing Encouragement, Opportunities and Support*, NASSP Bulletin.
- Budak, S. (2005). *Psikoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Busby, G. (ed. Kremer, J. vd) (1997). *Modelling Participation Motivation in Sport: Young People's Involvement in Sport*, Routledge, New York
- Büyükkaragöz, Savaş, vd, (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Mikro Yayınları, Ankara.
- Can, H. (1999). *Organizasyon ve Yönetim*, 5.Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Can, S., Arıkan, E., Durukan, E., Göktaş, Z., Pepe, K. (2004). *Resmi ve Özel Okullardaki Beden Öğretmenlerinin Liderlik Davranışı (Yapıyı Kurma Boyutu) Yönünden Karşılaştırılması*, 10. ICHPER-SD Avrupa Kongresi ve 8. SBD Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 2004, Kemer-Antalya (CD - 281_0986)
- Castelli, D.M., Hillman, C.H., Buck, S.M., Erwin,H.E. (2007). *Physical Fitness and Academic Achievementin Third- and Fifth-Grade Students. Journal ofSport & Exercise Psychology*; 29: 239-252.
- Celep, C. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- CHARLES, A. (1983). *Foandation of Physical Education And Sport*, P. 13, Londra.Chung, M. ve Phillips D. A. , (2002). The Relationship Between Attitude

Toward Physical Education and Leisure – Time Exercise in High School Students, *Physical Educator*, 59:3, 126 - 140.

Collingwood, T., R. ve Willett (1971). The Effects of Physical Training Upon Self-concept and Body Attitude, *Journal of Clinical Psychology*, 411 – 412.

Collingwood, T., R. (1972). The Effects of Physical Training Upon Behaviour and Self Attitudes, *Journal of Clinical Psychology*, 28, 583 – 585.

Crain, W.C. (1985). *Theories of Development*. Prentice Hall. P: 118 – 136.

Çakmaklı, K. (2002). *Aileler İçin Sosyal Hizmet*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı yayınları, Eramet Matbaacılık, İstanbul,

Çamlıyer, H. (1999). *Türkiye de Spor Yönetimi, Federasyonlar ve Sorunları*, Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu Dergisi, Sayı 89, Ankara.

Çelik, V. (1999). *Eğitimsel Liderlik*, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Dalkıran, O., Altıntaş, A., Gündüz, N., Sunay, H., Akgül, M. (2004). *Ankara İli Devlet-Özel İlk Ve Orta Öğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinliklerinde Kapalı Spor Alanlarının Etkin Kullanımı Üzerine Görüşleri*, 10. ICHPER-SD Avrupa Kongresi ve 8. SBD Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 2004, Kemer-Antalya.

Datar, A., Sturm, R. (2004). *Physical Education in Elementary School and Body Mass Index: Evidence from the Early Childhood Longitudinal Study*. American Journal of Public Health; 94(9):1501-1506.

Devlet Plânlama Teşkilatı. (2001). *Okul öncesi eğitim-İlköğretim-özel Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri ile Değerlendirilmesi*, 3. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu, Tayyare Kültür Merkezi, Ankara.

- Dexter T. (1999). *Relationship between sport knowledge, sport performance and academic ability: empiricalevidence from GCSE Physical Education*. General Certificate of Secondary Education. J Sport Sci; 17:283-295.
- Doğan, E. (2002). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi*, Academy Plus Yayınevi, 2.Baskı, Ankara.
- Erden, M. (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Eren, E. (2004). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, 8. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Erkal, M. (1982). *Sosyolojik Açıdan Spor*, Filis Yayınları, İstanbul.
- Erkal, M. (1986). *Sosyolojik Açıdan Spor*, Milli Eğitim basımevi, Ankara.
- Eriz, M. (2005). *Beden Eğitimi ve Sporda Planlamanın Önemini Ortaya Koyarak, K.K.T.C.'De Orta Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanabilmesi İçin Altyapı ve Malzemenin Yeterli Olup Olmadığının Araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa, K.K.T.C.
- Eroğlu, F. (1996). *Davranış Bilimleri*, Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Ensari, H. (2003). *21. Yüzyıl Okulları için Toplam Kalite Yönetimi*, Sistem Yayıncılık, 4.Basım, İstanbul.
- Everard and Geoffrey Morris, (1996). *Effective School Management*, Paul Chapman Publishing Ltd, London.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*, Alkim Yayınevi, İstanbul.
- Fidan, N. ve Erden M. (2000). *Eğitime Giriş*, Alkim Yayınevi, İstanbul.
- Field T., Diego M., Sanders C.E. (2001). *Exercise is positively related to adolescents' relationships and academics*. Adolescence; 36(141):106-110.

Fişek, K. (1998). *Spor Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

Fişek, K. (2003). *Sporun Anatomisi, İnsanca Spor Anatomisi*, İstanbul.

Gaulherfer, K. (1956). *Naturlichers Turnen, band u. Oesterreichischer Burdeaverlang*.

Gezgin, M. F., Amman, T. (1993). *Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu*, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, Manisa.

Gillet, B. (1975). *Spor Tarihi*, (çev. Mustafa Durak), Hilal Matbaacılık, İstanbul.

Green. K., Smith, A., Roberts, K. (2005). *Young people and lifelong participation in sport and physicalactivity: a sociological perspective on contemporaryphysical education programmes in England andWales*. Leisure Studies; Vol. 24, No. 1: 27-43.

Gürün, O. A. (1984). *Çocuğumuzu Tanıyalım*, İnkılap Kitapevi s.120-128, İstanbul.

Gülay, O., Mirzeoğlu, D. and Çelebi, M. (2010). *Effects of cooperative games on social skill levels and attitudes toward physical education*. Eurasian Journal of Educational Research, 40, 77-92.

Gürhan, C. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Gürsel, M. (2003). *Okul Yönetimi*, Eğitim Kitabevi, Konya.

Günsel, A. (1998). *İlköğretimde Beden Eğitimi ve Uygulamaları*, Anı Yayıncılık, Ankara.

Harmandar, İ. (2004). *Beden Eğitimi Ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

İlgar, L. (2000). *Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi*. Beta Yayıncılık, İstanbul.

İnan, M. (2003). *Çocuk ve Spor, "Çocuğum nasıl Spor Yapmalı"*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Kale, R. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Kalish, S. (1998). *Çocuğunuz İçin Spor ve Fitness*, Beyaz Yayınları, İstanbul.

Kalyon, T. (2000). *Spor Hekimliği*, Gata Basımevi, Ankara.

Karşı, M. D. (2004). *Yönetmelik Etkililik*, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Kasap, H. (1997). *Beden Eğitimi*, Morpa Spor Ansiklopedisi 1, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Kaya, Y. K. (1984). *Eğitim Yönetimi*, Sevgi Yayınları, Ankara.

Keten, M. (1974). *Türkiye'de Spor*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.

Keten, M. (1993). *Türkiye'de Spor*, Yeniden Düzenlenmiş II. Baskı, Polat Ofset, İstanbul.

Koca, C. , Aşçı, F. H. ve Demirhan, G. (2005). Attudes Toward Phsical Education and Class Preferences of Turkish Adolescents in Terms of School Gender Composition, *Adolescence*, 40: 158, 135 – 135.

Koç, S. (2005). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, Yaylacık Matbaası, İstanbul.

Koç, S. (2006). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği*, 9.Baskı, Beta Basım Yayım, İstanbul.

Kolukısa, Ş. (1992). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayınları, Giresun.

Kuper, S. (1996). *Futbol Asla Sadece Futbol Değildir*, Çeviri: Sinan Gültunca, Sabah Kitapları , s: 67-152 , İstanbul.

Kydd, Anderson ve Newton, (2003). *Leading People and Terms in Education*, typeset by Pantec Arts, Ltd, Maidstone, Kent printed in Great Britain by Cromwell Pres, Trowbridge, Wiltshire.

Lee, C.D., Blair S.N., Jackson, A.S. (1999). Cardiores – Piratory Fitness, Body Composition, And All – Cause and Cardiovascular Disease Mortality in Men, American Journal of Clinical Nutrition 69:373-80.

Longman Dictionary Of Contemporary English, Third Edition, (1995). Addison Wesley Longman Limited, Essex.

Mahoney, C. (ed. Kremer, J. vd), (1997). *Age and Sport Participation: Young People's Involvement in Sport*, Routledge, New York.

MEB, (1995). *İlk ve Ortaöğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Rehberi*, Ankara.

MEB, (1996). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Genel Müdürlüğü*, 22.08.1996 tarih ve 3608 Sayılı Yazılarına ekli Taslak Programı, Ankara.

MEGSB, (1988). *İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Mengütay, S. (1993), *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Spor Ve Hareket Eğitiminin Önemi Ve Ülkemizdeki Durumu*, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Ve Spor 2. Sempozyumu, Manisa.

Mengütay S. (1999). *Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor*, Tütibay Yayınları 2. Baskı, İstanbul.

Mengütay, S. (2006). *Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Muratlı, S. (1997). *Çocuk ve Spor*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

Morgan, P. (2008). Teacher Perceptions of Physical Education in the Primary School: Attitudes, Values and Curriculum Preferences, *Pyhsical Educator*, 65:1, 46-56.

National Association for Sport Physical Education (NASPE) (2005).. *Physical Education for Lifelong Fitness: The physical best teacher's guide*. (İkinci Baskı). Champaign: Human Kinetics.

Özalp, İ. (1984). *İşletme Yönetimi*, 6.Baskı, İstanbul.

Özbaydar, S. (1983). *İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi*, Altın Kitaplar Basımevi, İstanbul.

Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

Özşaker, M., Orhun, A. (2005). *İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar*, Editör: Gültekin, O., 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Burfaş Ofset Tesisleri, Bursa.

Öztürk Ü. (1984). *İlkokullarda Beden Eğitimi*. Seda Yayıncılık, İstanbul.

Öztürk, F. (1998), *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

Pangrazi, P. R. (2004). *Dynamic Physical Education for Elementary School Children*, Daryl Fox Publisher.

- Savaş, İ. (1989). *Spor Sözlüğü*, Remzi Basımevi, İstanbul.
- Savaş, İ. (1997). *Spor Genel Kültürü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Sezen, M. (1989). *İlkokul Dönemi Çocuklarının Temel Metodik Gelişmeleri Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin Etkisi*, Ankara.
- Sönmez, A. (1998). *İlköğretim Sonrası Eğitim Seçenekleri*, Millî Eğitim Basım Evi, İstanbul.
- Sönmez, V. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Spink, K., S. (1990). *Give a sporting Chance: A Guide Fot Parents*, Sun Books The Macmillan Company of Australia Pty Ltd, 1-12.
- Stewart, M. J. ve Green, S., R. (1991). Secondary Student Attitudes Toward Physical Education, *Physical Educator*, 48: 2, 72 -80.
- Sunay, Y., Sunay,H. (1996). *Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri ve Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyi*, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: 1, Sayı:4, 36-39-48-38.
- Sunay, H. (2002). *Türkiye’de Sporun Yaygınlaştırılması Kapsamında Çağdaş Spor Yöneticilerinin Rolü ve Önemi*, 7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya,Kemer.
- Tamer, K., ve Pulur, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*, Ada Matbaacılık, Ankara.
- Taymaz, H. (1995). *Okul Yönetimi*, Saypa Yayın dağıtım, Ankara.
- Thomas, K. (2003). *Physical Education Methods for Elementary Teachers*, Human Kinetics Publishers Inc, USA.

Topkaya, İ. (2004). *Oyun, Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminin Eğitsel Temelleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

U.S. Department of Health and Human Services (USDHHS) (2000). *Healty People 2010: Conference Edition*. Washington, D.C.: Government Printing Office.

Uzman, B. (2010). *Ortaöğretim Okul Yönetici ve Öğretmenlerinin Eğitim Programlarına İlişkin Karşılaştırmalı Tutum ve Düşünceleri*, Yakın Doğu Üniversitesi, K.K.T.C.

Yamaner, F. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*, Ekin Kitabevi, Bursa.Yalçın, Halil Fehmi (1995). *Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı*, Gazi Üniversitesi eğitim Fakültesi Yayınevi, Ankara.

Yalçın, G., Akkuş, H. (2006). *Çocuk ve Basketbol*, Nobel Yayınları, İstanbul.

Yetim, A. (2006). *Sosyoloji ve Spor*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Werner, Karl, (1993). *Liderlik ve Yönetim*, Rota Yayınları, İstanbul.

Wersch, A. (ed. Kremer, J. vd), (1997). *İndividual Differences and İntrinsic Motivations for Sport Participation: Young People's İnvolvement in Sport*, Routledge, New York.

Wise, W. M. (1973). *Games and Sports: Activity in the primary school*, Heinemann Educational Books Ltd, London, pp: 1-4.

Woodfield, L. (2004). *Phsical Develpment in tne Errly Years; classmates*, Continuum International Publishing Group. London, Chapter 4, pp: 61 – 80.

Zorba, E. ve (ed. Kızılet, A.) (2006). *Herkes İçin Spor*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

<http://www.cu.edu.tr/insanlar/anamaria/besfark.html> (15.12.2010)

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Pilates> (25.01.2011)

<http://www.yeminlisozluk.com/index.php?kelime=sedanter> (30.01.2011)

<http://www.egitimaileforum.com/forums/ogretim-kuramlari/36791-bilissel-duyusal-psikomotor-ogrenme.html> (30.01.2011)

EK 1.

Ölçeğin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (K.K.T.C.) ilkokullarında uygulanması amacıyla milli eğitim ve kültür bakanlığı (M.E.K.B.)'dan gerekli izin alınmıştır. İzin belgesi aşağıda verilmiştir.

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: İÖD.0.00-35/2010/1B -1317.

Lefkoşa

08.11.2010

Sn. Kübra Fatma Üzümoğlu, ✓

“KKTC İlkokullarında Yönetici ve Öğretmenlerin Beden Eğitim Dersine İlişkin Görüş ve tutumlarının İncelenmesi” konulu anketin soruları Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş ve uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Anketi uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve uygulama tamamlandıktan sonra da anket sonuçlarının Müdürlüğümüze ve Talim Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesi hususunda bilgilerinizi saygı ile rica ederim.

**M. Bumin Paşa
Müdür**

/ŞG

EK 2.**ANKET FORMU**

Sayın Katılımcı,

Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Programı'nda Yard. Doç. Dr. Engin Baysen'in danışmalığında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmakta olan " KKTC İlkokulları Yönetici ve Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan bu ölçek, sizlerin Beden Eğitimi Dersine ilişkin Görüş ve Tutumlarınızı araştıran bir anket çalışmasıdır.

Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Sizden istenen önce birinci bölümde kişisel bilgilerinize ilişkin soruları yanıtlamanız, sonra da ikinci bölümde sunulan Beden Eğitimi ve Spor Dersine ilişkin görüşlerinizi belirtmenizdir.

Sizlerin anketi özenle dolduracağınıza inancımı bildirir, katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Kübra Fatıma Üzümoğlu

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I**I. Cinsiyetiniz**

1. () Kadın

2. () Erkek

II. Yaşınız

1. () 24 ve altı

2. () 25 – 29

3. () 30 – 34

4. () 35 – 39

5. () 40 – 44

6. () 45 – 49

7. () 50 ve üstü

III. Mezun olunan okul / Program

1. () Atatürk Öğretmen Akademisi

3. () Yüksek Lisans

2. () 4 yıllık lisans

4. () Doktora

IV. Yöneticilikte geçirdiğiniz hizmet süreniz

1. () 1 -5 yıl

2. () 6 -10 yıl

3. () 11- 15 yıl

4. () 16 – 20 yıl

5. () 21 yıl ve üstü

V. Bu okuldaki hizmet süreniz

1. () 1- 2 yıl

2. () 3- 4 yıl

3. () 5 – 6 yıl

4. () 7 yıl ve üstü

VI. Halen uğraştığınız bir spor aktivitesi var mı ? Lütfen belirtiniz**VII. Ailenizde sporla profesyonel olarak ilgilenen kişi sayısı kaçtır ? Lütfen belirtiniz..... kişi**

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Programı'nda Yard. Doç. Dr. Engin Baysen'in danışmalığında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmakta olan " KKTC İlkokulları Yönetici ve Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan bu ölçek, sizlerin Beden Eğitimi Dersine ilişkin Görüş ve Tutumlarınızı araştıran bir anket çalışmasıdır.

Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Sizden istenen önce birinci bölümde kişisel bilgilerinize ilişkin soruları yanıtlamanız, sonra da ikinci bölümde sunulan Beden Eğitimi ve Spor Dersine ilişkin görüşlerinizi belirtmenizdir.

Sizlerin anketi özenle dolduracağınıza inancımı bildirir, katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Kübra Fatıma Üzümoğlu

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve
Planlaması Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

I. Cinsiyetiniz

1. ☐ Kadın

2. ☐ Erkek

II. Yaşınız

2. ☐ 24 ve altı

2. ☐ 25 – 29

4. ☐ 30 – 34

4. ☐ 35 – 39

6. ☐ 40 – 44

6. ☐ 45 – 49

8. ☐ 50 ve üstü

III. Mezun olunan okul / Program

3. ☐ Atatürk Öğretmen Akademisi

3. ☐ Yüksek Lisans

4. ☐ 4 yıllık lisans

4. ☐ Doktora

IV. Öğretmenlikte geçirdiğiniz hizmet süreniz

6. ☐ 1 -5 yıl

7. ☐ 6 -10 yıl

8. ☐ 11- 15 yıl

9. ☐ 16 – 20 yıl

10. ☐ 21 yıl ve üstü

V. Bu okuldaki hizmet süreniz

1. ☐ 1- 2 yıl

2. ☐ 3- 4 yıl

3. ☐ 5 – 6 yıl

4. ☐ 7 yıl ve üstü

VI. Halen uğraştığınız bir spor aktivitesi var mı ? Lütfen belirtiniz

VII. Ailenizde sporla profesyonel olarak ilgilenen kişi sayısı kaçtır ? Lütfen belirtiniz..... kişi

BÖLÜM II

Beden Eğitimi ve Spor	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Dersi her gün yapılmalıdır.					
Akademik başarıyı artırır.					
Obeziteyi engeller.					
İnsanın diğer insanlara karşı anlayışlı olmasını sağlar.					
Kişinin fiziksel olarak gelişimini tamamlamasını sağlar.					
Kişinin çevresini tanımasını sağlar.					
Kişinin özgüvenini artırır.					
Kişinin kendini kontrol etmesini kolaylaştırır.					
Kişinin başarıya güdülenmesini sağlar.					
Kişinin kemik gelişimini olumlu yönde etkiler.					
Kişide oluşabilecek hastalıkları engellemeye yardımcı olur.					
Kişinin zinde olmasına yardımcı olur.					
Kişinin vücudunu tanımasına olanak sağlar.					
Kişiye yaşamda aktif hale getirir.					
Kişinin günlük yaşamda karşılaştığı fiziksel aktiviteleri yapabilmesi için vücudu hazır hale getirir.					
Kişiye oluşabilecek psikolojik problemlere karşı hazır hale getirir.					
Kişinin bir konuya yoğunlaşma becerisini geliştirir.					
Kişinin hoşgörüsünü artırır.					
Kişinin iletişim becerisini geliştirir.					
Kişinin kişisel farklılıklara saygı duymasını sağlar.					
Kişinin cesaretini artırır.					

Beden Eğitimi ve Spor	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Kişinin kararlara katılma istekliliğini geliştirir.					
Kişinin sosyalleşmesine yardımcı olur.					
Kişinin kendi kendine yeterli olabilme yeteneğini geliştirir.					
Kişinin insanların eşitliğine önem vermesini sağlar.					
Kişinin disiplin anlayışını geliştirir.					
Kişinin liderlik özelliği kazanmasını sağlar.					
Kurallara uymayı öğretir.					
İşbirliğini öğretir.					
Toplumsal düzeni sağlar.					
Problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur.					
Sorumluluk almayı öğretir.					
Yaratıcılığı artırır.					
Üretkenliği artırır.					
Rakiplere saygı duyulmasını sağlar.					
Başarı ve başarısızlığın nedenlerini araştırma istekliliği oluşturur.					
Saldırganlığı azaltır.					
İyi vatandaşlık özelliklerinin kazanılmasını sağlar.					

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Keşke eğitim programında daha fazla beden eğitimi dersi olsaydı.					
Keşke çocukluğumda daha fazla bedensel aktiviteleri içeren etkinliklere katılmış olsaydım.					
Keşke beden eğitimi faaliyetleri için ülkemizde daha çok imkan olsaydı.					
Keşke daha fazla sayıda beden eğitimi faaliyetlerimi alışkanlık haline getirebilseydim.					
Spor karşılaşmalarını seyretmekten zevk alırım.					
Spor karşılaşmalarına ilişkin haberleri takip ederim.					
Spor karşılaşmalarına ilişkin konuşmaktan zevk duyarım.					
Öğrencilerimizin sportif faaliyetlerdeki başarıları beni memnun eder.					
Kişilerin taraftarı oldukları takımı desteklemesi benim için anlamlıdır.					
Sportif faaliyetler beni heyecanlandırır.					
Düzenli olarak takım sporları yaparım.					
Düzenli olarak bireysel sporları yaparım.					
Okulda yer alan tüm spor aktivitelerine katılırım.					
Öğrencilerin spor aktivitelerine katılmasını özendiririm.					
Benim için yeni olan spor aktivitelerine katılma konusunda istekliyim.					
Benim için yeni olan sportif aktivitelerin kurallarını öğrenmek için zaman ayırırım.					
Sportif aktiviteler için ayırmam gereken para benim için fazla görünmez.					
Sportif aktiviteler sonrası oluşan yorgunluktan rahatsız olmam.					

EK 3.

Veri toplama araçlarından görüşme (mülakat) aşağıda verilmiştir.

MÜLAKAT SORULARI

- Okulunuzda okul takımı var mı ? hangi branş ? kim karar veriyor takım çıkarılırken ? öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenin ya da sizin önerdiğiniz branş mı seçiliyor ? takım talebini kim yapıyor siz mi beden eğitimi öğretmeni mi öğrenciler mi aileler mi a (futbol) takımı varsa b (basketbol) takımı neden yok ?
- Beden eğitimi dersiyle ilgili neler yapıyorsunuz ? Sahayı düzenliyor musunuz bozuk olan yerler varsa kırık eksik malzeme varsa neler yapıyorsunuz ?
- Beden eğitimi öğretmeninden fikir görüş öneri alıyor musunuz ? (mesela beden eğitimi öğretmeni 5 kişi var yetenekli basketbolda derse takım çıkarabilir miyiz dediğinde ne yaparsınız ?)
- Beden eğitimi dersine bakanlığın yaklaşımı nasıl ? gerekli malzemeleri sağlıyor mu karşılıyor mu ? okul aile birliği bu konuda neler yapıyor ? gerekli malzemelerin parası okuldan mı çıkıyor?
- Beden eğitimine ilişkin problemlerinizi nelerdir?

- Varsa beden eğitime ilişkin problem / ler nasıl çözüyorsunuz ?
- Varsa problem / ler beden eğitimi öğretmeni çözebilir mi yoksa problem çözmede yetersiz mi ?
- (beden eğitimi programları değişiyorsa) bu değişim faydalı mı değilse ne düşünüyorsunuz ne önerirsiniz ?
- Beden eğitimi öğretmenlerinden beklentileriniz ne ? ve beden eğitimi öğretmeni sizce bu beklentilerinizi karşılayabiliyor mu?
- Okulunuz da belli bir branşta başarılı olan öğrencileri federasyonlara yönlendirebiliyor musunuz ya da bu konuda federasyonla iletişim probleminiz var mı ? direk söyleyebiliyor musunuz ya da çok prosedür mü var ?
- Sportif faaliyetlerde başarılı olunması açısından bakanlığın veya federasyonların motive edici güdüleyici faaliyetleri var mı ? neler ? yeterli mi faydalı mı ?

- Sizce profesyonellik anlamında bir öğrenci başarılı olduğu alanda kolaylıkla başarılı oluyor mu? Yada sistemden kaynaklanan bir sorundan dolayı o başarılı öğrenciyi kaybediyor muyuz ?

- Peki spora - sporcuya uygulanan ambargo hakkında ne düşünüyorsunuz ?

Ek 4.

Ankete katılan okul, yönetici ve öğretmenlerin dağılım tablosu.

Okul adı	Yönetici Sayısı	Öğretmen Sayısı	Ankete Katılan Yönetici Sayısı	Ankete Katılan Öğretmen Sayısı
9 Eylül İlkokulu	4	31	3	15
Alayköy İlkokulu	3	20	2	15
Arabahmet İlkokulu	2	14	1	11
Atatürk İlkokulu	4	29	0	0
Balıkesir – Meriç İlkokulu	1	9	1	7
Cihangir – Düzova İlkokulu	1	12	0	6
Çağlayan Cumhuriyet İlkokulu	2	12	2	6
Değirmenlik İlkokulu	2	14	2	9
Dr. Fazıl Küçük İlkokulu	1	9	1	8
Gelibolu İlkokulu	2	12	2	10
Gönyeli İlkokulu	4	39	4	22
Haspolat İlkokulu	2	15	2	6
Necati Taşkın İlkokulu	2	18	2	13
Şehit Ertuğrul İlkokulu	6	41	5	24
Şehit Mehmet Eray İlkokulu	3	21	2	10
Şehit Tuncer İlkokulu	4	38	3	26
Şehit Yalçın İlkokulu	1	8	1	4
Yakın Doğu Koleji	7	198	6	19